

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης
& Καταπολέμησης της Φτώχειας

**Καταγραφή Οικισμών και Πληθυσμού Ρομά
σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021)**

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2022

Καταγραφή Οικισμών και Πληθυσμού Ρομά σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021)

Επιμέλεια:

*Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων*

Η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, ως αρμόδιος φορέας για το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, σχεδίασε το 2021 τη διεξαγωγή πανελλαδικής καταγραφής για τη λήψη επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κοινωνικοοικονομική κατάσταση στις περιοχές της χώρας που διαμένουν κοινότητες Ρομά. Τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί με τη συνδρομή 142 Δήμων με υψηλές συγκεντρώσεις Ρομά αποτελούν τη βάση για την ορθή στόχευση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της Νέας Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021, καθώς και για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων της νέας Εθνικής Στρατηγικής στο πλαίσιο του μηχανισμού παρακολούθησης των πολιτικών ένταξης των Ρομά. Ο πληθυσμός ανέρχεται σε 117.495 μόνιμους κατοίκους και αποτελεί το 1,13% του μόνιμου πληθυσμού της χώρας.

Για την επόμενη δεκαετία αποτελεί στοίχημα η δημιουργία των προϋποθέσεων για την ίση μεταχείριση και ενεργή συμμετοχή των Ρομά στα κοινωνικά δρώμενα ως Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες, για την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική τους ζωή, καθώς και την απρόσκοπτη πρόσβασή τους σε όλες υποστηρικτικές δράσεις που τους αφορούν αλλά και τις υπηρεσίες και παροχές που προσφέρονται σε όλους τους ευάλωτους Έλληνες πολίτες. Σε αυτό το στοίχημα προσβλέπουμε στην ενεργή συμβολή όλων των συναρμόδιων φορέων, της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και στην ενεργή συμμετοχή και θετική ανταπόκριση των ίδιων των Ρομά σε εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Βασική δέσμευσή μας η εφαρμογή τεκμηριωμένης πολιτικής (evidence based policies) που βασίζεται στη συστηματική χαρτογράφηση των Ρομά στην Ελλάδα και στον εντοπισμό των αναγκών των Ρομά σε τοπικό επίπεδο, ώστε να συντονίζεται η ανάπτυξη ειδικών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες, τοπικών παρεμβάσεων.

Γεώργιος Α. Σταμάτης

Γενικός Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας

Πίνακας περιεχομένων

Σύνοψη	5
Εισαγωγή	7
Η κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Ελλάδα	11
Οι Ρομά στην Ελλάδα	11
Προσπάθειες αποτύπωσης πληθυσμού Ρομά στη χώρα	13
Πρώτες προσπάθειες αποτύπωσης πληθυσμού Ρομά	13
Η καταγραφή πληθυσμού Ρομά έτους 2017	15
Άλλες σχετικές έρευνες	18
Περίοδος καταγραφής 2021 – Ερωτήματα	21
Επεξεργασία των στοιχείων της καταγραφής – Προκλήσεις	23
Ανάλυση των στοιχείων της Καταγραφής 2021	27
Συμμετοχή Δήμων στην επικαιροποίηση της καταγραφής	28
Συγκριτικά στοιχεία χαρτογράφησης Δήμων έτη 2017 και 2021	30
Συνολικός πληθυσμός Ρομά	32
Ταξινόμηση των Περιφερειών βάση συνολικού πληθυσμού – Συγκριτικά στοιχεία με έτος 2017	32
Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Δήμους	34
Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς και Διάσπαρτα	35
Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού ανά Τύπο Οικισμού και Διάσπαρτα	36
Πληθυσμιακή κατανομή Οικισμών και Διάσπαρτων σε Περιφέρειες και Κατανομή αντίστοιχου συνολικού αριθμού τους	37
Αναλυτική Κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς τύπου I, II, III & Διάσπαρτα	40
Κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς	40
Κατανομή πληθυσμού που διαβιεί Διάσπαρτα	43
Κατανομή πληθυσμού σε σχέση με τον Αστικό Ιστό	46
Οικισμοί – σχέση με τον Αστικό Ιστό	46
Διάσπαρτα – σχέση με τον Αστικό Ιστό	48
Συνθήκες Διαβίωσης – Βασικές Υποδομές σε Οικισμούς και Διάσπαρτα	50
Οικισμοί – Διαθέσιμες Υποδομές	50
Διάσπαρτα – Διαθέσιμες Υποδομές	52
Ρομά Εγγεγραμμένοι σε Δήμους – Ρομά με Προβλήματα Αστικοδημοτικής κατάστασης ...	55
Ηλικιακή Κατανομή πληθυσμού	56
Αριθμός ατόμων ανά Οικογένεια	59
Συμμετοχή στην Εκπαίδευση	60
Σχολική Φοίτηση	61
Πρόσβαση στο Σχολείο	62
Οικισμοί	62
Διάσπαρτα	63
Πρώιμοι Γάμοι	64
Ανεργία – Κύριες Μορφές Απασχόλησης – Άτυπη Εργασία	66
Ποσοστό Ανεργίας	66
Κύριες Μορφές Απασχόλησης	67
Ποσοστό Άτυπης Απασχόλησης	69
Ρομά από Χώρες της Ε.Ε. και από Τρίτες Χώρες – Ρομά με Αναπηρία	72
Ρομά από Χώρες της Ε.Ε. και από Τρίτες Χώρες	72
Ρομά με Αναπηρία	75
Ρομά και Τοπική Αυτοδιοίκηση	77
Συνολικός αριθμός απασχολούμενων σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά	77
Υπηρεσίες σε Δήμους για Θέματα Κοινωνικής ένταξης των Ρομά	79
Εργαζόμενοι Ρομά σε Δήμους - Αριθμός και Ειδικότητες	80

Λόγοι για τους οποίους απευθύνονται οι Ρομά πιο συχνά σε Υπηρεσίες του Δήμου	80
Ενεργός Συμμετοχή στην Κοινωνική και Πολιτική Ζωή	82
Ρομά – ενεργοί πολίτες και συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα.....	82
Δυσχέρειες – Προβλήματα που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή και κοινωνική ένταξη των Ρομά.....	83
Σύλλογοι Ρομά/ Φορείς εκπροσώπησης	85
Τρόπος και Χρόνος Συλλογής Στοιχείων της Καταγραφής	86
Τρόπος Συλλογής των στοιχείων της καταγραφής	86
Χρόνος Συλλογής των στοιχείων από τις κοινωνικές έρευνες/ αυτοψίες.....	88
Συμπεράσματα	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	100
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	110
Χάρτες Παρουσίασης Πληθυσμού Ρομά	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5	112
Στοιχεία Καταγραφής έτους 2021 ανά Δήμο, όπως κατανεμήθηκαν μεταξύ Οικισμών και Διάσπαρτων.	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6	115
Δήμοι που Χαρτογραφήθηκαν κατά το έτος 2021	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7	119
Δήμοι που δεν ανταποκρίθηκαν στην χαρτογράφηση και Δήμοι που δήλωσαν ότι-δεν έχουν οικισμούς Ρομά και δεν κατέγραψαν πληθυσμό	119

Σύνοψη

Οι Ρομά αποτελούν κοινωνική ομάδα που υφίσταται διαχρονικά πολλαπλές μορφές διακρίσεων και αποστέρησης καθώς και κοινωνικό-οικονομικό αποκλεισμό. Η καταγραφή του πληθυσμού, των οικισμών/καταυλισμών, των συνθηκών διαβίωσης καθώς και των γενικότερων κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών έχει από το παρελθόν αποδειχτεί ότι αποτελεί ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του συγκεκριμένου πληθυσμού. Ωστόσο, αποτελεί το αναγκαίο εργαλείο για το σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων ένταξης στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας της ευάλωτης αυτής ομάδας.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας «**καταγραφή οικισμών και πληθυσμού Ρομά σε εθνικό επίπεδο**» που διενεργήθηκε το 2021 από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας με τη συμμετοχή Δήμων. Η έρευνα θα πρέπει να θεωρηθεί κομβικής σημασίας αφενός λόγω της μεγάλης συμμετοχής των Δήμων αφετέρου διότι συνδυάζει σύνολο πληροφοριών όπως την χαρτογράφηση των περιοχών διαβίωσης, την καταγραφή του πληθυσμού και την αποτύπωση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών του.

Τα κύρια αποτελέσματα για τον πληθυσμό Ρομά είναι τα εξής:

1. Ο πληθυσμός Ρομά ανέρχεται σε **117.495** μόνιμους κατοίκους και αποτελεί το **1,13%** του μόνιμου πληθυσμού της Χώρας. Εντοπίζεται και στις **13 Περιφέρειες της Χώρας**, με υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης στις Περιφέρειες Αττικής (25%), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (17%), Θεσσαλίας (14%), Δυτικής Ελλάδας (13%).
2. Συνολικά εντοπίζονται **462 περιοχές διαβίωσης Ρομά**, εκ των οποίων οι 266 είναι οικισμοί (τύπου I, II και III) και οι 196 είναι περιοχές όπου διαβιούν διάσπαρτα. Διακρίνεται η τάση για σχέσεις συγκέντρωσης καθώς το **80% διαβιεί σε οικισμούς** και η σχετικά καλή σύνδεση με τον αστικό ιστό καθώς το **66% των κατοίκων διαβιεί εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)**. Οι 462 περιοχές συνολικά παρουσιάζουν **χαμηλή διαθεσιμότητα βασικών υποδομών διαβίωσης**. Συγκεκριμένα διαθέτει πόσιμο νερό μόλις το 84% των περιοχών, δίκτυο ύδρευσης το 76%, δίκτυο ηλεκτροδότησης το 67%, δίκτυο αποχέτευσης το 54%, ασφαλοστρωμένο οδικό δίκτυο το 63%, κάδους απορριμμάτων/συχνή αποκομιδή το 85%.
3. Η **ηλικιακή κατανομή** αναδεικνύει ότι το 8,7% αποτελείται από άτομα ηλικίας 0-3 ετών, το 5,6% άτομα ηλικίας 4-5 ετών, το 20% άτομα ηλικίας 6-15 ετών, το 28,9% άτομα ηλικίας 16-29 ετών, το 28,9% άτομα ηλικίας 30-64 ετών, ενώ μόλις το 7,9% ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών, γεγονός που επιβεβαιώνει το **χαμηλό προσδόκιμο ζωής**. Επιπλέον, παρατηρείται ότι κατά μέσο όρο η **οικογένεια Ρομά αποτελείται από 4,2 μέλη**, καθώς και ότι τα διαπιστωμένα **προβλήματα αστικοδημοτικής φύσεως** καταγράφονται στο **3,3% του πληθυσμού**.
4. **Στον τομέα της εκπαίδευσης**, επιβεβαιώνεται η **τάση για πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου** μετά το Δημοτικό και σταδιακά μειούμενη συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το ποσοστά φοίτησης παιδιών είναι χαμηλά αγγίζοντας στην προσχολική εκπαίδευση το 9% και στην υποχρεωτική εκπαίδευση (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο) μόλις το 66%. Παρατηρούνται μικρής κλίμακας προβλήματα στη μεταφορά των μαθητών στα σχολεία ενώ αντιθέτως οι πρώτοι γάμοι είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται σε πολύ μεγάλο βαθμό.

5. **Στον τομέα της απασχόλησης**, καταγράφονται υψηλά ποσοστά ανεργίας 64% και υψηλά ποσοστά άτυπης απασχόλησης 54%. Ως κύριες μορφές απασχόλησης καταγράφονται η συλλογή και το εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών (30,2%) πλανόδιο εμπόριο (25,6%), μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές (13,4%), εποχικές αγροτικές εργασίες (13%), ατομικές επιχειρήσεις (5,3%) και γεωργικές εργασίες (4,7%). Ο **συνολικός αριθμός εργαζομένων Ρομά σε Δήμους ανέρχεται σε 595 άτομα**, ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας και απασχολούνται ως εργάτες καθαριότητας, γενικών καθηκόντων, εργάτες πρασίνου, διαμεσολαβητές Ρομά.
6. **Η προσέλευση του πληθυσμού στους Δήμους** έχει ως κύριο λόγο την εξασφάλιση ελάχιστου εισοδήματος (ΕΕΕ) και ειδών πρώτης ανάγκης ΤΕΒΑ (99,8%) ενώ διακρίνεται και μεγάλη προσέλευση με απώτερο σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση, είτε αυτή έχει την μορφή της υποστήριξης για την έκδοση/ ανανέωση καρτών ανεργίας (59,1%), είτε την αναζήτηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης (42,6%), είτε την συμβουλευτική υποστήριξη για επαγγελματικό προσανατολισμό (21,9%). Εξίσου σημαντικός λόγος προσέλευσης είναι οι εγγραφές των παιδιών στο σχολείο (39,2%) και η υποστήριξη για υποβολή αιτήσεων σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες (κοινωνικό φροντιστήριο, δομές ψυχικής υγείας, βρεφονηπιακοί-παιδικοί σταθμοί (30,3%)).
7. **Ο βασικότερος λόγος που δυσχεραίνει την ένταξή τους εδράζεται στην εκπαίδευση**. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και ο αναλφαβητισμός (77,9%) που παρατηρούνται σε μεγάλο βαθμό καθώς και η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και η μαθητική διαρροή (54,1%) εκτιμάται να είναι οι βασικότεροι λόγοι που εμποδίζουν όποιες διαδικασίες γίνονται προς αυτή τη κατεύθυνση. Ταυτόχρονα τόσο οι υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης (52,6%) όσο και το χαμηλό εισόδημα (51,7%) συντείνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Τα στοιχεία που προκύπτουν με τη συνδρομή των Κοινωνικών Υπηρεσιών καθώς και των υποστηρικτικών κοινωνικών δομών τους όπως τα Κέντρα Κοινότητας και Παραρτήματα Ρομά **αναδεικνύουν τις πολλαπλές ανάγκες της πληθυσμιακής ομάδας**. Έγινε σημαντικό έργο συλλογής στοιχείων μέσω κοινωνικών ερευνών που επιβεβαιώνει και ενισχύει τον σκοπό ίδρυσης και λειτουργίας των ως άνω δομών καθώς και επισφραγίζει το ότι η συμβολή του επιστημονικού προσωπικού αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση παρεμβάσεων και δράσεων που οδηγούν στην κοινωνική ένταξη.

Η συστηματική καταγραφή προκρίνεται ότι θα λειτουργήσει ως μοχλός ενεργοποίησης και συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για το σχεδιασμό παρεμβάσεων προς όφελος της ευάλωτης ομάδας.

Εισαγωγή

Η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας (στο εξής Γενική Γραμματεία), σύμφωνα με το Π.Δ 84/2019 (ΦΕΚ 123/Α'/17-7-2019), είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, συντονισμό και την παρακολούθηση των πολιτικών που αφορούν στην ευάλωτη κοινωνική ομάδα των Ρομά και το εθνικό σημείο επαφής για θέματα Ρομά της Ε.Ε. Ενεργεί επιπλέον για την ευαισθητοποίησή και κινητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς την ωρίμανση σχετικών παρεμβάσεων και την υποβολή προτάσεων εκ μέρους των Δήμων.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης της Νέας Εθνικής Στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη των Ρομά 2021-2030 (Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά 2021-2030) η Γενική Γραμματεία σχεδίασε το 2021 τη διεξαγωγή μιας πανελλαδικής καταγραφής για τη λήψη επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κοινωνικοοικονομική κατάσταση στις περιοχές της χώρας που διαμένουν κοινότητες Ρομά. Πρόθεση ήταν η συλλογή στοιχείων έτσι ώστε να αξιοποιηθούν για την περαιτέρω εξειδίκευση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της νέας Εθνικής Στρατηγικής, του Σχεδίου Δράσης της και της νέας Προγραμματικής Περιόδου (Ε.Σ.Π.Α 2021-2027). Ταυτόχρονα όμως, τα στοιχεία αυτά που θα προκύψουν, θα αποτελέσουν και τη βάση για την έγκυρη και αξιόπιστη παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων της νέας Εθνικής Στρατηγικής στο πλαίσιο του μηχανισμού και πλαισίου δεικτών παρακολούθησης των πολιτικών και δράσεων ένταξης των Ρομά.

Για τη διεξαγωγή της καταγραφής προηγήθηκε ενημέρωση και συνεργασία με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) αφού η συγκεκριμένη εκείνη χρονική περίοδος ήταν η περίοδος της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2021 για όλη την επικράτεια, όπου για πρώτη φορά οι καταυλισμοί στους οποίους διαμένουν Ρομά θα απογράφονταν με ειδικούς απογραφείς με τη συνδρομή Ρομά από τις τοπικές κοινότητες.

Την επικαιροποίηση της καταγραφής πληθυσμού Ρομά σε εθνικό επίπεδο κλήθηκαν να διεξάγουν οι Δήμοι της χώρας σύμφωνα με την αριθ. πρωτ. 48378/8-7-2021 επιστολή και των συνημμένων δύο (2) ερωτηματολογίων που απηύθυνε η Γενική Γραμματεία σε όλους τους Ο.Τ.Α Α' βαθμού της χώρας (332 Δήμοι).

Η Γενική Γραμματεία κάλεσε τους Δήμους να πραγματοποιήσουν την καταγραφή για τους εξής λόγους: Οι Δήμοι σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας οφείλουν να μεριμνούν για την διευθέτηση και τη ρύθμιση όλων των τοπικών υποθέσεων, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Ειδικότερα, για τις ευπαθείς ομάδες της περιοχής αρμοδιότητάς τους, όπως οι Ρομά, σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 75 κεφ. 1) οι Ο.Τ.Α Α' βαθμού, οφείλουν να εφαρμόσουν πολιτικές και δράσεις που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα τους και αφετέρου να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν δράσεις που θα συνδράμουν συστηματικά στην κοινωνική ένταξη τους σε κάθε επίπεδο της ατομικής και κοινωνικής ζωής, μεριμνώντας για αξιοπρεπή στέγαση και συνθήκες διαβίωσης, πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης, υπηρεσίες πρόωθησης στην απασχόληση κλπ.

Η καταγραφή του πληθυσμού και της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασής του (π.χ. συνθήκες διαβίωσης, απασχόληση, φοίτηση σε σχολεία κλπ) αποτελεί το εργαλείο, για τον σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων ένταξης στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

Συνεπώς, η καταγραφή είχε διττό χαρακτήρα: αφενός για την αναγκαιότητα της συλλογής στοιχείων, αφετέρου για την αφύπνιση και ενεργοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης στο πεδίο της ανίχνευσης αναγκών της ευάλωτης ομάδα. Με τον τρόπο αυτό η ίδια η Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά 2021-2030 ως ένα δυναμικό κείμενο οφείλει να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες σε μια αμφίδρομη μεταξύ τους σχέση.

Επιπλέον, η Γενική Γραμματεία με την υπ' αριθ. 48501/8-7-2021 επιστολή ενημέρωσε τον πρόεδρο της Κ.Ε.Δ.Ε για τη διενέργεια της επικαιροποίησης της καταγραφής πληθυσμού Ρομά σε εθνικό επίπεδο και εξήγησε τους λόγους που αυτή καθίσταται επιβεβλημένη ζητώντας στήριξη και συνδρομή στο έργο με γνώμονα ότι η επίτευξη των πολιτικών κοινωνικής ένταξης των Ρομά απαιτεί τη συνέργεια και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων της κεντρικής, περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Κάθε Δήμος κλήθηκε να καταγράψει τους Οικισμούς τύπου I, II, III στην περιοχή αρμοδιότητάς του (1^ο ερωτηματολόγιο) σύμφωνα με τα κριτήρια τυπολογικής κατάταξης που είχαν οριστεί στην καταγραφή 2017.¹ Επιπλέον κλήθηκε να καταγράψει τις περιοχές στις οποίες ο πληθυσμός διαβιεί διάσπαρτα² σε σπίτια/διαμερίσματα κλπ (2^ο ερωτηματολόγιο), για περιπτώσεις δηλαδή που κατοικεί εκτός Οικισμών. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο προβλέφθηκε προκειμένου να συμπεριληφθούν στην καταγραφή και οι περιπτώσεις που πιθανόν να μην καταχωρούνταν ως οικισμοί που θα είχε ως επακόλουθο την παροχή μικρότερης πληθυσμιακής εικόνας. Όσοι Δήμοι δεν είχαν πληθυσμό Ρομά, έπρεπε να το γνωστοποιήσουν εγγράφως ενώ έχει ιδιαίτερη σημασία να αναφερθεί ότι το 2021 για πρώτη φορά ζητήθηκε από τους Δήμους να κατατάξουν τις περιοχές διαβίωσης των Ρομά, καθώς το 2017 η κατάταξη σε τύπους Οικισμών είχε γίνει από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Κάθε Δήμος είχε δυνατότητα να υποβάλλει τόσα ερωτηματολόγια όσοι και οι Οικισμοί που είχε στην περιοχή αρμοδιότητάς του. Για τα «Διάσπαρτα» μπορούσε να υποβάλει ένα ερωτηματολόγιο για το σύνολο του πληθυσμού. Παρόλα αυτά, αρκετές φορές οι Δήμοι υπέβαλαν περισσότερα από ένα ερωτηματολόγια στα «Διάσπαρτα» προκειμένου να παρέχουν λεπτομερή ανάλυση ανά περιοχή του Δήμου.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε από τους Δήμους μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «googleforms» που είχε σχεδιάσει η Γενική Γραμματεία για το σκοπό

¹ Η βασική τυπολογία των περιοχών διαμονής των Ρομά έχει επικρατήσει να ορίζεται ως εξής:

Κατηγορία Τύπου 1: «Άκρωσ υποβαθμισμένες περιοχές» - Συνθήκες διαβίωσης μη αποδεκτές με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών

Κατηγορία Τύπου 2: «Μικτός καταυλισμός» - Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές /τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container) με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής

Κατηγορία Τύπου 3: «Γειτονιά» σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια, κανονική οικοδομή - διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container))

² **Διάσπαρτα (Νέα κατηγορία):** περιλαμβάνει τις περιπτώσεις διαβίωσης εκτός Οικισμών

αυτό. Τα ερωτηματολόγια υποβάλλονταν ηλεκτρονικά στην πλατφόρμα και προωθούνταν σε έντυπη μορφή, υπογεγραμμένα, με διαβιβαστικό έγγραφο στη Γενική Γραμματεία.

Οι πληροφορίες που κατέγραψαν οι Δήμοι για τον πληθυσμό βάσει της κατάταξης σε Οικισμούς ή Διάσπαρτα αφορούσαν σε 53 πεδία/ερωτήσεις, οι οποίες συνοπτικά έχουν ως εξής³:

1. Περιφερειακή ενότητα, δημοτική ενότητα και τοπωνύμια περιοχής διαβίωσης
2. Διαθέσιμες υποδομές: πόσιμο νερό, δίκτυο ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, αποχέτευσης κλπ
3. Γεωγραφικές συντεταγμένες Οικισμού (όχι στα Διάσπαρτα)
4. Εντός/εκτός σχεδίου περιοχή
5. Είδη κελυφών (περιγραφή)
6. Συνολικό αριθμό μονίμων κατοίκων
7. Κατάταξη κατοίκων σε συγκεκριμένα ηλικιακά εύρη
8. Αριθμό εγγεγραμμένων στο Δήμο
9. Αριθμό ατόμων με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης
10. Αριθμό οικογενειών
11. Αριθμό παιδιών και νέων που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση (βρεφικοί, βρεφονηπιακοί/παιδικοί σταθμοί), πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία/Δημοτικά), σε Γυμνάσια, σε Γεν. Λύκεια, στην επαγγελματική εκπαίδευση, σε σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση)
12. Τρόπο πρόσβασης μαθητών στο σχολείο
13. Βαθμό εμφάνισης πρώιμων γάμων
14. Βαθμό ύπαρξης Ρομά από τρίτες χώρες και οι χώρες καταγωγής τους
15. Δραστηριοποίηση τοπικών συλλόγων/φορέων εκπροσώπησης Ρομά
16. Αριθμό εργαζομένων Ρομά σε Δήμους και ειδικότητές τους
17. Ρομά με αναπηρία
18. Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων
19. Ποσοστό άτυπης μορφής απασχόλησης
20. Ρομά από τρίτες χώρες και χώρες καταγωγής τους
21. Κύριες μορφές απασχόλησης
22. Τρόπο συλλογής στοιχείων (αυτοψία/διοικητικά δεδομένα/συνδυασμός και των δύο)
23. Επικρατέστεροι λόγοι επισκεψιμότητας των Ρομά στις υπηρεσίες του Δήμου
24. Βαθμό συμμετοχής στα κοινωνικά δρώμενα και οφέλους από τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που προσφέρονται στους δημότες (π.χ. υπηρεσίες υγείας, παιδική μέριμνα, σχολεία, δημόσιες συγκοινωνίες, δομές πολιτισμού & αθλητισμού, τοπικές εκδηλώσεις κλπ.)

Πριν από την έναρξη της καταγραφής προηγήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις με στελέχη των Παραρτημάτων Ρομά των Κέντρων Κοινότητας των Δήμων που αφορούσαν σε διαδικαστικά θέματα διεξαγωγής της, στην επισήμανση της σπουδαιότητας του επιχειρούμενου έργου αλλά και της κρίσιμης συμβολής τους σε αυτό.

³ Στο Παράρτημα προσαρτώνται και τα δύο (2) ερωτηματολόγια.

Ο τρόπος συλλογής των στοιχείων καθορίστηκε μέσω τριών βασικών επιλογών (α) αυτοψία, (β) διοικητικά δεδομένα, (γ) αυτοψία και διοικητικά δεδομένα προκειμένου να παρέχεται ευελιξία στην επιλογή αναλόγως τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.

Επισημαίνεται ότι η διεξαγωγή της καταγραφής, ο σχεδιασμός των ερωτηματολογίων και της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η επικοινωνία με Δήμους, η επεξεργασία των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, η στατιστική αποτύπωση αυτών και τέλος η συγγραφή του παρόντος πραγματοποιήθηκε με ίδια μέσα χωρίς πρόσθετη χρηματοδότηση.

Η παρούσα μελέτη αποτελείται από πέντε ενότητες. Η πρώτη αφορά σε βασικές πληροφορίες για την υπό μελέτη ομάδα, στις προσπάθειες που έχουν γίνει στην Ελλάδα για την αποτύπωση του πληθυσμού από το 1998 έως 2017 και σε στοιχεία στατιστικού χαρακτήρα, κυρίως από ευρωπαϊκές έρευνες σε επί μέρους θεματικές που αφορούν στην καθημερινή διαβίωση του πληθυσμού Ρομά. Η δεύτερη αφορά στην ίδια την περίοδο της καταγραφής, στα προβλήματα που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια κατά το χρονικό διάστημα που αυτή διήρκησε. Η τρίτη ενότητα αφορά στον τρόπο επεξεργασίας των στοιχείων που συλλέχθηκαν, ενώ η τέταρτη αφορά στην καθαυτή ανάλυση των στοιχείων ανά θεματική ενότητα. Η τελευταία ενότητα αφορά στα συμπεράσματα της καταγραφής.

Η κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Ελλάδα

Οι Ρομά στην Ελλάδα⁴

Οι Ρομά που διαβιούν στην Ελλάδα είναι κυρίως Έλληνες πολίτες και πολίτες τρίτων χωρών. Οι Έλληνες Ρομά αποτελούν ιστορικά αναπόσπαστο τμήμα του ελληνικού πληθυσμού, υπάγονται στο Σύνταγμα και τους νόμους του Ελληνικού Κράτους και απολαμβάνουν όλων των ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται για τους Έλληνες πολίτες.

Ως Έλληνες πολίτες, οι Ρομά δεν απογράφονται με βάση την πολιτισμική τους ταυτότητα (cultural identity). Όμως, λόγω των ιδιαίτερων κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών βάσει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, κάποιοι εξ' αυτών ή μερικοί εξ' αυτών προσδιορίζονται:

- είτε ως ειδική κοινωνική ομάδα⁵
- είτε ως ομάδα που διαβιώνει/διαβιεί σε καταυλισμούς ή σε οικισμούς με χαρακτηριστικά κοινωνικού αποκλεισμού⁶
- είτε ως ευάλωτη ομάδα με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά⁷
- είτε ως ευάλωτη κοινωνική ομάδα⁸
- είτε ως πληθυσμός περιθωριοποιημένων ειδικών κοινωνικών ομάδων⁹

Για τον προσδιορισμό των ωφελούμενων Ρομά σε διάφορες πράξεις συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ή άλλων διαδικασιών π.χ. υποτροφίες ΕΚΟ, φοίτηση στο σχολείο, εξυπηρέτηση εισερχομένων στα Παραρτήματα Ρομά κλπ. εφαρμόζεται το χωρικό κριτήριο ή/και αυτοπροσδιορισμός ή/και η γνώση των κοινωνικών χαρακτηριστικών της ομάδας ή/και της διαλέκτου Ρομανί.

Παρόλα αυτά, και παρά τις παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, η συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα υφίσταται διαχρονικά πολλαπλές μορφές διακρίσεων και αποστέρησης καθώς και κοινωνικό-οικονομικό αποκλεισμό, στους τομείς της στέγασης, της υγείας, της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Σημαντικός αριθμός Ρομά ζει ακόμα σε καταυλισμούς, αντιμετωπίζοντας διαχρονικά προβλήματα πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην αγορά εργασίας καθώς και στις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες. Τα κύρια εμπόδια που δυσχεραίνουν την κοινωνική ένταξη ενός μέρους του πληθυσμού των Ρομά στην Ελλάδα συνοψίζονται στα εξής:

⁴ <http://www.opengov.gr/minlab/?p=5472>

⁵ Ενδεικτικά την παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 3448/2006 (Α' 57) «Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης», που προβλέπει ότι: «Στην έννοια των ειδικών κοινωνικών ομάδων της παρ. 11 του άρθρου 13 του ν. 3212/2003 (Α' 308), για την εκτέλεση επειγόντων στεγαστικών προγραμμάτων αποκατάστασης τους, περιλαμβάνονται και οι Έλληνες Τσιγγάνοι»

⁶ παρ. 1 του άρθρου 18 του Ν. 4449/2017 «Άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων, εκσυγχρονισμός της επιμελητηριακής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 7).

⁷ παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» (Α' 205)

⁸ παρ. 2 του άρθρου 42 του Ν. 4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» (Α' 205) (αν και δεν έχουν υπαχθεί στο γενικό καθεστώς των «ευάλωτων κοινωνικών ομάδων» της χώρας, όπως προσδιορίζονται και κατηγοριοποιούνται στην παρ. 2 του άρθρου 33 του Ν. 4368/2016 – Α' 21)

⁹ σχετική ορολογία στις Πράξεις για την αύξηση της απασχολησιμότητας, την προώθηση στην απασχόληση και γενικότερα την ενσωμάτωση στο κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον Ρομά των τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020.

- Υποβαθμισμένες και ακραία στερητικές συνθήκες διαβίωσης σε περιοχές αποκομμένες από τον κοινωνικό ιστό με βασικές ελλείψεις σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές και δυσκολία πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες.
- Χαμηλό εισόδημα, το οποίο στη συντριπτική πλειονότητα είναι πολύ κάτω από το όριο της φτώχειας¹⁰.
- Αστικοδημοτικά προβλήματα λόγω έλλειψης πιστοποιητικών (π.χ. ληξιαρχικής πράξης γέννησης, αστυνομικής ταυτότητας κλπ.) ή/και εγγραφής στα δημοτολόγια.
- Χαμηλή πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, διακρίσεις και ελλιπής πληροφόρηση σε θέματα πρόληψης και αγωγής υγείας που οδηγεί στην αμέλεια και κακή κατάσταση της υγείας και σε χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής (κατά δέκα χρόνια σε σύγκριση με το γενικό πληθυσμό).
- Χαμηλή συμμετοχή στην εκπαίδευση, ανεπαρκή ή διακοπτόμενη φοίτηση στο σχολείο, υψηλά ποσοστά μαθητικής διαρροής και μη ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης καθώς και πρόωρης παιδικής εργασίας λόγω ανάγκης συμπλήρωσης του οικογενειακού εισοδήματος.
- Υψηλό ποσοστό αναλφαριθμητισμού (ειδικά σε μεγαλύτερες ηλικίες) και χαμηλό επίπεδο κατανόησης και ορθής χρήσης της Ελληνικής γλώσσας.
- Υψηλό ποσοστό νέων Ρομά εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs).
- Περιθωριοποίηση και απώλεια ευκαιριών εκπαίδευσης και εργασίας ειδικά για τις γυναίκες Ρομά, εξαιτίας παραδοσιακών στερεοτύπων που προάγουν τους πρώιμους γάμους.
- Ψηφιακός αποκλεισμός και ανισότητες λόγω αδυναμίας πρόσβασης στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) που δυσχεραίνει την διεκπεραίωση των συναλλαγών τους με το κράτος (π.χ. υποβολή αιτήσεων για επιδόματα, εγγραφή μαθητών στο σχολείο, αιτήσεις για εργασία, συμμετοχή στην τηλεεκπαίδευση κλπ.).
- Εποχιακή απασχόληση ή επαγγελματικές δραστηριότητες αποκομμένες από την τυπική αγορά εργασίας, κυρίως στον αγροτικό τομέα ή στον τομέα του εμπορίου.
- Περιθωριοποίηση, ρατσισμός, προκατάληψη, διακρίσεις και απόρριψη που υφίστανται από την κοινωνία εν γένει λόγω της ταυτότητας, της κοινωνικής τους προέλευσης και κουλτούρας που οδηγεί σε αμυντική στάση κοινωνικής εσωστρέφειας.

¹⁰ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Προσπάθειες αποτύπωσης πληθυσμού Ρομά στη χώρα

Πρώτες προσπάθειες αποτύπωσης πληθυσμού Ρομά¹¹.

- Έτος **1998**, υπό την αιγίδα της Δημόσιας Επιχείρησης Πολεοδομίας και Στέγασης (εφεξής ΔΕΠΟΣ ΑΕ), πραγματοποιήθηκε πανελλήνια καταγραφή των χώρων διαμονής των «τσιγγάνικων», όπως χαρακτηρίζονται στη σχετική μελέτη, κοινοτήτων, καθώς και δειγματοληπτική έρευνα για τους όρους εγκατάστασης και διαβίωσής τους. Για τους σκοπούς της καταγραφής έγινε, μεταξύ άλλων, διάκριση ανάμεσα σε αμιγείς καταυλισμούς, μεικτούς καταυλισμούς, τσιγγάνικες γειτονιές και διασπορά στον οικιστικό ιστό. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, για το σύνολο της επικράτειας, οι «εδραιωμένοι» Ρομά, δηλαδή **οι εγκατεστημένοι σε μόνιμη έδρα, ανεξαρτήτως του τόπου της εγκατάστασής τους, ανέρχονταν σε 43.168 άτομα** (ή 8.520 οικογένειες). **Ο αριθμός των «εποχικών», δηλαδή των μετακινούμενων, Ρομά ήταν πολύ χαμηλότερος και ανέρχονταν σε 8.032 άτομα** (ή 1.547 οικογένειες). Η μεγαλύτερη συγκέντρωση εδραιωμένων Ρομά καταγράφη στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, με 11.880 άτομα (ή 1.805 οικογένειες). Η ίδια περιφέρεια εμφανιζόταν ωστόσο να έχει και τον μεγαλύτερο αριθμό εποχικών Ρομά, με 2.850 άτομα (ή 604 οικογένειες).
- Έτος **2000**, με ευθύνη του Πανελλαδικού Διαδημοτικού Δικτύου για την Υποστήριξη των Ελλήνων Τσιγγάνων Πολιτών, σχήματος διαδημοτικής συνεργασίας, με τη μορφή κοινοπραξίας, Δήμων στα όρια των οποίων διαβιούσαν Ρομά, πραγματοποιήθηκε **απογραφική μελέτη διερεύνησης των κοινωνικών αναγκών των Ρομά στην ελληνική επικράτεια** (στο πλαίσιο των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος 'MULTI ROMA ACTION HELLAS')¹². Η πρωτοτυπία της έγκειτο στο ότι επικεντρωνόταν σε όλους τους τομείς που συνιστούσαν τις παραμέτρους του κοινωνικού αποκλεισμού της ομάδας στόχου (αστική και δημοτική κατάσταση, απασχόληση, εκπαίδευση, υγεία και στέγαση). Στις περιοχές όπου πραγματοποιήθηκε η έρευνα συγκεντρώθηκαν επιπρόσθετα και ορισμένες γενικές πληροφορίες, οι οποίες αφορούσαν στα οικιστικά χαρακτηριστικά του είδους εγκατάστασης (σχέση με τον οικιστικό ιστό, καθεστώς ιδιοκτησίας, πολεοδομικά προβλήματα, τεχνική και κοινωνική υποδομή, είδος κελυφών, αδρανοποιημένος και εποχικός πληθυσμός, κ.λπ.), με στόχο τη συσχέτιση του κάθε ερωτηματολογίου με το είδος της εγκατάστασης.

Η επιλογή των περιοχών που περιελήφθησαν στην έρευνα έγινε **με κριτήρια την «ικανοποιητική» γεωγραφική διασπορά και την κάλυψη όλων των τύπων χώρων διαμονής, σε όλη την κλίμακα μεγέθους αστικών κέντρων και οικισμών. Το δείγμα περιλάμβανε 700 νοικοκυριά** (με 4.086 μέλη), τα οποία κατανέμονταν σε 13 νομούς, και 59 περιοχές χώρων διαμονής Τσιγγάνων [σε μορφή χωριστής κοινότητας (καταυλισμού ή γειτονιάς) ή διάσπαρτους στον αστικό ιστό].

¹¹ Study on Research Methodology on Mapping the Roma Situation, Ministry of Labour and social affairs, Secretariat for Social Solidarity and Fight Against Poverty, 2022

¹² Η απογραφική μελέτη 2000 αποτελούσε μέρος ευρύτερης μελέτης, της οποίας το άλλο μέρος εκπονήθηκε το 1998 από το Τμήμα Ερευνών της ΔΕΠΟΣ ΑΕ. Η μελέτη της ΔΕΠΟΣ ΑΕ χρησιμοποιήθηκε ως οδηγός για τον ορισμό του δείγματος στην καταγραφή του έτους 2000.

Ευρήματα της απογραφικής μελέτης:

1. η μεγάλη πλειοψηφία των Ρομά είχε προνοήσει για όλες τις αναγκαίες ρυθμίσεις που αφορούσαν στην αστική και τη δημοτική της κατάσταση, όπως ήταν ληξιαρχικές διατυπώσεις και η έκδοση αστυνομικής ταυτότητας και εκλογικού βιβλιαρίου,
  2. η σχέση των Ρομά με το εκπαιδευτικό σύστημα ήταν ιδιαίτερος επισφαλής, με την επισφάλεια αυτή να αντανακλάται στα μεγάλα ποσοστά των ερωτωμένων που δεν είχαν καθόλου φοιτήσει στο σχολείο, είτε φοίτησαν και διέκοψαν τη φοίτησή τους (οι περισσότεροι μάλιστα προτού καν ολοκληρώσουν τη φοίτησή τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση)
  3. οι Ρομά βίωναν καθολική αποκοπή από την τυπική αγορά εργασίας, ενώ ήταν εγκλωβισμένοι σε μια άτυπη «παρα-αγορά», χωρίς βιώσιμες οικονομικά προοπτικές
  4. η αυξανόμενη τάση αναζήτησης μόνιμης έδρας βρισκόταν σε συνάρτηση είτε με τη διασφάλιση μόνιμης εγκατάστασης, είτε με την επιθυμία εξασφάλισης καταφυγίου, εάν και εφόσον δεν καθίστατο δυνατή η μετακίνηση των μελών της ομάδας στόχου
  5. σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού αντιμετώπιζε χρόνια προβλήματα υγείας και διέθετε περιορισμένη πρόσβαση στους μηχανισμούς προληπτικής ιατρικής φροντίδας, είτε επρόκειτο για υποχρεωτικούς εμβολιασμούς, είτε για τη διενέργεια προληπτικών εξετάσεων (οδοντιατρική φροντίδα, γυναικολογικές εξετάσεις, κ.λπ.)
  6. το υψηλό ποσοστό ιδιοκτησίας σπιτιών και οικοπέδων από τους Ρομά ήταν φαινόμενο παράλληλο προς τα πολλά και έντονα στεγαστικά προβλήματα, όπως αυτά αντανακλώνταν και στο σύνολο των δεικτών ποιότητας κατασκευής.
- Έτος **2008** πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του **Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων**, μέσω ερωτηματολογίου στους Δήμους, καταγραφή χώρων διαμονής των Ρομά. Σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας, ο συνολικός πληθυσμός των Ρομά στους διακριτούς και αναγνωρίσιμους χώρους διαμονής ανερχόταν περίπου σε 12.000 εδραιωμένες οικογένειες (ή **50.000 άτομα**). **Οι μεγαλύτερες πληθυσμιακές συγκεντρώσεις** (πάνω από 1.000 οικογένειες) **καταγράφονταν σε τέσσερις περιφέρειες (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα και Κεντρική Μακεδονία)**.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, η μεγάλη πλειονότητα των Ρομά στεγαζόταν σε καταλύματα πρόχειρης κατασκευής (με το 50% να διαμένει σε λυόμενα, παράγκες, καλύβια και γενικώς καταλύματα πρόχειρης κατασκευής, σε συνθήκες συνωστισμού, και χωρίς βασικές τεχνικές και κοινωνικές υποδομές). Τα ελλείμματα σε στοιχειώδεις ανέσεις αποτελούσαν οξύ πρόβλημα για τα νοικοκυριά των Ρομά· όχι μόνο στα κελύφη που δεν συνιστούσαν «κανονική» κατοικία (καλύβια, τσαντίρια), αλλά ακόμα και στα σπίτια που αποτελούσαν συχνά εξέλιξη καλυβιών, αυθαίρετων κατασκευών, κ.λπ..

Πολλά νοικοκυριά στηρίζονταν στην εποχιακή απασχόληση ενός μέλους και στα επιδόματα πρόνοιας που δικαιούνταν ως πολύτεκνοι και άποροι. Σε γενικές γραμμές, το εισόδημα των

Ρομά ήταν χαμηλό, με αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών να έχει εισόδημα πολύ κάτω από το όριο της φτώχειας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού (ειδικά σε μεγαλύτερες ηλικίες) ήταν αναλφάβητο, ενώ οι περισσότεροι μαθητές, 12 ετών και άνω, εγκατέλειψαν το σχολείο, για να εργαστούν, προκειμένου να συμπληρώσουν το οικογενειακό εισόδημα. Τα προβλήματα υγείας των Ρομά ήταν επίσης άμεσα συνυφασμένα με το κοινωνικο-οικονομικό προφίλ των μελών της ομάδας στόχου, τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας τους, καθώς και με το εκπαιδευτικό και γενικότερο μορφωτικό τους επίπεδο. Σε γενικές γραμμές, η υγεία των Ρομά ήταν επιβαρυνμένη και το προσδόκιμο όριο ζωής μικρό, ενώ καταγράφονταν και υψηλά ποσοστά παιδικής θνησιμότητας.

Η καταγραφή πληθυσμού Ρομά έτους 2017¹³

- **Το 2017** το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με την ενεργή συμμετοχή της Ομάδας Υποστήριξης Ειδικών Ομάδων Πληθυσμού (ΟΥ ΕΟΠ) της ΜΟΔ Α.Ε., διεξήγαγε **χαρτογράφηση όλων των οικισμών και καταυλισμών της χώρας και τυπολογική κατάταξη αυτών βάσει των συνθηκών διαβίωσης**. Η χαρτογράφηση στηρίχθηκε στη συλλογή στοιχείων και δεδομένων από: (α) την προϋπάρχουσα βάση δεδομένων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) -εισροές-αποτυπώσεις- δήμων, (β) Περιφερειακές Στρατηγικές για τους Ρομά και (γ) τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά των δήμων. Η τυπολογική ανάλυση βασίστηκε κυρίως στο «στεγαστικό-οικιστικό κριτήριο». Το κριτήριο αυτό αφορά στον τύπο οικισμού και στη σχέση με ορισμένες βασικές παραμέτρους όπως τη σύνδεση με τον αστικό ιστό, την ένταξη ή μη στο σχέδιο πόλεως, τον τύπο των κτισμάτων, των παραπηγμάτων ή /και των πρόχειρων κατασκευών, την οδοποιία και την πεζοδρόμηση, το αποχετευτικό δίκτυο και το δίκτυο όμβριων υδάτων, τη σύνδεση των νοικοκυριών με τα δίκτυα κοινής ωφελείας, την απόσταση από την πλησιέστερη δημόσια συγκοινωνία, την ύπαρξη ή μη δημόσιων κάδων απορριμμάτων.

Η κατάταξη/κατηγοριοποίηση των περιοχών διαβίωσης έγινε σε τρεις (3) βασικούς τύπους:

1. Τύπου I «Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές» Συνθήκες διαβίωσης μη αποδεκτές με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών.

2. Τύπου II «Μικτός καταυλισμός» Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές /τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container) με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.

3. Τύπου III «Γειτονιά» σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια, κανονική οικοδομή - διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container))

Επιπλέον, η χαρτογράφηση αξιοποίησε και ορισμένες επιπρόσθετες/ συμπληρωματικές παραμέτρους με στόχο τη διαμόρφωση μιας σφαιρικής εικόνας για κάθε καταυλισμό και περιοχή διαβίωσης των Ρομά. Οι επιπρόσθετοι παράμετροι αφορούσαν στον συνολικό πληθυσμό, στην απασχόληση, στις υποδομές υγείας, στην κοινωνική φροντίδα και αλληλεγγύη, καθώς και στην

¹³ <http://www.opengov.gr/minlab/?p=5472>

εκπαίδευση. Ωστόσο, το σύνολο των πληροφοριών αυτών δεν ήταν ικανό να προσφέρει για τον πληθυσμό της χώρας στοιχεία μετρήσιμα για όλους τους τομείς ενδιαφέροντος.

Συνολικά, εντοπίστηκαν 354 περιοχές διαβίωσης Ρομά με συνολικό πληθυσμό 104.210 κατοίκους. Οι περιοχές διαβίωσης της χώρας κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις (3) βασικούς τύπους, ως εξής:

Πίνακας 1. Περιοχές διαβίωσης ανά τύπο και αριθμό κατοίκων

	ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ
Τύπου I «Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές» Συνθήκες διαβίωσης μη αποδεκτές με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών.	76	8.582
Τύπου II «Μικτός καταυλισμός» Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές /τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container) με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.	159	59.292
Τύπου III «Γειτονιά» «Γειτονιά» σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια, κανονική οικοδομή - διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container)).	119	36.336
Σύνολο	354	104.210

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2017-2021¹⁴

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η πλειοψηφία των κατοίκων διαβιούσε σε μικτούς καταυλισμούς τύπου II (περίπου 59.292 κάτοικοι), λιγότεροι σε οικισμούς τύπου III (περίπου 36.336 κάτοικοι) και η μειοψηφία σε οικισμούς τύπου I (περίπου 8.582 κάτοικοι).

Αντίστοιχα, αριθμητικά εντοπίστηκαν περισσότεροι μικτοί καταυλισμοί τύπου II (159 στον αριθμό) λιγότεροι οικισμοί τύπου III (119 στον αριθμό) και πολύ λιγότεροι οικισμοί τύπου I (76 στον αριθμό).

Όσον αφορά τη διασπορά του πληθυσμού στη Χώρα, η Περιφέρεια Αττικής συγκέντρωνε το μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων (περίπου 30.363 κάτοικοι) και ακολουθούσαν οι Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (περίπου 16.435 κάτοικοι), Δυτικής Ελλάδας (περίπου 15.898 κάτοικοι), Κεντρικής Μακεδονίας (περίπου 15.374 κάτοικοι) και Θεσσαλίας (περίπου 14.534 κάτοικοι).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συγκέντρωνε τους περισσότερους οικισμούς (65 οικισμοί) ακολουθούμενη από τις Περιφέρειες Πελοποννήσου (53 οικισμοί), Κεντρικής Μακεδονίας (47 οικισμοί), Αττικής (44 οικισμοί), Στερεάς Ελλάδας (36 οικισμοί) και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (32 οικισμοί).

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνεται αναλυτικά η κατανομή των τύπων των οικισμών ανά Περιφέρεια καθώς και κατ' εκτίμηση πληθυσμιακά δεδομένα.

¹⁴ https://egroma.gov.gr/roma_integration_action_plan_2017-2021

Πίνακας 2. Αριθμός οικισμών και τύποι οικισμών ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	% επί του συνόλου Οικισμών
		Τύπου I	Τύπου II	Τύπου III		
ΑΤΤΙΚΗ	30.363	12	13	19	44	12,4%
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ	16.435	5	9	18	32	9,0%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15.374	11	22	14	47	13,3%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.898	9	30	26	65	18,4%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	14.534	2	7	4	13	3,7%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	4.958	9	16	11	36	10,2%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1.661	7	40	6	53	15,0%
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.500	4	4	3	11	3,1%
ΚΡΗΤΗ	1.211	2	1	7	10	2,8%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	755	4	9	6	19	5,4%
ΙΟΝΙΑ	639	6	6	3	15	4,2%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	554	3	1	2	6	1,7%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	328	2	1	0	3	0,8%
ΣΥΝΟΛΟ	104.210	76	159	119	354	100%

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2017-2021

Πίνακας 3. Καταγραφή πληθυσμού στις καταγεγραμμένες περιοχές ανά τύπο και περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ 1 Ακρως υποβαθμισμένες περιοχές	ΤΥΠΟΣ 2 Μικτός καταυλισμός	ΤΥΠΟΣ 3 Γειτονιά	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΡΟΜΑ
ΑΤΤΙΚΗ	2632	12347	15384	30363	29,1
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	345	11922	4168	16435	15,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	838	10315	4221	15374	14,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	771	7659	7468	15898	15,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	346	12469	1719	14534	13,9
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1705	1902	1351	4958	4,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	155	1339	167	1661	1,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	249	330	921	1500	1,4
ΚΡΗΤΗ	90	556	565	1211	1,2
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	330	200	225	755	0,7
ΙΟΝΙΑ	440	135	64	639	0,6
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	413	58	83	554	0,5
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	268	60	0	328	0,3
ΣΥΝΟΛΟ	8582	59292	36336	104.210	100,0
ΠΟΣΟΣΤΟ % ανά τύπο επί του συνόλου	8,2	56,9	34,9	100,0	

Πηγή: Χαρτογράφηση οικισμών και καταυλισμών 2018, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Άλλες σχετικές έρευνες¹⁵

Σύμφωνα με την έρευνα EUMIDISII (2016) του FRA¹⁶, αναφορικά με τις **συνθήκες διαβίωσης**, το 11% των Ρομά στην Ελλάδα δεν έχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και το 9% δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο τρεχούμενο νερό εντός της οικίας του μέσω σύνδεσης σε δημόσια προσβάσιμο σύστημα ύδρευσης. Ακόμη υψηλότερο είναι το ποσοστό των Ρομά που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς εσωτερική τουαλέτα και ντους ή λουτρό (29%). Επιπλέον, η έρευνα διαπίστωσε ότι σε ποσοστό 18%, οι Ρομά ζουν σε κατοικίες με στέγη που στάζει, υγρασία στους τοίχους ή άλλα δομικά προβλήματα και το 28% αντιμετωπίζουν σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα (ρύπανση, αιθάλη, σκόνη, δυσσομία ή ρυπασμένα ύδατα).

Οι Ρομά στην Ελλάδα γνωρίζουν ότι καλύπτονται από το εθνικό καθεστώς βασικής ασφαλιστικής κάλυψης για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε ποσοστό 79%, ενώ το 13% αντιμετωπίζει χρόνια πρόβλημα υγείας με περιορισμό (σοβαρό ή μη) των καθημερινών δραστηριοτήτων τους (FRA EUMIDISII, 2016). Παρόλα αυτά, το χαμηλό επίπεδο υγείας των Ρομά έχει άμεση σχέση με κοινωνικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της υγείας και με διακρίσεις και εμπόδια στην **πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας**¹⁷, όπως ιδίως οι ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η έλλειψη γνώσεων σχετικά με την πρόληψη των ασθενειών, η έλλειψη γνώσεων σχετικά με το περιεχόμενο και τις διαδικασίες διεκδίκησης παροχών, η γεωγραφική απομόνωση και η αδυναμία φυσικής πρόσβασης στις υπηρεσίες, η έλλειψη πληροφόρησης καθώς και γλωσσικά και επικοινωνιακά εμπόδια¹⁸.

Σχετικά με την **πρόσβαση των Ρομά στην εκπαίδευση**, κυρίαρχα είναι τα φαινόμενα του αναλφαριθμητισμού των ενηλίκων, της απουσίας παρακολούθησης της προσχολικής εκπαίδευσης, των χαμηλών ποσοστών εγγραφής και καθυστερημένης έναρξης συμμετοχής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, της **μαθητικής διαρροής πριν την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και των χαμηλών ποσοστών συμμετοχής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση**. Σύμφωνα με την έρευνα EUMIDISII (2016), το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού των Ρομά στην Ελλάδα είναι χαμηλό, καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό Ρομά χωρίς επίσημη εκπαίδευση και στις τρεις ηλικιακές ομάδες, μεταξύ των εννιά (9) κρατών μελών ΕΕ της έρευνας, ήτοι 42% στα άτομα ηλικίας 16 - 24 ετών, 56% στις ηλικίες 24 - 44 ετών και 82% στις ηλικίες άνω των 45 ετών. **Το ποσοστό παιδιών Ρομά σε ηλικία υποχρεωτικής εκπαίδευσης, τα οποία φοιτούν σε σχολείο αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας ανέρχεται σε 69 %** (72% των αγοριών Ρομά και το 66% των κοριτσιών Ρομά). Παρόλα αυτά, η υστέρηση των παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση συγκριτικά με το γενικό πληθυσμό είναι σημαντική, ενώ το **ποσοστό των νέων ηλικίας 18-24 ετών που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο είναι το υψηλότερο μεταξύ των 9 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στη σχετική έρευνα, φτάνοντας το 92%**. Επίσης, **μόλις το 9% των παιδιών Ελλήνων Ρομά φοιτούν στο Λύκειο (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)**. Το χαμηλό επίπεδο συμμετοχής των Ρομά στην εκπαίδευση είναι αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης κοινωνικών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών παραγόντων, όπως οι μετακινήσεις της οικογένειας

¹⁵ <http://www.opengov.gr/minlab/?p=5472>

¹⁶ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016) Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις - επιλεγμένα πορίσματα για τους Ρομά, (EU-MIDIS II report) Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_el.pdf

¹⁷ WHO, *Barriers and facilitating factors in access to health services in Greece*, 2015.

¹⁸ Κοτρώτσιου Σ. & Σκεντέρης Ν. (2014) «Οι πεποιθήσεις των Ρομά για την υγεία και η επίπτωση αυτών στη φροντίδα υγείας», Διεπιστημονική Φροντίδα Υγείας, Τόμος 6, Τεύχος 1, 18-23.

για εργασία, η αδυναμία της μεταφοράς των παιδιών στο σχολείο από τους γονείς, η ύπαρξη ανήλικων γονέων, η φτώχεια, η θυματοποίηση των παιδιών Ρομά στο σχολείο λόγω ρατσιστικών συμπεριφορών, η απουσία κατάλληλης υποστήριξης των μαθητών Ρομά και των οικογενειών τους και ο αναλφαβητισμός των γονέων. Βασικό εμπόδιο στη συμμετοχή τους στη προσχολική εκπαίδευση είναι η γλώσσα. Τα παιδιά Ρομά προσχολικής ηλικίας σε μεγάλο βαθμό μιλούν συχνά τη διάλεκτο Ρομανί, γεγονός που δυσχεραίνει τη συμμετοχή τους σε παιδικούς σταθμούς ή νηπιαγωγεία όπου οι εκπαιδευτικοί μιλούν ελληνικά. Οι συνθήκες διαβίωσης, η ελλιπής γνώση ελληνικών και το χαμηλό οικονομικό επίπεδο οδηγούν στην παιδική εργασία, την περιθωριοποίηση αλλά και τους πρώιμους γάμους με αποτέλεσμα την πρόωρη σχολική εγκατάλειψη^{19,20}. Το γεγονός αυτό στερεί από τους νέους Ρομά και ειδικά από τις γυναίκες και τα κορίτσια τη δυνατότητα για αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους εν γένει.

Ιδιαίτερα είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στην **πρόσβαση στην εργασία**, ως αποτέλεσμα της ύφεσης των παραδοσιακών τους επαγγελμάτων, της έλλειψης εκπαιδευτικών ή επαγγελματικών δεξιοτήτων, των διακρίσεων και των εμποδίων στην εύρεση εργασίας. Τα προβλήματα αυτά οδηγούν στην αποκοπή των Ρομά από την τυπική αγορά εργασίας, εγκλωβίζοντάς τους σε χαμηλό οικονομικό επίπεδο, σε εργασίες εποχιακού χαρακτήρα, χαμηλής ειδίκευσης και χαμηλών αμοιβών χωρίς βιώσιμες οικονομικά προοπτικές. Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας EUMIDISII (2016), το ποσοστό απασχόλησης των Ρομά στην Ελλάδα ανέρχεται σε 43%, στο οποίο περιλαμβάνεται υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων και περιστασιακά εργαζόμενων. Το ποσοστό σε αμειβόμενη εργασία των γυναικών Ρομά ανέρχεται σε 22% έναντι 82% των ανδρών Ρομά, γεγονός που αναδεικνύει το μέγεθος του αποκλεισμού των γυναικών από την πρόσβαση στην εργασία, **ενώ το 81% των γυναικών Ρομά ηλικίας 16-24 ετών βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης έναντι ποσοστού 38% των νεαρών ανδρών Ρομά.**

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να επισημανθεί ότι το ποσοστό φτώχειας είναι ιδιαίτερα υψηλό σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό (96% των Ρομά έναντι 22% του γενικού πληθυσμού)²¹, το 74% των Ρομά δηλώνει ότι αντιμετωπίζει μεγάλη δυσκολία στην κάλυψη των μηνιαίων εξόδων του νοικοκυριού, ενώ το 13% των ερωτηθέντων Ρομά ζει σε συνθήκες πείνας, δηλαδή σε νοικοκυριά στα οποία παρατηρήθηκε ότι τουλάχιστον ένα μέλος τερμάτιζε την ημέρα του νηστικό τον τελευταίο μήνα (δηλ. τουλάχιστον 4 φορές).

Τέλος, ένας ακόμα παράγοντας που δυσχεραίνει τη συμπερίληψη και κοινωνική ένταξη των Ρομά σχετίζεται με την **περιθωριοποίησή τους εξαιτίας του ρατσισμού και των διακρίσεων**. Οι Ρομά αντιμετωπίζονται με προκατάληψη για τον τρόπο ζωής και τις επιλογές τους, ενώ υφίστανται σε μεγάλο ποσοστό ρατσιστικές συμπεριφορές, διακρίσεις, προκαταλήψεις και παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Πρόσφατες έρευνες²² έδειξαν ότι οι Ρομά στην Ελλάδα αντιμετωπίζονται με αρνητική στάση, προκαταλήψεις και στερεότυπα από μεγάλο ποσοστό δημοτικών υπάλληλων, εκπαιδευτικών και υγειονομικών, γεγονός που επιδρά αρνητικά στην

¹⁹ Βλ. και Ασημόπουλος, Χ., Κομπότη, Δ., Κοντογιάννη, Ε., Θέμελη, Χρ. (2016), Έκθεση πολιτικών κοινωνικής υποστήριξης Ρομά στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής, Πρόγραμμα έρευνας παρέμβασης: Διερεύνηση ψυχοκοινωνικών αναγκών Ρομά Δυτικής Αττικής και καλών πρακτικών στήριξης και προαγωγής της κοινωνικής ένταξης, ΤΕΙ Αθήνας.

²⁰ Βλ. και Παπαδιαμαντάκη Γ. (2019) Τελική έκθεση ερευνητικών πορισμάτων της έρευνας πεδίου, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πράξη «Επιστημονική υποστήριξη σχεδιασμού εξειδίκευσης δράσεων ΠΕΣ» - MIS5001036, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια βίου Μάθηση 2014-2020»

²¹ FRA, EU-MIDIS II 2016, Ρομά: Eurostat, EU-SILC 2014.

²² Βλ. C. Asimopoulos, S. Martinaki, E. Kontogianni and D. Kompoti, "Public services employees' attitudes towards Roma in Greece: The need for a social work response", *Journal of Sociology and Social Work*, 2019, 7(2), 105-114.

πρόσβαση σε αναγκαίες για αυτούς υπηρεσίες, ενώ γενικά θεωρούνται ως «άτομα προς αποφυγή»²³. Σύμφωνα με την έρευνα EUMIDISII (2016), κατά την τελευταία πενταετία, 61% των Ελλήνων Ρομά δήλωσαν ότι ήταν θύματα διακρίσεων λόγω της καταγωγής τους: στην αναζήτηση εργασίας (63%), στην εργασία (38%), στην εκπαίδευση (προσωπικά ή ως γονιός) (20%), στην υγειονομική περίθαλψη (44%), στη στέγαση και άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, όπως στη δημόσια διοίκηση, εστιατόρια ή μπαρ, δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς, καταστήματα (52%). Χαρακτηριστικό είναι ότι σε ποσοστό 88% οι Ρομά στην Ελλάδα δεν γνωρίζουν την ύπαρξη υπηρεσιών ή οργανώσεων που προσφέρουν υποστήριξη ή συμβουλές σε θύματα διακρίσεων.

---

²³ Βλ. C. Asimopoulos, S. Martinaki, D. Kompoti, E. Kontogianni and G. Gouga, "Anti-Roma prejudice in Greece: A challenge for social work", *Comunitania: International Journal of Social Work and Social Sciences*, 2019, 18, 85-100.

Περίοδος καταγραφής 2021 – Ερωτήματα

Το χρονικό διάστημα της καταγραφής ορίστηκε με την υπ' αριθ. 48378/8-7-2021 επιστολή της Γενικής Γραμματείας σε **δύο (2) μήνες** (8 Ιουλίου 2021 – 3 Σεπτεμβρίου 2021). Κατά τη διάρκεια της καταγραφής η Γενική Γραμματεία δέχθηκε πολλαπλά ερωτήματα/αιτήματα από Δήμους που κυρίως αφορούσαν στα παρακάτω:

1. ανάγκη παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας αποστολής των στοιχείων λόγω της φύσης του πεδίου έρευνας και των αναλυτικών στοιχείων που ζητούνταν π.χ. ο αριθμός μαθητών που φοιτούν σε σχολεία, η αντικειμενική δυσκολία διενέργεια καταγραφής εν μέσω καύσωνα, το αυξημένο φόρτο εργασίας τη δεδομένη χρονική περίοδο εν όψει υποβολής αιτήσεων προνοιακών επιδομάτων
2. αναζήτηση τρόπου προτεινόμενης μεθόδου συλλογής στοιχείων π.χ. εάν θα μπορούσαν να την πραγματοποιήσουν μέσω διανομής ερωτηματολογίου
3. δυσκολίες εντοπισμού των εγγεγραμμένων Ρομά σε Δημοτολόγια με δεδομένο ότι δεν υφίσταται σχετικός διαχωρισμός
4. δυσκολίες εντοπισμού της περιοχής και καταγραφής των συντεταγμένων λόγω μη εξοικείωσης με χάρτες
5. ανάγκη διευκρίνισης της έννοιας της οικογένειας, λόγω σύγχυσης με την έννοια του νοικοκυριού και της οικογένειας με την αστικοδημοτική της διάσταση
6. δυσκολίες στην καταγραφή λόγω μη αυτοπροσδιορισμού ατόμων ως Ρομά
7. αδυναμία καταγραφής των περιοχών διαβίωσης Ρομά είτε λόγω έλλειψης προσωπικού (Δήμοι Στυλίδας, Άργους-Μυκηνών) είτε λόγω μη ύπαρξης οργανωμένης κοινωνικής υπηρεσίας (Δήμος Ερμιονίδας)
8. προβληματισμό ως προς την έννοια του οργανωμένου καταυλισμού καθότι υπήρχε η εκτίμηση ότι η κατάταξη σε Οικισμό I, II, III προϋποθέτει αναγνώριση θεσμική ή ελάχιστο αριθμό ατόμων
9. απουσία πληθυσμού Ρομά λόγω καλοκαιρινών μηνών/εποχικών εργασιών γεγονός που θα αλλοίωνε το αποτέλεσμα της καταγραφής
10. ανάγκη προηγούμενης ενημέρωσης από Γενική Γραμματεία για προετοιμασία συλλογής στοιχείων (Δήμος Ανδραβίδας - Κυλλήνης)
11. συνδρομή για την ηλεκτρονική υποβολή και εκτύπωση των ερωτηματολογίων

Η Γενική Γραμματεία σε όλη τη διάρκεια της καταγραφής παρείχε τηλεφωνικά και ηλεκτρονικά σχετικές πληροφορίες και διευκρινίσεις σε οποιαδήποτε ερωτήματα προέκυψαν και παρείχε, σε όσους Δήμους χρειάστηκαν, επιπλέον χρόνο για την πραγματοποίησή της. Ταυτόχρονα, επιχειρούσε ανά τακτά χρονικά διαστήματα μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής και των σχετικών παρατάσεων να υπενθυμίζει τηλεφωνικά και εγγράφως στα γραφεία

Δημάρχων²⁴ για την αναγκαιότητα συμμετοχής τους στην καταγραφή του πληθυσμού Ρομά. Η ίδια τακτική ακολουθήθηκε ακόμα και κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των στοιχείων με γνώμονα πάντα τη συγκέντρωση όσων περισσότερων δεδομένων για την απόκτηση πληρέστερης εικόνας αναφορικά με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της ομάδας. **Τα πρώτα ερωτηματολόγια υποβλήθηκαν τον Ιούλιο 2021 (16 Ιουλίου) και τα τελευταία τον Απρίλιο 2022. (14 Απριλίου)**

---

²⁴ Σχετικά έγγραφα: 1122/20-9-2022 προς Δήμους Δυτικής Αχαΐας, Αγ. Βαρβάρας, Πύργου, Αλεξανδρούπολης, Βόλου, Σοφάδων, Ξάνθης, Ηράκλειου, Φυλής, 67165/13-9-2021 προς Δήμο Αρριανών και 92671/19-11-2021 έγγραφα σε Δήμους Ιάσμου, Αρριανών, Σοφάδων, Β. Κυνουρίας, Βέλου Βόχας, Παλλήνης, Χαλκηδόνας, Ερμιονίδος

Επεξεργασία των στοιχείων της καταγραφής – Προκλήσεις

Η επεξεργασία των στοιχείων που συλλεχθήκαν ήταν σταδιακή και ενδεδειγμένη. Αποτελεί σημαντικό στάδιο καθώς παρέχει τη δυνατότητα για ανίχνευση ελλείψεων, αδυναμιών και περαιτέρω πληροφοριών στο πεδίο έρευνας καθώς και ανίχνευσης τρόπων αντιμετώπισης προκλήσεων. Παρακάτω περιγράφονται τα βασικά στάδια αυτής και ορισμένα ευρήματα.

- 1. Οριστικοποίηση των ερωτηματολογίων στη βάση δεδομένων.** Στο στάδιο αυτό έγινε ταυτοποίηση όλων των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων που καταχώρησαν οι Δήμοι στην πλατφόρμα googleforms με όλα τα ερωτηματολόγια που απέστειλαν οι Δήμοι σε έντυπη μορφή. Παρατηρήθηκε ότι ορισμένοι Δήμοι δεν είχαν υποβάλλει όλα τα ερωτηματολόγια στο googleforms, είτε τα είχαν υποβάλλει εις διπλούν, είτε δεν τα είχαν υποβάλλει καθόλου παρότι είχαν αποστείλει τα έντυπα ερωτηματολόγια. Πραγματοποιήθηκε πολλαπλή επικοινωνία με Δήμους προκειμένου να διαπιστωθεί ο ακριβής αριθμός των ερωτηματολογίων, να διασταυρωθεί τι υπολείπονταν είτε σε ερωτηματολόγιο σε έντυπη μορφή είτε σε ηλεκτρονική καταχώρηση στο googleforms είτε σε διαβιβαστικά έγγραφα. Μέσα από τη διαδικασία αυτή προέκυψαν νέες καταχωρήσεις και διορθώσεις/διαγραφές καταχωρήσεων. Επιπλέον καταχωρήθηκαν 33 ερωτηματολόγια στην ηλεκτρονική βάση googleforms τα οποία είχαν παραλείψει να καταχωρήσουν οι Δήμοι. Η διαδικασία απέβη αρκετά χρονοβόρα καθώς **συγκεντρώθηκαν** τόσο αρχικά όσο και συμπληρωματικά **462 ερωτηματολόγια συνολικά**.
- 2. Συγκριτική μελέτη της χαρτογράφησης 2017 και 2021 αναφορικά με το σύνολο Δήμων και των Οικισμών - περιοχών διαβίωσης.** Κατά το στάδιο αυτό, έγινε ταυτόχρονα τηλεφωνική επικοινωνία προς αναζήτηση περιοχών που δεν χαρτογραφήθηκαν το 2021 ενώ είχαν χαρτογραφηθεί το 2017 και στάλθηκαν σχετικές επιστολές για συμπληρωματική καταγραφή²⁵ όπου κρίθηκε αναγκαίο με κριτήριο το μέγεθος του πληθυσμού. Στο στάδιο αυτό αναδείχτηκε ότι:
  - υπάρχουν περιοχές που έπαψαν να αποτελούν περιοχές διαβίωσης (π.χ. ενδεικτικά σε Σαλαμίνα, Λευκάδα, Κω), δηλαδή η καταγραφή είναι μια δυναμική διαδικασία
  - ορισμένοι Οικισμοί της χαρτογράφησης του 2017 δεν μπορούσαν να ταυτοποιηθούν το 2021 καθώς είτε είχαν συμπεριληφθεί στο ερωτηματολόγιο «Διάσπαρτα» εντός συνόλου περιοχών με διαφορετικό τοπωνύμιο είτε χωρίς τοπωνύμιο
  - ορισμένοι Οικισμοί της χαρτογράφησης του 2017 καταχωρήθηκαν στα Διάσπαρτα
  - η δημοτική αρχή ήταν διστακτική μερικές φορές να συμπεριλάβει στην καταγραφή πληθυσμό που διαβιεί σε σπίτια λόγω ζητήματος που προκύπτει σε σχέση με τον αυτοπροσδιορισμό της ομάδας ως Ρομά (π.χ. Δήμος Παιονίας - οργανοπαίκτες, Δήμος Τοπείρου, Κω, Χίου), γεγονός που υπογράμμισε και ο Δήμος Βισαλτίας²⁶ αναφέροντας ότι «κάθε πολίτης έχει την ευθύνη της αυτοχαρακτηρισμού της καταγωγής του».

²⁵ Σχετικά έγγραφα: 17645/22-2-2022 προς Δήμο Στυλίδας, 21523/22-2-2022 προς Δήμο Βισαλτίας, 17647/22-2-2022 Δήμο Συντικής, 17653/22-2-2022 Δήμο Δυτικής Αχαιίας, 17658/22-2-2022 Δήμο Ασπροπύργου, 17655/22-2-2022 Δήμο Αβδήρων, 21520/4-3-2022 Δήμο Πωγωνίου, 21519/4-3-2022 Δήμο Τοπείρου, 17657/22-2-2022 προς Δήμους Ιάσμου, Αρριανών, Βέλου Βόχας, Ερμιονίδας, Χαλκηδόνας, και Άργους Μυκηνών, 17651/22-2-2022 προς Δήμο Μεγαρέων, 21522/4-3-2022 προς Δήμο Ηλιδας, 51795/1-6-2022 προς Δήμους Ιάσμου, Αρριανών, Άργους – Μυκηνών

²⁶ Αριθ. 2080/18-3-2022 απάντηση Δ. Βισαλτίας, με την οποία επισυνάπτεται βεβαίωση προέδρου ΤΚ Ευκαρπίας και πρακτικό συνεδρίασης - απόφαση τοπικού Συμβουλίου Μαυροθάλασσας.

Μέσα από τη συγκριτική μελέτη και αναζήτηση συνέβαλαν αθροιστικά περισσότεροι Δήμοι στην καταγραφή (Πωγωνίου, Χαλκηδόνας, Βέλου-Βόχας, Αβδήρων, Ορχομενού) καθώς και Δήμοι που έστειλαν συμπληρωματικά ερωτηματολόγια (Δυτ. Αχαΐας, Πηνειού, Μεγαρέων) και Δήμοι που εξέφρασαν αδυναμία καταγραφής (Ερμιονίδα, Στυλίδα, Άργους-Μυκηνών)

3. Ενδελεχή μελέτη των 2 βάσεων δεδομένων που σχηματίστηκαν από τα 2 ερωτηματολόγια και αναζήτηση πρακτικών λύσεων με σκοπό την ανάλυση των αντίστοιχων πεδίων.

- Κατά το στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με Δήμους και ζητήθηκε η επανασυμπλήρωση/ επανυποβολή των ερωτηματολογίων (π.χ. σε περιπτώσεις που υπήρχαν άνω των 2 οικισμών σε ένα ερωτηματολόγιο (π.χ. Ανδραβίδα/ Μάνδρα Ειδυλλία/ Σοφάδες/ Ασπρόπυργος)
- Κατά το στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με Δήμους και ζητήθηκε η επανασυμπλήρωση/ επανυποβολή ερωτηματολογίων σε περιπτώσεις που ήταν αρκετά συγκεχυμένη η εικόνα που είχε δοθεί για πληθυσμό στο 2^ο ερωτηματολόγιο «Διάσπαρτα» π.χ. αναγράφονταν ότι τα Χ άτομα διαβιούν διάσπαρτα σε σπίτια, σε παράγκες, σε αυτοκίνητα σε διαφορετικές περιοχές του ίδιου Δήμου με ίδια πρόσβαση σε υποδομές. Εναλλακτικά ζητήθηκαν διευκρινίσεις π.χ. πόσοι/ ποσοστό έχουν ηλεκτρικό ρεύμα, πόσοι ζουν σε παράγκες έναντι αυτών που ζουν σε σπίτια ή εάν έχουν διαφορετικές υποδομές διαβίωσης (βλ. Αλεξάνδρεια, Δοξάτο, Αγρίνιο, Δραπετσώνα, Ήλιδα, Αιγιάλεια, Χίος, Ζάκυνθος, Σπάρτης, Νίκαιας κλπ.). Έγιναν επανυποβολές ερωτηματολογίων, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις η επανυποβολή φάνηκε μη πρόσφορη λύση και δόθηκαν τηλεφωνικές διευκρινήσεις. Ωστόσο, η δομή του ερωτηματολογίου δεν επέτρεπε περαιτέρω αλλαγές ειδικά στο σημείο των υποδομών διαβίωσης. **Παρόλα αυτά, μέσα από την επικοινωνία αφενός επιβεβαιώθηκε για τις περιπτώσεις αυτές ότι οι υπάλληλοι κατείχαν τις πληροφορίες που παρείχαν, παρότι είχε παρέλθει αρκετό διάστημα από την καταγραφή, αφετέρου λειτούργησε ως δείγμα αξιοπιστίας της παρεχόμενης πληροφορίας.**

4. Κατά το στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκε διόρθωση των δηλωθέντων υποδομών διαβίωσης κυρίως όταν εμφανίζονταν αυτοανααιρούμενες καταχωρήσεις (χαρακτηριστικό παράδειγμα η περιπτώσεις όπου σε έναν οικισμό είχε ταυτόχρονα δηλωθεί ότι έχει και δεν έχει ύδρευση). Κατά την επεξεργασία τηρήθηκε η εξής παραδοχή: εάν μια υποδομή διαβίωσης είχε αναφερθεί ως διαθέσιμη και ταυτόχρονα μη διαθέσιμη, καταχωρήθηκε ως διαθέσιμη. Εντοπίστηκαν περίπου 100 περιπτώσεις προς διόρθωση ενώ για ορισμένες προηγήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία. Από την επικοινωνία διαπιστώθηκαν τα εξής:

- περιοχές παρότι είχαν δηλωθεί ότι διαθέτουν δίκτυο ύδρευσης, ανέφεραν ότι δεν είχαν πόσιμο νερό και τούτο με γνώμονα τι ισχύει ευρύτερα για την περιοχή π.χ. ολόκληρο το νησί ή το Δήμο.
- η πρόσβαση σε πόσιμο νερό σε περιοχές άκρως υποβαθμισμένες αφορά κάποια κοινόχρηστη βρύση που συνήθως είχε μεριμνήσει ο Δήμος να παρέχει (π.χ. ΒΙΠΕ Παιονίας)
- περιοχές, παρότι είχαν δηλωθεί ότι διαθέτουν π.χ. δίκτυο ηλεκτροδότησης, η ηλεκτροδότηση δεν αφορούσε όλο το εύρος του πληθυσμού αλλά ποσοστό αυτού (κυρίως αφορά στις περιπτώσεις των Οικισμών τύπου II όπου οι παράγκες δεν είχαν ηλεκτροδότηση και ορισμένες περιπτώσεις σε διάσπαρτα). Σε άλλες περιοχές διαπιστώθηκε ότι πρόσβαση στην ως άνω υποδομή κατέχουν τόσο όσοι διαβιούν σε σπίτια όσο και σε παραπήγματα και τούτο διότι με διάφορους τρόπους είχαν κάποιο τρόπο σύνδεσης με τα δίκτυα και συνεπώς οι παροχές αυτές ανταποκρίνονταν στην πραγματική εικόνα/χρήση του πληθυσμού.

- **Κατάταξη Οικισμών σε τύπους I, II, III.** Κατά το στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκε εξέταση όλων των οικισμών ως προς την τυπολογική κατάταξή τους προκειμένου να αποφευχθεί περίπτωση σοβαρής απόκλισης (πιθανά και εκ παραδρομής) και έγινε εκ νέου κατάταξη όσων κρίθηκε απαραίτητο. Κατά τη διαδικασία αυτή ελήφθησαν υπόψη συγκριτικά στοιχεία της τυπολογικής κατάταξης του 2017, η περιγραφή των κελυφών 2021, οι αεροφωτογραφίες googlemaps, τηλεφωνική επικοινωνία με Δήμους, υγειονομικές εκθέσεις του Υπ. Υγείας καθώς και πρόσφατες αυτοψίες της ομάδας Δράσης ΕΟΧ της Γενικής Γραμματείας. **Πραγματοποιήθηκαν με τον τρόπο αυτό περίπου 10 αλλαγές τύπων Οικισμού και 4²⁷ νέες τυπολογικές κατατάξεις.**

Μέσα από τη διαδικασία αυτή διαπιστώθηκε ότι **είναι αρκετά δύσκολη η τυπολογική κατάταξη ορισμένων οικισμών**, ότι κάθε περιοχή είναι έχει ξεχωριστό χαρακτήρα ακόμα κι αν υπάρχουν φαινομενικά κοινά στοιχεία μεταξύ των περιοχών, ότι αρκετές φορές η μίξη των σπιτιών με παραπήγματα και γενικότερα ο συνδυασμός των παραμέτρων διαβίωσης είναι τέτοιος ώστε οριακά θα μπορούσε μια περιοχή να καταταχθεί από τύπο II σε τύπο III ή το αντίστροφο και από τύπο II σε I ή το αντίστροφο. Επιπλέον έγινε αντιληπτό ότι **οι αποκλίσεις που εντοπίστηκαν στην τυπολογική κατάταξη των οικισμών εντάσσονται στην παραπάνω δυσκολία.**

5. **Αναζήτηση συντεταγμένων οικισμών:** Κατά το στάδιο αυτό έγινε αναζήτηση συντεταγμένων σε περιπτώσεις που δεν είχαν συμπληρωθεί π.χ. Πύργου, Ν. Κέρκυρα, Λευκάδα και μετατροπή των συντεταγμένων από ΕΓΣΑ σε wgs84 προκειμένου να επαληθευτούν εύκολα τα σημεία των οικισμών. Έγινε αντιληπτό κατά το στάδιο αυτό **ότι για τους περισσότερους οικισμούς είχαν καταχωρηθεί συντεταγμένες** και άρα δεν είναι δύσκολος εν τέλει ο εντοπισμός τους, ωστόσο σε περιπτώσεις που τα όρια των περιοχών διαβίωσης δεν ήταν διακριτά η χρήση ζεύγους συντεταγμένων (περιγράμματος) ήταν προσφορότερη λύση για την απόκτηση πλήρους εικόνας της έκτασης, παράδειγμα που ακολουθήθηκε σε οικισμούς Βλυχό Δήμου Μεγάρων και Δενδροπόταμος Δήμου Αμπελοκήπων Μενεμένης.
6. **Μετατροπή αριθμητικών τιμών**, σε ποσοστά, όπου ήταν ζητούμενο. Έγινε υπολογισμός των ποσοστών λαμβάνοντας υπόψη τα σχετιζόμενα πεδία του ερωτηματολογίου.
7. **Μετατροπή μεικτών απαντήσεων** (περιφραστικές και αριθμητικές) όπου ήταν ζητούμενο, σε αριθμητικές.
8. **Υιοθέτηση παραδοχών:**
  - Στις περιπτώσεις όπου αντί για τον συνολικό αριθμό μονίμων κατοίκων αναγραφόταν αριθμός οικογενειών, η οικογένεια λογίστηκε **5μελής** και υπολογίστηκε αντίστοιχα ο αριθμός των μονίμων κατοίκων (π.χ. 30 οικογένειες μετατράπηκαν (30x5=150 άτομα). Στις περιπτώσεις που αντί για το συνολικό αριθμό μονίμων κατοίκων αναγραφόταν αριθμός οικογενειών και υπήρχαν μερικά αθροίσματα ηλικιών σε άνδρες-γυναίκες-παιδιά, ο συνολικός αριθμός κατοίκων υπολογίστηκε βάσει των αθροισμάτων.
  - Οι Οικισμοί με συνολικό αριθμό κατοίκων ≤ 20 ατόμων μεταφέρθηκαν στη βάση δεδομένων «Διάσπαρτα». Πρόκειται για 49 περιπτώσεις με συνολικό πληθυσμό 616 κατοίκους. Αυτό έγινε αφενός διότι εντοπίστηκαν και στα δυο ερωτηματολόγια (Οικισμοί/ Διάσπαρτα) πολύ μικρές καταγραφές πληθυσμού π.χ. 1-20 άτομα με παρόμοια χαρακτηριστικά σε κελύφη και υποδομές (π.χ. παραπήγματα και ανεπάρκεια σε υποδομές), αφετέρου στο β' ερωτηματολόγιο «Διάσπαρτα» οι Δήμοι είχαν ήδη υποβάλει καταγραφές με ποικίλες μορφές διαβίωσης κι όχι αποκλειστικά σπίτια/διαμερίσματα.

²⁷ Ασπρόπυργος, Ιεράπετρα

Κατόπιν ευρείας συζήτησης θεωρήθηκε ότι για τον ορθό διαχωρισμό μεταξύ Οικισμών - Διάσπαρτα θα πρέπει ο οικισμός να τηρεί ελάχιστο αριθμό κατοίκων και κατά συνέπεια να μεταφερθούν οι μικρές καταγραφές ≤ 20 ατόμων στα Διάσπαρτα.

- Όταν στους αριθμούς **μονίμων κατοίκων** παρέχονταν εύρος τιμών (πχ από 3.000 έως 4.000 κάτοικοι), επιλέχθηκε ο μέσος όρος της τιμής (3.500 κάτοικοι). Η ίδια πρακτική ακολουθήθηκε και σε άλλα πεδία που απαντήθηκαν με εύρη τιμών.
  - Αναφορικά με τον αριθμό μόνιμου πληθυσμού, στα περισσότερα ερωτηματολόγια ήταν ακριβής. Λίγες φορές απαντήθηκε με εύρος τιμών (από Χ έως Υ κάτοικοι ή περίπου Χ κάτοικοι, Χ οικογένειες, Χ% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου) το οποίο κυρίως, αλλά όχι πάντα, αφορούσε περιπτώσεις μεγάλου πληθυσμού σε γειτονιές τύπου III ή διάσπαρτα σε σπίτια (ενδεικτικά Δ. Αγ. Βαρβάρα, Δ. Αθηναίων, Δ. Περιστερίου, Δ. Αχαΐα (Τσιγγάνικα), Δ. Βόλου (Ν. Ιωνία), Δ. Ζηρού και Οικισμούς (ενδεικτικά Ασπρόπυργος, Τύρναβος, Ξάνθη, Φάρσαλα, Θερμαϊκού, Β. Βόχας, Δ. Μαρκοπούλου). Ειδικότερα στον Δήμο Αχαρνών ο αριθμός μονίμων κατοίκων για κάθε ένα από τους παρακάτω οικισμούς: 1) Αυλίζα 2) Σαράντα Μάρτυρες 3) Αγίας Σωτήρας, 4) Νεκροταφείο, 5) Οικισμός Καποτά προέκυψε από τον αντίστοιχο συμπληρωμένο αριθμό εγγεγραμμένων στο δημοτολόγιο. Κατά αυτόν τον τρόπο ο συνολικός αριθμός μονίμων κατοίκων στο Δήμο μετατράπηκε σε 4.890 κατοίκους (έναντι 100 κατοίκων που είχε συμπληρωθεί για το σύνολο των 5 οικισμών), αριθμός κατοίκων άλλωστε που ευθυγραμμίζεται με τον αναγραφόμενο σε κάθε οικισμό αριθμό οικογενειών. Τα ανωτέρω σηματοδοτούν τη **δυσκολία καταγραφής του πληθυσμού γενικότερα, την επιπλέον δυσκολία όταν ο δυνάμει ωφελούμενος/η δεν κάνει χρήση των δομών κοινωνικής φροντίδας του Δήμου και συνεπώς δεν υπάρχει έδαφος για κοινωνική έρευνα ή ότι άλλοι παράγοντες την εμποδίζουν, οι οποίοι και θα πρέπει να διερευνηθούν (π.χ. δεν έχει ξαναγίνει καταγραφή και συνεπώς υπάρχει έλλειψη εμπειρίας, μη επάρκεια χρόνου από πλευράς υπαλλήλων, έλλειψη προσωπικού κλπ)**
  - όταν παρέχονταν περιφραστικές απαντήσεις έναντι αριθμών π.χ. εγγεγραμμένοι στο δημοτολόγιο κυρίως που υποδεικνυαν ένα σχετικό εύρος τιμών, επιλέχθηκαν τιμές κατ'έκτιμηση σύμφωνα με τα συμφραζόμενα (αφορά ελάχιστες περιπτώσεις). Σε κάθε περίπτωση από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι ήταν εφικτή η αναγραφή αριθμού εγγεγραμμένων στο Δήμο η οποία και δόθηκε σε μεγάλο βαθμό και μάλιστα με ακρίβεια. Ελάχιστες ήταν οι περιπτώσεις που δεν δόθηκε απάντηση λόγω αδυναμίας.
9. Για την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού, επειδή εντοπίστηκαν ελλείψεις σε απαντήσεις και ασυμφωνίες στα συσχετιζόμενα πεδία, επιλέχθηκε δείγμα πληθυσμού με ασφαλή δεδομένα. **Σημειώνεται πάντως ευρεία προσπάθεια συμπλήρωσης των πεδίων ηλικιακής κατανομής του πληθυσμού, ακόμα και των μη υποχρεωτικών.**

Γενικώς παρατηρείται ευρεία η προσπάθεια συμπλήρωσης όλων των πεδίων του ερωτηματολογίου.

Ανάλυση των στοιχείων της Καταγραφής 2021

Κατόπιν συλλογής των στοιχείων και την επεξεργασία τους σε δυο διαφορετικές βάσεις δεδομένων όπως περιγράφηκε παραπάνω, πραγματοποιήθηκε η βασική ανάλυση των συλλεχθέντων στοιχείων η οποία παρουσιάζεται ανά θεματική ενότητα.

Πρόκειται για μια νέα προσέγγιση καταγραφής που διατηρεί την προηγούμενη τυπολογική κατάταξη των Οικισμών βάσει οικιστικού κριτηρίου και συνθηκών διαβίωσης και προσθέτει νέα κατηγορία των Διάσπαρτων.

Πίνακας 4. Βασική κατάταξη περιοχών

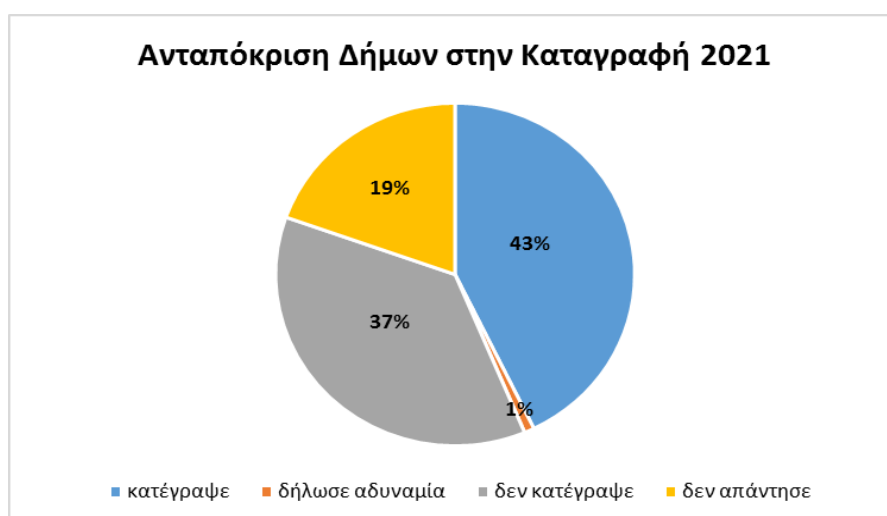
1	ΟΙΚΙΣΜΟΙ
	Τύπου I «Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές» Συνθήκες διαβίωσης μη αποδεκτές με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών.
	Τύπου II «Μικτός καταυλισμός» Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές /τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container) με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.
	Τύπου III «Γειτονιά» «Γειτονιά» σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια, κανονική οικοδομή - διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container)).
2	ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ : Διαβίωση εκτός Οικισμών (Τύπου I,II,III)

Συνεπώς, η ανάλυση που ακολουθεί στηρίχθηκε σε δύο βάσεις δεδομένων στις οποίες έχουν καταχωρηθεί χωριστά: α) οι Ρομά που διαβιούν σε Οικισμούς β) οι Ρομά που διαβιούν Διάσπαρτα.

Συμμετοχή Δήμων στην επικαιροποίηση της καταγραφής

Η **ενεργοποίηση των Δήμων** στην επικαιροποίηση της καταγραφής πληθυσμού Ρομά κρίνεται εξαιρετικά ικανοποιητική. Και τούτο διότι από τους 332 Δήμους του συνόλου της Χώρας 142 Δήμοι συνέβαλαν στην επικαιροποίηση της καταγραφής πληθυσμού Ρομά συμπληρώνοντας ερωτηματολόγια, 3 Δήμοι²⁸ επικαλέστηκαν αδυναμία καταγραφής, 122 Δήμοι δήλωσαν ότι δεν έχουν Οικισμούς Ρομά και δεν κατέγραψαν πληθυσμό, και τέλος 65 Δήμοι δεν απέστειλαν απάντηση. **Συνεπώς, θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι τα υπό εξέταση στοιχεία προέρχονται από τους 142 δήμους που ανταποκρίθηκαν.**

Πίνακας 5. Ανταπόκριση των Δήμων στην Καταγραφή των Οικισμών Ρομά έτους 2021

	ΔΗΜΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ
κατέγραψε	142	43%
δήλωσε αδυναμία	3	1%
δεν κατέγραψε	122	37%
δεν απάντησε	65	19%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΩΝ	332	100%

Αναλυτικές πληροφορίες για την ανταπόκριση των Δήμων ονομαστικά παρατίθενται στο Παράρτημα.

Επιπλέον ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτελεί το γεγονός ότι παρότι τα ερωτηματολόγια ήταν απαιτητικά αυτό δεν αποτέλεσε εμπόδιο για τη συμπλήρωσή τους. Μεγάλο προβάδισμα αποτελεί το γεγονός ότι ήδη σε αρκετούς Δήμους λειτουργούν Παραρτήματα Ρομά Κέντρων Κοινότητας και σε πολύ περισσότερους Κέντρα Κοινότητας και άρα υπάρχει από το προσωπικό καθημερινή επαφή με τον πληθυσμό μέσα από την εξυπηρέτηση και διασύνδεση για παροχές κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας, κοινωνικές έρευνες και δράσεις κοινωνικής ένταξης. Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες και το προσωπικό παρατίθενται σε επόμενα κεφάλαια.

²⁸ Δήμοι Στυλίδας, Ερμιονίδας, Άργους - Μυκηνών

Μέσω της έρευνας **επιβεβαιώνεται και ενισχύεται ο σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας τους καθώς και το ότι η συμβολή του επιστημονικού προσωπικού αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση παρεμβάσεων και δράσεων που οδηγούν στην κοινωνική ένταξη**. Σε κάθε περίπτωση, είναι αρκετά ενθαρρυντικά και τα στοιχεία που παρείχαν ορισμένοι Δήμοι χωρίς Κέντρα Κοινότητας²⁹ καθώς αυτό αποτελεί ένδειξη δυνατότητας προσέγγισης και επαφής με την ομάδα, διενέργειας κοινωνικών ερευνών καθώς και δυνατότητας κωδικοποίησης της πληροφορίας που έχουν στη διάθεσή τους.

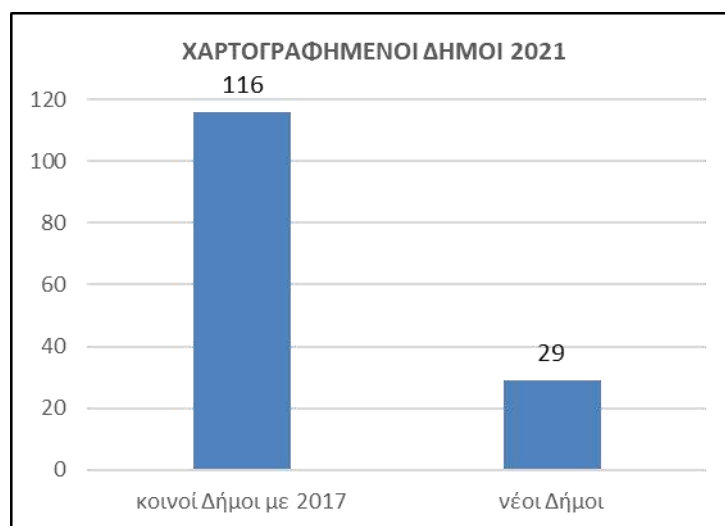
---

²⁹ βλ. Δήμος Μεσσήνης

Συγκριτικά στοιχεία χαρτογράφησης Δήμων έτη 2017 και 2021

Οι Δήμοι που χαρτογραφήθηκαν το 2021 είναι αριθμητικά περισσότεροι (145³⁰ το 2021) σε σύγκριση με αυτούς που χαρτογραφήθηκαν το 2017 (125 Δήμοι). Παρατηρείται ότι οι 116³¹/145 Δήμοι είναι κοινοί με το 2017 που αυτό σημαίνει ότι η βάση της χαρτογράφησης παραμένει ίδια.

Πίνακας 6. Επέκταση της Καταγραφής των Οικισμών Ρομά έτους 2021 σε νέους Δήμους

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΙ ΔΗΜΟΙ 2021	
κοινοί Δήμοι με 2017	116
νέοι Δήμοι	29
ΣΥΝΟΛΟ	145

Εξίσου σημαντικό είναι το ότι **για πρώτη φορά χαρτογραφούνται 29 Δήμοι**, οι οποίοι παρότι δεν προσφέρουν ουσιώδη αλλαγή στο συνολικό πληθυσμό **διευρύνουν** παρόλα αυτά **την εικόνα της γεωγραφικής εξάπλωσης του και τον αποτυπώνουν με μεγαλύτερη ακρίβεια**.

Επιπρόσθετα παρατηρείται ότι λίγοι είναι οι Δήμοι που ενώ είχαν χαρτογραφηθεί το 2017 στην επικαιροποίηση 2021 είτε (α) δεν απέστειλαν στοιχεία καταγραφής λόγω αδυναμίας συλλογής (3 Δήμοι: Ερμιονίδας, Στυλίδας, Δήμοι Άργους-Μυκηνών) είτε (β) δεν απέστειλαν ουδεμία απάντηση στη Γενική Γραμματεία (Δήμοι Αρριανών και Ιάσμου) είτε (γ) απάντησαν ότι δεν έχουν Οικισμούς και δεν κατέγραψαν πληθυσμό Ρομά στην περιοχή αρμοδιότητάς τους (Δήμοι Βισαλτίας, Αιγάλεω, Πειραιάς³², Ηράκλειο Αττικής, Καβάλας, Περάματος, Σουλίου, Σιντικής). Στην τελευταία ομάδα, οι Δήμοι Αιγάλεω και Πειραιάς σημειώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον καθώς το 2019 παρουσίαζαν πληθυσμό 1.000 έκαστος και το 2021 δεν κατέγραψαν πληθυσμό.

³⁰ Στο άθροισμα 145 υπολογίζονται οι Δήμοι Ερμιονίδας, Στυλίδας, Άργους Μυκηνών οι οποίοι δεν μπόρεσαν να συλλέξουν στοιχεία παρότι έχουν πληθυσμό Ρομά.

³¹ με το άρθρο 154 του ν.4600/2019 οι Δήμοι Κέρκυρας, Κεφαλονιάς, Λέσβος, Σάμος διασπάστηκαν και με το Ν. 3852/2010 Καλλικράτη οι Δήμοι Δελφοί και Άμφισσα ενοποιήθηκαν

³² Ο Δήμος Πειραιά απάντησε ότι δεν υπάρχουν οικισμοί καταυλισμοί ρομά στην εδαφική του περιφέρεια και ότι η προσέλευση στις υπηρεσίες στο πλαίσιο Ε.Ε.Ε είναι πολύ μικρή

Τέλος, παρατηρείται ότι Δήμοι που χαρτογραφήθηκαν και στις δύο χρονικές περιόδους, εμφανίζουν το 2021 συγκριτικά με το 2017, αυξομειώσεις στον καταγεγραμμένο πληθυσμό, οι οποίες, άλλοτε είναι ουσιώδεις άλλοτε επουσιώδεις. Ενδεικτικά παρατηρείται σημαντικά αυξημένος ο πληθυσμός στους Δήμους Μαρώνας Σαπών, Ορχομενού, Πατρέων, Εορδαίας, Χαλκιδίων, Λεβαδέων, Λοκρών, Σερρών κ.α και σημαντικά μειωμένος στους Δήμους Αγία Βαρβάρα, Δέλτα, Κρωπίας, Πηνειού, Παλλήνης, Θερμαϊκού κ.α.

Συνολικός πληθυσμός Ρομά

Σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία καταγραφής που παρείχαν **142 Δήμοι** ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται σε **117.495 μόνιμους κατοίκους** που εντοπίζονται και στις 13 Περιφέρειες της χώρας. Αναδεικνύεται ότι ο πληθυσμός Ρομά αποτελεί το **1,13%** του μόνιμου πληθυσμού της Χώρας.³³

Ταξινόμηση των Περιφερειών βάση συνολικού πληθυσμού – Συγκριτικά στοιχεία με έτος 2017

Η επικαιροποίηση της καταγραφής επιβεβαίωσε και ανέτρεψε ταυτόχρονα την σειρά κατάταξης των Περιφερειών βάσει συνολικού πληθυσμού Ρομά. Πιο συγκεκριμένα, από τα στοιχεία προκύπτει ότι αφενός οι 5 πρώτες σε πληθυσμό Περιφέρειες είναι οι Περιφέρειες Αττικής, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Κεντρική Μακεδονία όπως και το 2017, ωστόσο αλλάζει η εικόνα της σειράς κατάταξης των Περιφερειών σε σχέση με το 2017 με εξαίρεση τις δύο Περιφέρειες Αττικής και Αν. Μακεδονίας και Θράκης που εξακολουθούν να είναι πρώτη και δεύτερη αντίστοιχα στη σειρά κατάταξης. Τα στοιχεία αυτά τροποποιούν το χάρτη της ιεράρχησης προτεραιοτήτων και ανάπτυξης συνεργειών και συνεργασιών σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

Συγκριτικά με το 2017, ο συνολικός πληθυσμός στις 13 Περιφέρειες παρουσιάζει αυξομειώσεις.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η νέα ταξινόμηση Περιφερειών βάσει συνολικού πληθυσμού και η αντίστοιχη του 2017.

³³ Μόνιμος πληθυσμός της Χώρας σύμφωνα με απογραφή 2021 ανέρχεται σε 10.432.481 (ΕΛΣΤΑΤ 2021)
https://www.statistics.gr/news-announcements/-/asset_publisher/oj6VK3PQ0oCe/content/nws_census_results_booklet_19072022_gr

Πίνακας 7. Συνολικός Πληθυσμός Ρομά ανά Περιφέρεια έτη 2021-2017

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 2021		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1	ΑΤΤΙΚΗ	29.360
2	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	20.129
3	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16.553
4	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.080
5	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14.225
6	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8.800
7	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	7.154
8	ΗΠΕΙΡΟΣ	1.768
9	ΚΡΗΤΗ	1.594
10	ΙΟΝΙΑ	1.242
11	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	680
12	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	570
13	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	340
	ΣΥΝΟΛΟ	117.495

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 2017		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1	ΑΤΤΙΚΗ	30.363
2	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	16.435
3	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.898
4	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15.374
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	14.534
6	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	4.958
7	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1.661
8	ΗΠΕΙΡΟΣ	1.500
9	ΚΡΗΤΗ	1.211
10	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	755
11	ΙΟΝΙΑ	639
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	554
13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	328
	ΣΥΝΟΛΟ	104.210

Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Δήμους

Η επικαιροποίηση της καταγραφής ανέδειξε ότι υπάρχει μεγάλο εύρος στην συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά μεταξύ των Δήμων. Η μικρότερη καταγραφή Δήμου είναι **μόλις 4 μόνιμοι κάτοικοι**³⁴ και η μεγαλύτερη καταγραφή Δήμου είναι **7.188 μόνιμοι κάτοικοι**³⁵. Το εύρος το πληθυσμού που εμφανίζεται μεταξύ των **142 Δήμων**, στους Δήμους δηλαδή που κατέγραψαν πληθυσμό, υποδεικνύει ότι η πλειοψηφία των Δήμων δηλαδή 64 Δήμοι εμφανίζουν πληθυσμό από 4 έως 200 κατοίκους, ακολούθως 41 Δήμοι από 201 έως 1000 κατοίκους, 28 Δήμοι από 1001 έως 3000 κατοίκους και τέλος 9 Δήμοι από 3001 έως 7188 κατοίκους. Συνεπώς, πολύ μεγάλος πληθυσμός συγκεντρώνεται σε 9 Δήμους δηλαδή στο 6,34% του συνόλου των Δήμων, ο οποίος ανέρχεται συνολικά σε 42.865 κατοίκους. Επιπλέον, σημαντικό εύρημα είναι ότι το **μόλις σε 20 Δήμους που εμφανίζουν μεγάλο πληθυσμό από 2001 έως 7188 κατοίκους συγκεντρώνεται το 59,95% του συνολικού πληθυσμού Ρομά (70.434 κάτοικοι).**

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το πλήθος των Δήμων ανά εύρος κατοίκων και ο πληθυσμός τους.

Πίνακας 8. Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Δήμους

Πληθυσμός Ρομά σε Δήμους (από – έως)	142 Δήμοι	Σύνολο πληθυσμού
1-50	24	746
51-100	18	1.284
101-200	22	3.254
201-400	22	6.682
401-1000	19	11.196
1001-2000	17	23.899
2001-3000	11	27.569
3001-7188	9	42.865

³⁴ Δήμοι Τήνου και Λαγκαδά

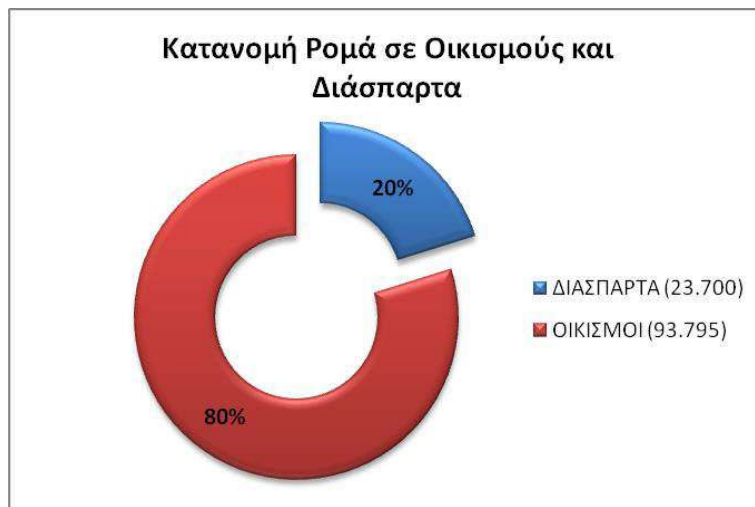
³⁵ Δήμος Φυλής

Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς και Διάσπαρτα

Όσον αφορά την βασική κατανομή πληθυσμού, η **πλειοψηφία (80%) με συνολικό άθροισμα 93.795 κατοίκους διαβιεί σε Οικισμούς** ενώ η **μειοψηφία (20%) με συνολικό άθροισμα πληθυσμού 23.700 διαβιεί διάσπαρτα**. Η πληθυσμιακή αυτή διαφοροποίηση αποτυπώνει ευδιάκριτα ότι η **πλειοψηφία του πληθυσμού διαβιεί κυρίως με σχέσεις συγκέντρωσης**.

Παρατηρείται επίσης, ότι περίπου ένας στους τρεις Δήμους³⁶ κατέγραψε πληθυσμό Ρομά ταυτόχρονα και σε Οικισμούς και σε Διάσπαρτα.

³⁶ Συνολικά 55 Δήμοι κατέγραψαν ταυτόχρονα οικισμούς και διάσπαρτα

Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού ανά Τύπο Οικισμού και Διάσπαρτα

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται αναλυτικά η ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού ανά τύπο Οικισμού και Διάσπαρτα. Από τα σχετικά ποσοστά παρατηρείται ότι το 10% του πληθυσμού διαβιεί σε Οικισμούς τύπου Ι, το 40% σε οικισμούς τύπου ΙΙ, το 30% σε οικισμούς τύπου ΙΙΙ και το 20% Διάσπαρτα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, εντοπίζονται 462 περιοχές διαβίωσης πληθυσμού Ρομά, εκ των οποίων 266 περιοχές διαβίωσης είναι Οικισμοί τύπου Ι, ΙΙ, ΙΙΙ και 196 είναι περιοχές όπου διαβιεί πληθυσμός Ρομά διάσπαρτα σε σπίτια, διαμερίσματα, παραπήγματα κλπ.

Πληθυσμιακή κατανομή Οικισμών και Διάσπαρτων σε Περιφέρειες και Κατανομή αντίστοιχου συνολικού αριθμού τους

Στους πίνακες που ακολουθούν παρέχεται αναλυτική κατανομή του συνολικού πληθυσμού σε τύπους Οικισμών I, II, III και Διάσπαρτα ανά Περιφέρεια καθώς και του συνολικού αριθμού περιοχών Οικισμών και Διάσπαρτων ανά Περιφέρεια.

Πίνακας 9. Κατανομή πληθυσμού Ρομά σε Οικισμούς και Διάσπαρτα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΡΟΜΑ 2021	Ποσοστό (%) επί του Συνολικού Πληθυσμού Ρομά	ΟΙΚΙΣΜΟΙ 2021			
			Τύπου I	Τύπου II	Τύπου III	Διάσπαρτα
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ	20.129	17%	1.325	5.488	12.196	1.120
ΑΤΤΙΚΗ	29.360	25%	3.787	15.816	73	9.684
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	570	0,5%	260	0	0	310
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.080	13%	1.239	6.135	5.510	2.196
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	680	1%	293	0	347	40
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.768	2%	111	369	918	370
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16.553	14%	98	9.270	7.055	130
ΙΟΝΙΑ	1.242	1%	46	781	0	415
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14.225	12%	1.079	2.831	6.681	3.634
ΚΡΗΤΗ	1.594	1%	111	668	0	815
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	340	0,3%	200	0	0	140
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8.800	7%	1.771	4.031	0	2.998
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	7.154	6%	1.896	1.449	1.961	1.848
ΣΥΝΟΛΟ	117.495		12.216	46.838	34.741	23.700

Πίνακας 10. Κατανομή περιοχών διαβίωσης Ρομά σε Οικισμούς και Διάσπαρτα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΡΟΜΑ 2021	Ποσοστό (%) επί του Συνόλου Περιοχών Διαβίωσης Ρομά	ΟΙΚΙΣΜΟΙ 2021			
			Τύπου I	Τύπου II	Τύπου III	Διάσπαρτα
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ	20.129	10%	5	9	23	10
ΑΤΤΙΚΗ	29.360	11%	10	18	1	20
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	570	3%	3	0	0	9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.080	23%	8	38	15	47
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	680	1%	3	0	1	2
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.768	4%	3	5	3	9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16.553	3%	1	6	6	2
ΙΟΝΙΑ	1.242	3%	2	7	0	4
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14.225	11%	7	14	13	17
ΚΡΗΤΗ	1.594	2%	3	2	0	6
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	340	2%	3	0	0	5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8.800	17%	17	9	0	53
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	7.154	9%	12	14	5	12
ΣΥΝΟΛΟ	117.495		77	122	67	196

Σε συνολικό πληθυσμό τύπου I, πρώτη σε σειρά κατάταξης είναι η Περιφέρεια Αττικής (3.787 κάτοικοι) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Στερεά Ελλάδα (1.898 κάτοικοι) και Πελοποννήσου (1.771 κάτοικοι). **Σε συνολικό αριθμό Οικισμών τύπου I**, πρώτη σε σειρά κατάταξης είναι η Περιφέρεια Πελοποννήσου (17 οικισμοί) και έπονται Στερεά Ελλάδα (12 οικισμοί) και Αττική (10 οικισμοί).

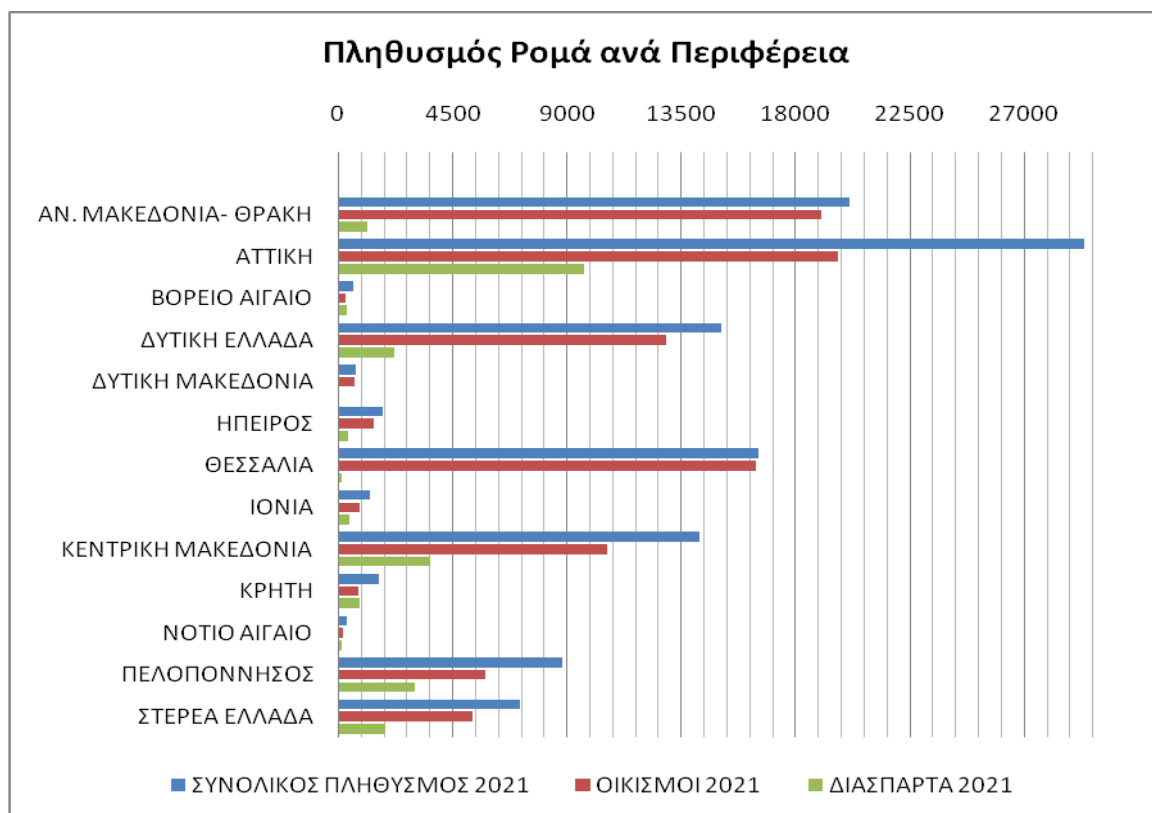
Σε συνολικό πληθυσμό σε τύπο II, πρώτη σε σειρά κατάταξης είναι η Περιφέρεια Αττικής (15.816 άτομα) και ακολουθούν Θεσσαλία (9.270 κάτοικοι) και Δυτική Ελλάδα (6.135 κάτοικοι). **Σε συνολικό αριθμό Οικισμών τύπου II**, πρώτη είναι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (38 οικισμοί) και έπονται οι Περιφέρειες Αττικής (18 οικισμοί) και Κεντρικής Μακεδονίας (14 οικισμοί) και Στερεάς Ελλάδας (14 οικισμοί).

Αναφορικά με τις υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης πληθυσμού Ρομά που προβάλλονται στην Περιφέρεια Αττικής λόγω και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και του μητροπολιτικού της χαρακτήρα, η έρευνα έδειξε ότι πράγματι ο μεγαλύτερος συνολικός πληθυσμός σε **Οικισμούς τύπου I & II διαβιεί στην Περιφέρεια Αττικής (19.600 κάτοικοι)**, συγκεντρώνοντας δηλαδή σχεδόν διπλάσιο πληθυσμό από την μόλις επόμενη Περιφέρεια Θεσσαλίας (9.368 κάτοικοι).

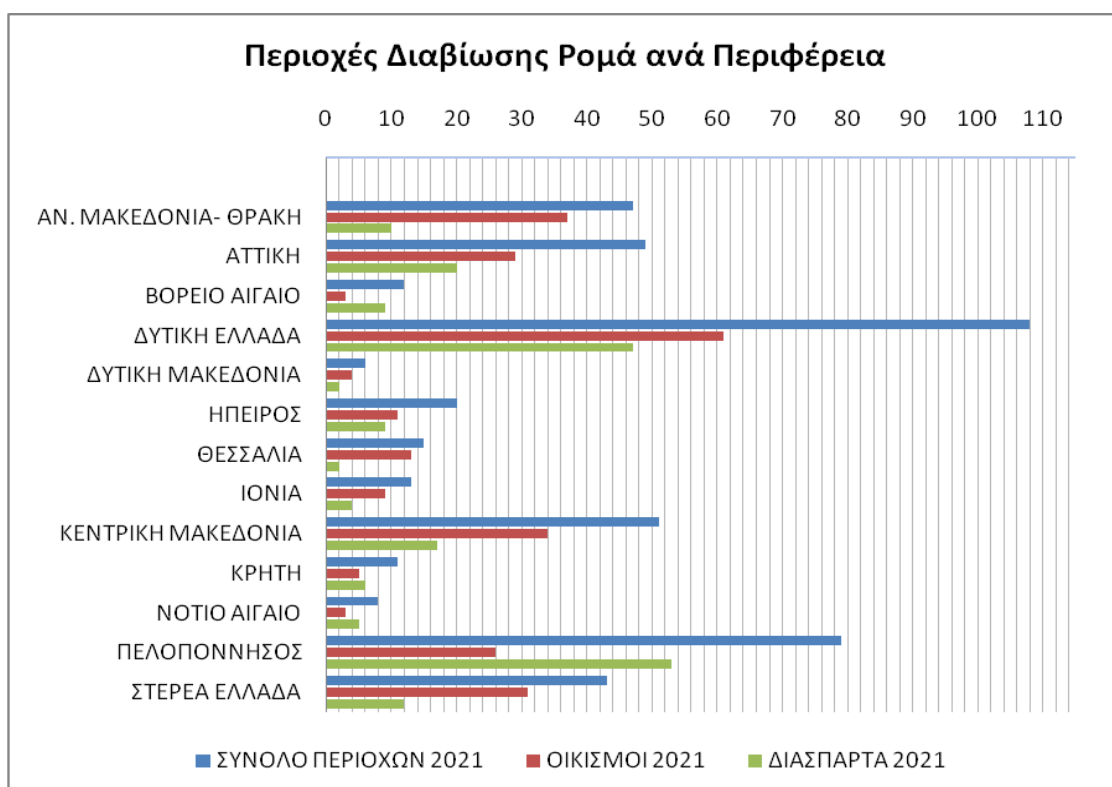
Σε συνολικό πληθυσμό σε τύπο III, πρώτη σε σειρά κατάταξης είναι η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (12.196 κάτοικοι) και ακολουθούν Θεσσαλία (7.055 κάτοικοι) και Κεντρική Μακεδονία (6.681 κάτοικοι). **Σε συνολικό αριθμό Οικισμών τύπου III**, πρώτη σε σειρά κατάταξης είναι η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (23 οικισμοί) και έπονται οι Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (15 οικισμοί) και Κεντρικής Μακεδονίας (13 οικισμοί).

Τον μεγαλύτερο πληθυσμό που διαβιεί διάσπαρτα εμφανίζει η Περιφέρεια Αττικής (9.684 κάτοικοι) και ακολουθούν Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (3.634 κάτοικοι) και Πελοποννήσου (2.998 κάτοικοι).

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται ο πληθυσμός που καταγράφηκε ανά Περιφέρεια. Το κόκκινο χρώμα αντιπροσωπεύει τον πληθυσμό που διαβιεί σε Οικισμούς, το πράσινο χρώμα τον πληθυσμό που διαβιεί διάσπαρτα και το μπλε χρώμα το σύνολο του πληθυσμού ανά Περιφέρεια.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των περιοχών διαβίωσης (Οικισμοί/ Διάσπαρτα) που εντοπίστηκαν ανά Περιφέρεια. Το κόκκινο χρώμα αντιπροσωπεύει τον αριθμό των οικισμών, το πράσινο χρώμα τον αριθμό των διάσπαρτων και το μπλε χρώμα το σύνολο των περιοχών συνολικά ανά Περιφέρεια.

Αναλυτική Κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς τύπου I, II, III & Διάσπαρτα

Η καταγραφή ανάδειξε συνολικά **266** Οικισμούς τύπου I, II, III, με εύρος πληθυσμού στο καθένα **από αυτούς από 21 έως 7188 κατοίκους** και συνολικό πληθυσμό **93.795 κάτοικοι**. Εντοπίστηκαν 77 Οικισμοί τύπου I, 122 Οικισμοί τύπου II και 67 Οικισμοί τύπου III. **Στο σύνολο του πληθυσμού Ρομά που διαβιεί σε Οικισμούς, το 50% συναντάται σε μικτούς καταυλισμούς (τύπου II), το 37% σε Οικισμούς τύπου III και το 13% σε άκρως υποβαθμισμένες περιοχές τύπου I.**

Κατανομή πληθυσμού σε Οικισμούς

Οικισμοί τύπου I

Μελετώντας τους **Οικισμούς τύπου I**, παρατηρείται ότι το εύρος του πληθυσμού που εμφανίζουν είναι αρκετά μεγάλο και κυμαίνεται από **23 έως 2650 κατοίκους**.

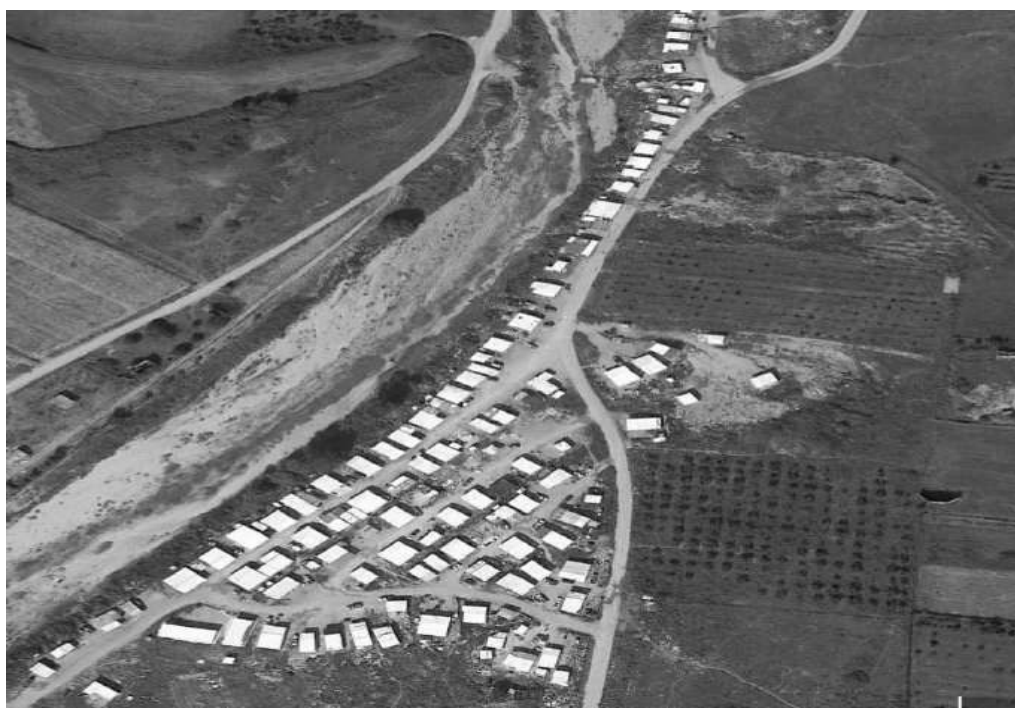
Στον παρακάτω πίνακα 11 παρουσιάζεται το πλήθος των Οικισμών τύπου I ανά εύρος κατοίκων και ο πληθυσμός τους.

Πίνακας 11. Εύρος Πληθυσμού Ρομά σε Οικισμούς τύπου I

ΕΥΡΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΕ ΤΥΠΟ I (από - έως)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
23-100	49	2333
101-200	16	2246
201-500	9	3053
501-2650	3	4584
ΣΥΝΟΛΟ	77	12216

Συγκριτικά με τον συνολικό αριθμό των Οικισμών τύπου I (77) οι περισσότεροι οικισμοί (74 σε αριθμό) είναι χαμηλής συγκέντρωσης ως 500 κατοίκων. Μεγάλες συγκεντρώσεις πληθυσμού άνω των 500 κατοίκων συναντώνται μόλις σε 3 οικισμούς με συνολικό πληθυσμό σε αυτούς 4.584 κατοίκους.

Οι τρεις μεγαλύτεροι Οικισμοί τύπου I είναι η Νέα Ζωή Δ. Ασπροπύργου (2.650 κάτοικοι), ο Αλαν Κογιού Δ. Κομοτηνής (1.034 κάτοικοι) και η Χαραυγή Δ. Χαλκίδας (800 κάτοικοι).

Εικόνα 1: Οικισμός Πέλεκα, Δήμος Κατερίνης

Εικόνα 2: Οικισμός Αγία Τριάδα, Δήμος Καλαμάτας

Οικισμοί τύπου II

Μελετώντας τους **Οικισμούς τύπου II**, παρατηρείται ότι το εύρος πληθυσμού κυμαίνεται από 21 έως 3.500 κάτοικοι. Συγκριτικά με τις άκρως υποβαθμισμένες περιοχές τύπου I, συναντάμε περισσότερες μεγάλες συγκεντρώσεις πληθυσμού άνω των 500 κατοίκων (21 στον αριθμό οικισμοί) και μεγαλύτερο αντίστοιχο συνολικό πληθυσμό σε αυτούς (33.826 κάτοικοι). Σε κάθε

περίπτωση, στο σύνολο των Οικισμών τύπου II (122 οικισμοί), φαίνεται ότι ο πληθυσμός συγκεντρώνεται σε οικισμούς άνω των 500 ατόμων.

Στον παρακάτω πίνακα 12 παρουσιάζεται το πλήθος των Οικισμών τύπου II ανά εύρος κατοίκων και ο πληθυσμός τους.

Πίνακας 12. Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Οικισμούς τύπου II

ΕΥΡΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΕ ΤΥΠΟ II (από - έως)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
21-100	57	3164
101-500	44	9848
501-2000	15	18070
2001-3500	6	15756
ΣΥΝΟΛΟ	122	46838

Μεγαλύτερος οικισμός είναι το Δροσερό Δ.Ξάνθης (3.500 κάτοικοι) και ακολουθούν Αυλίζας Δ. Αχαρνών (3.000 κάτοικοι), Κυρά Βρύση Ζευγολατιού Δ. Κορίνθου (2.500 κάτοικοι), παλαιός οικισμός Δ. Σοφάδων (2.400 κάτοικοι), Κριτήρι Δ. Τυρνάβου (2.300 κάτοικοι).

Εικόνα 3: Οικισμός Πηγές Κεραμωτής, Δήμος Νέστου

Οικισμοί τύπου III

Μελετώντας τους Οικισμούς **τύπου III**, είναι εμφανές ότι το εύρος πληθυσμού κυμαίνεται από **21 έως 6524 κάτοικοι**. Οι τρεις μεγαλύτεροι σε πληθυσμό Οικισμοί τύπου III είναι τ. **Άβαντος** (6.524 άτομα) Δ. Αλεξανδρούπολης, **Νταμάρια** (5.000 άτομα) Δ. Λάρισας και **Τσιγγάνικα** (4.250 άτομα) Δ. Δυτικής Αχαΐας.

Συγκριτικά με τον συνολικό αριθμό των Οικισμών τύπου III (67 σε αριθμό), παρατηρείται ότι ο **πληθυσμός συγκεντρώνεται σε μόλις 12 οικισμούς άνω των 500 ατόμων (25.572 κάτοικοι)**.

Στον πίνακα 13 που ακολουθεί, παρουσιάζεται το πλήθος των Οικισμών τύπου III ανά εύρος κατοίκων και ο πληθυσμός τους.

Πίνακας 13. Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Οικισμούς τύπου III

ΕΥΡΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΕ ΤΥΠΟ III (από - έως)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
21-100	24	1290
101-200	15	2023
201-500	16	5856
501-1000	5	3910
1001-6524	7	21662
ΣΥΝΟΛΟ	67	34741

Εικόνα 4: Οικισμός Άγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος), Δήμος Αμπελοκήπων Μενεμένης

Κατανομή πληθυσμού που διαβιεί Διάσπαρτα

Μελετώντας τις **196 περιοχές ή σύνολο περιοχών που διαβιούν διάσπαρτα** οι Ρομά σε σπίτια, διαμερίσματα, παραπήγματα κλπ παρατηρείται αρχικά ότι το εύρος πληθυσμού που περιλαμβάνει κάθε μια από αυτές που καταγράφουν οι Δήμοι κυμαίνεται από **1 έως 3.000 κάτοικοι**. Αυτό συμβαίνει διότι σε μερικές περιπτώσεις καταγράφεται σύνολο κατοίκων που διαβιεί διάσπαρτα σε διαφορετικές περιοχές του ίδιου Δήμου (βλ. ενδεικτικά Δήμος Αθηναίων 3.000 πληθυσμό σε 7 Δημοτικές ενότητες, Δ.Αιγιάλειας σε 4 Δημοτικές ενότητες 114 άτομα, Δ. Νεάπολης Συκεών 3 Δημοτικές ενότητες 119 άτομα, Δ. Κιλελέρ σε 3 Δημοτικές Ενότητες, Δ. Χαλκιδίων 3 Δημοτικές ενότητες 1.000 άτομα, Δ.Τριφυλίας 3 δημοτικές ενότητες) ενώ σε άλλες περιπτώσεις καταγράφονται κάτοικοι ανά δημοτική ενότητα ή περιοχή ή τοπωνύμιο Δήμου (ενδεικτικά: Δ. Μεσσήνης, Αργίνιο).

Στον παρακάτω πίνακα 14 παρουσιάζεται το εύρος πληθυσμού που έχει καταγραφεί να διαβιεί Διάσπαρτα από όπου προκύπτει ότι η πλειοψηφία των καταγεγραμμένων περιοχών περιλαμβάνει μικρό αριθμό κατοίκων (1 έως 20 κάτοικοι).

Πίνακας 14. Εύρος πληθυσμού Ρομά σε Διάσπαρτα

ΕΥΡΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ (από – έως)	ΠΕΡΙΟΧΕΣ
1-20	109
21-100	49
101-200	16
201-500	14
501-1000	3
1001-3000	5
ΣΥΝΟΛΟ	196

Επιπλέον, δεν καταγράφεται πάντα αυτοτελώς ο πληθυσμός που διαβιεί σε σπίτια/διαμερίσματα. Ορισμένες φορές για το σύνολο του πληθυσμού που καταγράφεται, που είτε αφορά σε πολλές περιοχές του Δήμου είτε όχι, καταγράφεται μείξη σπιτιών/διαμερισμάτων με διάφορα κελύφη (παράγκες, λυόμενα, αυτοκίνητα, φορτηγά κλπ) ενώ άλλες φορές καταγράφονται αποκλειστικά παραπήγματα, σκηνές, τσαντίρια χωρίς την ύπαρξη σπιτιών/διαμερισμάτων.

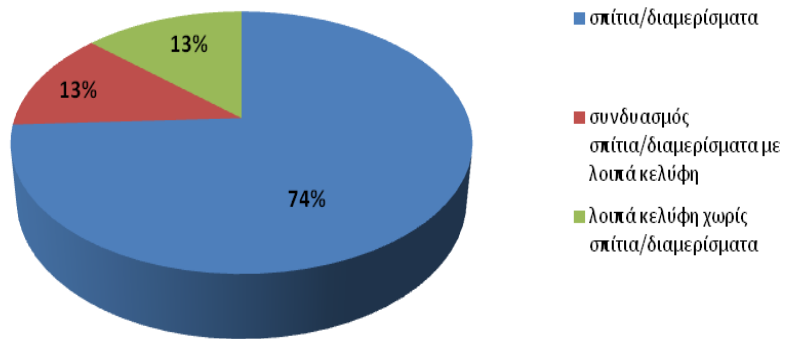
Παρόλα αυτά, στη συγκεκριμένη κατηγορία «Διάσπαρτα» διακρίνεται σημαντικό προβάδισμα διαβίωσης σε σπίτια και διαμερίσματα έναντι των λοιπών κελύφων, γεγονός που προκύπτει από την ενδεικτική ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού ανά είδη κελύφων διαβίωσης, συνδέεται με τις συνθήκες διαβίωσης που είναι αρκετά ικανοποιητικές και τη σχέση με τον αστικό ιστό όπως θα παρουσιαστούν στη συνέχεια.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού ανά είδη κελυφών διαβίωσης στο σύνολο του πληθυσμού που διαβιεί διάσπαρτα. Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 74% του πληθυσμού διαβιεί εντός σπιτιών/διαμερισμάτων, το 13% σε σπίτια/διαμερίσματα καθώς και σε λοιπά κελύφη και τέλος το 13% αποκλειστικά σε λοιπά κελύφη που δεν περιλαμβάνουν σπίτια/διαμερίσματα.

Σημειώνεται ότι στα Διάσπαρτα λόγω της φύσης του ερωτηματολογίου δεν μπορεί να υπάρξει στατιστική αναλυτική αποτύπωση του πληθυσμού κατ' αναλογία των οικισμών και η ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού που παρέχεται αναφορικά με τα κελύφη διαβίωσης είναι κατ' εκτίμηση διατρέχοντας τα ερωτηματολόγια.

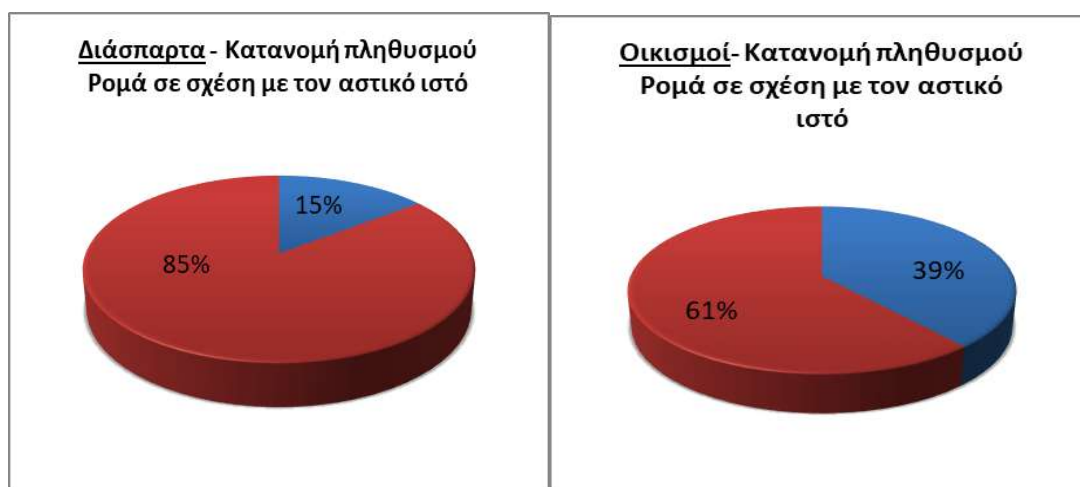
Ενδεικτική ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού ανά είδη κελυφών διαβίωσης - Διάσπαρτα

Κατανομή πληθυσμού σε σχέση με τον Αστικό Ιστό

Στα παρακάτω γραφήματα φαίνεται η συνολική κατανομή του πληθυσμού σε σχέση με τον αστικό ιστό και ξεχωριστά για Οικισμούς και Διάσπαρτα. Πιο συγκεκριμένα φαίνεται ότι **στο σύνολο του πληθυσμού το 66% βρίσκεται εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως) και το 34% εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)**. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζοντας τον πληθυσμό στους οικισμούς φαίνεται να επικρατεί η σχέση σύνδεσης με τον αστικό ιστό (61%). Αντίστοιχα, εξετάζοντας τον πληθυσμό που διαβεί διάσπαρτα είναι εμφανής και πιο έντονη η σχέση σύνδεσης με τον αστικό ιστό (85%).

Οικισμοί – σχέση με τον Αστικό ιστό

Οικισμοί τύπου I

Σε σχέση με τον αστικό ιστό, οι Οικισμοί τύπου I εντοπίζονται κυρίως σε περιοχές εκτός σχεδίου (8.738 άτομα) και λιγότερο σε εντός σχεδίου (3.478 κάτοικοι). Παρατηρείται ωστόσο από την παρακάτω αναλυτική αποτύπωση ότι **δεν βρίσκονται σε εξαιρετικά απομακρυσμένες περιοχές άνω των 10 χιλ.** (μόλις 715 κάτοικοι), αλλά κυρίως σε διάφορες αποστάσεις από κέντρα πόλεων έως 10 χιλμ, έως 3 χιλμ ακόμα έως 1 χιλμ. **Η εικόνα αυτή αποδεικνύει ότι οι Ρομά που διαβιούν**

σε άκρως υποβαθμισμένες περιοχές δεν εγκαθίστανται σε εξαιρετικά πολύ απομακρυσμένες περιοχές.

Οικισμοί τύπου II

Σε σχέση με τον αστικό ιστό, οι Οικισμοί τύπου II εντοπίζονται σχεδόν ισομερώς, σε εντός σχεδίου περιοχές (19.957 κάτοικοι) και σε εκτός σχεδίου (26.881 κάτοικοι) και μάλιστα η πλειοψηφία βρίσκεται σε μικρή απόσταση έως 3 χλμ από κέντρο πόλης (33.469 κάτοικοι).

Οικισμοί τύπου III

Οι Οικισμοί τύπου III εντοπίζονται κυρίως σε εντός σχεδίου πόλης περιοχές (27.134 κάτοικοι) έναντι εκτός σχεδίου (7.607 κάτοικοι) και κυρίως σε σχετικά κοντινή απόσταση από κέντρο πόλης έως 3 χλμ. (28.759 κάτοικοι)

Στους παρακάτω πίνακες 15 και 16, εμφανίζονται αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με την σχέση των οικισμών με τον αστικό ιστό.

Πίνακας 15. Οικισμοί - Σχέση με αστικό ιστό

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων στον Οικισμό	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού	Αριθμός οικισμών
Τύπου I: Καταυλισμός - Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές με μη αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης, με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών.	12216	13%	77
Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	8738	9%	48
Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	3478	4%	29
Τύπου II: Μικτός καταυλισμός – Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές/ τσαντέρια, λυόμενες κατασκευές (container), με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.	46838	50%	122
Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	19957	21%	68
Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	26881	29%	54
Τύπου III: Γειτονιά σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια κανονική οικοδομή, διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container).	34741	37%	67
Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	7607	8%	10
Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	27134	29%	57
Γενικό άθροισμα	93795		266

Πίνακας 16. Οικισμοί - Απόσταση από κέντρο πόλης.

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων στον Οικισμό	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού	Αριθμός οικισμών
Τύπου I: Καταυλισμός - Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές με μη αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης, με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών .	12216	13%	77
άνω των 10 χιλιομέτρων	715	1%	4
άνω των 3 χιλιομέτρων	4766	5%	24
από 1 έως και 3 χιλιόμετρα	2997	3%	28
έως 1 χιλιόμετρο	3738	4%	21
Τύπου II: Μικτός καταυλισμός – Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές/ τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container), με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.	46838	50%	122
άνω των 10 χιλιομέτρων	3828	4%	13
άνω των 3 χιλιομέτρων	9541	10%	28
από 1 έως και 3 χιλιόμετρα	25381	27%	52
έως 1 χιλιόμετρο	8088	9%	29
Τύπου III: Γειτονιά σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια κανονική οικοδομή, διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container).	34741	37%	67
άνω των 10 χιλιομέτρων	2879	3%	12
άνω των 3 χιλιομέτρων	3103	3%	12
από 1 έως και 3 χιλιόμετρα	18009	19%	16
έως 1 χιλιόμετρο	10750	11%	27
Γενικό άθροισμα	93795		266

Διάσπαρτα – σχέση με τον Αστικό Ιστό

Επιχειρώντας να περιγράψουμε τις **196 περιοχές που διαβιούν διάσπαρτα** οι Ρομά με συνολικό πληθυσμό 23.700 κάτοικοι, αρχικά διαπιστώνουμε ότι οι περιοχές αυτές βρίσκονται κυρίως εντός σχεδίου (20.240 κάτοικοι), δηλαδή ποσοστό πληθυσμού 85% έναντι ποσοστού 15% εκτός σχεδίου (3.460 κάτοικοι). **Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου καταγράφεται ο μεγαλύτερος πληθυσμός σε εκτός σχεδίου περιοχές (2.778 κάτοικοι), που συγκριτικά με άλλες Περιφέρειες αποτελεί και το μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων που διαβιεί σε υποβαθμισμένες συνθήκες, όπως θα δείξουμε παρακάτω.** Αντίθετα οι Περιφέρειες Κρήτης και Νοτίου Αιγαίου καταγράφουν πληθυσμό αποκλειστικά σε εντός σχεδίου περιοχές.

Στον πίνακα 17 που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού σε εντός και εκτός σχεδίου ανά Περιφέρεια.

Πίνακας 17. Πληθυσμός Ρομά που κατοικεί εντός και εκτός αστικού ιστού ανά Περιφέρεια

ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού	Πλήθος περιοχών	% επί του συνόλου διάσπαρτων περιοχών
Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	3.460	15%	65	33%
Ανατολική Μακεδονίας - Θράκης	108	0%	1	1%
Αττικής	32	0%	2	1%
Βορείου Αιγαίου	17	0%	3	2%
Δυτικής Ελλάδας	251	1%	16	8%
Δυτικής Μακεδονίας	6	0%	1	1%
Ηπείρου	25	0%	2	1%
Θεσσαλίας	11	0%	1	1%
Ιονίων Νήσων	172	1%	1	1%
Κεντρικής Μακεδονίας	24	0%	2	1%
Πελοποννήσου	2.778	12%	32	16%
Στερεάς Ελλάδας	36	0%	4	2%
Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)	20.240	85%	131	67%
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	1.012	4%	9	5%
Αττικής	9.652	41%	18	9%
Βορείου Αιγαίου	293	1%	6	3%
Δυτικής Ελλάδας	1.945	8%	31	16%
Δυτικής Μακεδονίας	34	0%	1	1%
Ηπείρου	345	1%	7	4%
Θεσσαλίας	119	1%	1	1%
Ιονίων Νήσων	243	1%	3	2%
Κεντρικής Μακεδονίας	3.610	15%	15	8%
Κρήτης	815	3%	6	3%
Νοτίου Αιγαίου	140	1%	5	3%
Πελοποννήσου	220	1%	21	11%
Στερεάς Ελλάδας	1.812	8%	8	4%
Γενικό άθροισμα	23.700		196	

Συνθήκες Διαβίωσης – Βασικές Υποδομές σε Οικισμούς και Διάσπαρτα

Για τη διαπίστωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού και διερεύνησης των αναγκών τους οι Δήμοι παρείχαν πληροφορίες αναφορικά με τη διαθεσιμότητα βασικών υποδομών διαβίωσης σε οικισμούς και σε χώρους που διαβιούν Διάσπαρτα οι Ρομά.

Η ανάλυση των στοιχείων που παρουσιάζεται έγινε με κριτήριο τη διαθεσιμότητα των υποδομών διαβίωσης. Το κριτήριο αυτό εξετάστηκε σε επίπεδο Οικισμών και Διάσπαρτων.

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται ο αριθμός των οικισμών και ο αριθμός των Διάσπαρτων με υποδομές ανά υποδομή διαβίωσης, το σύνολο των περιοχών με υποδομές και το ποσοστό τους σε σχέση με στο γενικό σύνολο των 462 περιοχών που καταγράφηκαν.

Στον παρακάτω πίνακα παρατηρείται ότι οι μεγαλύτερες ελλείψεις σε υποδομές στο σύνολο των 462 περιοχών **συναντώνται στην αποχέτευση (54%), στο ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο (63%) και στην ηλεκτροδότηση (67%).**

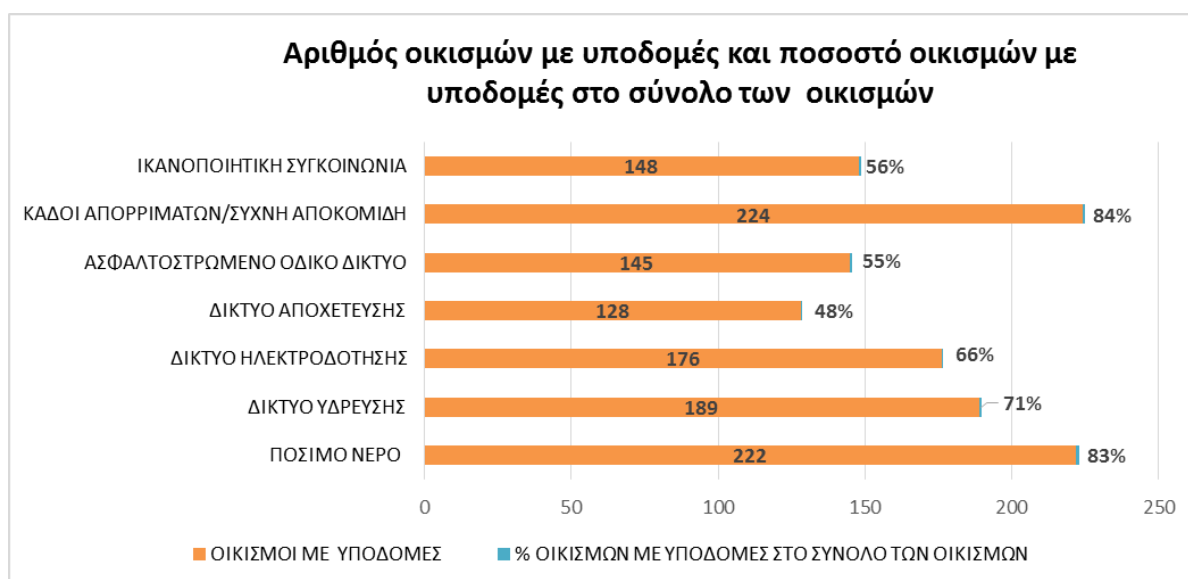
Πίνακας 18: Ποσοστό περιοχών (Οικισμοί Τύπου I,II,III & Διάσπαρτα) με υποδομές

ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ ΜΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	Σύνολο περιοχών με υποδομές (Οικισμοί Τύπου I,II,III & Διάσπαρτα)	% περιοχών (Οικισμοί Τύπου I,II,III & Διάσπαρτα) με υποδομές στο σύνολο των 462 περιοχών
ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ	222	165	387	84%
ΔΙΚΤΥΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	189	160	349	76%
ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗΣ	176	134	310	67%
ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	128	120	248	54%
ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΜΕΝΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	145	144	289	63%
ΚΑΔΟΙ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ/ΣΥΧΝΗ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ	224	169	393	85%

Οικισμοί – Διαθέσιμες Υποδομές

Στα παρακάτω γραφήματα παρουσιάζονται ανά είδος υποδομής ο αριθμός των οικισμών με υποδομές και το ποσοστό τους στο σύνολο των Οικισμών (σύνολο οικισμών: 266).

Σύμφωνα με τα στοιχεία, 222 οικισμοί διαθέτουν πόσιμο νερό (83%), 189 οικισμοί διαθέτουν δίκτυο ύδρευσης (71%), 176 οικισμοί διαθέτουν δίκτυο ηλεκτροδότησης (66%), 128 οικισμοί διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης (48%), 145 οικισμοί διαθέτουν ασφαλτοστρωμένο συγκοινωνιακό δίκτυο (55%), 224 οικισμοί διαθέτουν κάδους απορριμμάτων (84%), 148 οικισμοί εξυπηρετούνται από ικανοποιητική συγκοινωνία (56%).

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται **ποσοστά Οικισμών ίδιου τύπου με υποδομές, προκειμένου να υπάρξει μια εικόνα για το πόσες περιοχές υστερούν και σε σχέση με ποιές υποδομές.**

Οικισμοί τύπου I

Οι **77 Οικισμοί τύπου I**, με συνολικό πληθυσμό **12.216** κάτοικοι αποτελούν προτεραιότητα καθώς πρόκειται αποδεδειγμένα για άκρως υποβαθμισμένες περιοχές που στερούνται βασικών υποδομών και αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης. Αναφορικά με τις διαθέσιμες υποδομές παρατηρείται ότι **έχει:**

- **πόσιμο νερό:** σχεδόν οι μισοί Οικισμοί τύπου I, δηλαδή το 57% των Οικισμών τύπου I
- **δίκτυο ύδρευσης:** το 26% των Οικισμών τύπου I
- **δίκτυο ηλεκτροδότηση:** το 21% των Οικισμών τύπου I
- **δίκτυο αποχέτευσης:** το 8% των Οικισμών τύπου I
- **ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο:** το 32% των Οικισμών τύπου I
- **κάδους απορριμμάτων/συχνή αποκομιδή:** το 75% των Οικισμών τύπου I
- **ικανοποιητική συγκοινωνία:** το 43% των οικισμών τύπου I

Οικισμοί τύπου II

Οι **122 Οικισμοί τύπου II**, με συνολικό πληθυσμό **46.838** κάτοικοι αποτελούν δεύτερη προτεραιότητα καθώς πρόκειται για μικτές περιοχές με σπίτια και παραπήγματα ή άλλες πρόχειρες κατασκευές που έχουν μερική πρόσβαση σε βασικές υποδομές. Σε σύγκριση με τις περιοχές τύπου I, οι συνθήκες εδώ είναι εμφανώς βελτιωμένες.

Αναφορικά με τις διαθέσιμες υποδομές παρατηρείται ότι **έχει:**

- **πόσιμο νερό:** το 91% των Οικισμών τύπου II
- **δίκτυο ύδρευσης:** το 84% των Οικισμών τύπου II
- **δίκτυο ηλεκτροδότησης:** το 77% των Οικισμών τύπου II
- **δίκτυο αποχέτευσης:** το 49% των Οικισμών τύπου II
- **ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο:** το 48% των Οικισμών II
- **κάδους απορριμμάτων/συχνή αποκομιδή:** το 85% των Οικισμών τύπου II
- **ικανοποιητική συγκοινωνία:** το 57% των οικισμών τύπου II

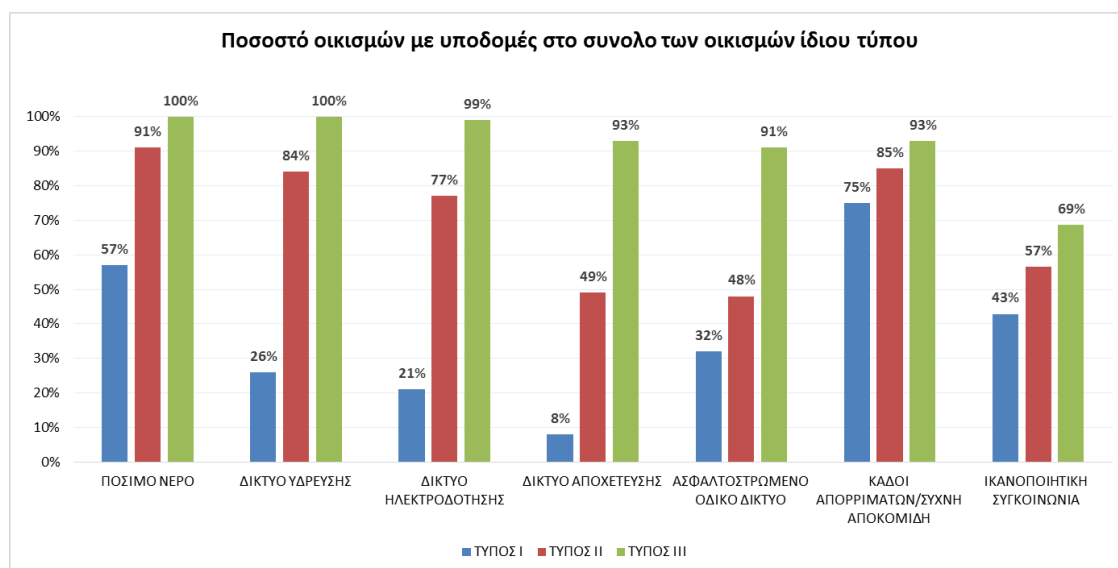
Οικισμοί τύπου III

Οι **67 Οικισμοί τύπου III**, με συνολικό πληθυσμό **34.741** κατοίκους αποτελούνται κυρίως από σπίτια, μονοκατοικίες, διαμερίσματα σε συνδυασμό μερικές φορές με λυόμενα ή μικρό αριθμό πρόχειρων κατασκευών. Οι συνθήκες διαβίωσης είναι εμφανώς καλύτερες σε σύγκριση με τις τους προηγούμενους οικισμούς σε όλα τα επίπεδα.

Αναφορικά με τις διαθέσιμες υποδομές παρατηρείται ότι **έχει**:

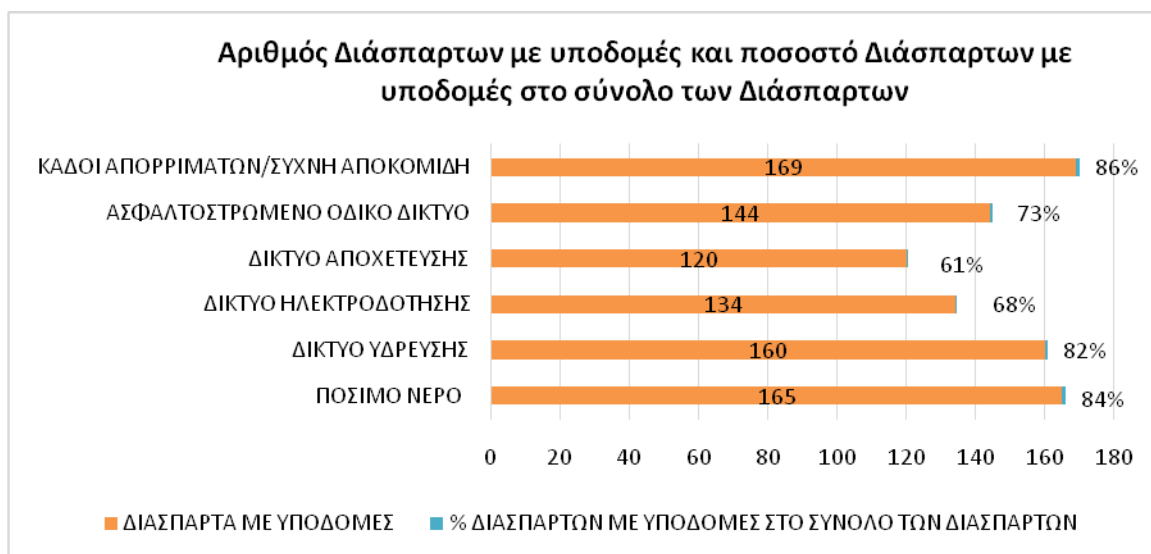
- **πόσιμο νερό**: το 100% των Οικισμών τύπου III
- **δίκτυο ύδρευσης**: το 100% των Οικισμών τύπου III
- **δίκτυο ηλεκτροδότηση**: το 99% των Οικισμών τύπου III
- **δίκτυο αποχέτευσης**: το 93% των Οικισμών τύπου III
- **ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο**: το 91% των Οικισμών τύπου III
- **κάδους απορριμμάτων/συχνή αποκομιδή**: το 93% των Οικισμών τύπου III
- **ικανοποιητική συγκοινωνία**: το 69% των οικισμών τύπου III

Στο γράφημα που ακολουθεί απεικονίζονται οι παραπάνω πληροφορίες ανά τύπο οικισμού και ταυτόχρονα, αναδεικνύονται οι ελλείψεις σε υποδομές συγκριτικά μεταξύ των διαφορετικών τύπων οικισμού.

Διάσπαρτα – Διαθέσιμες Υποδομές

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των Διάσπαρτων με υποδομές ανά υποδομή διαβίωσης και το ποσοστό των περιοχών αυτών στο σύνολο των 196 περιοχών που καταγράφηκαν. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία οι 165 περιοχές διαθέτουν πόσιμο νερό (84%), οι 160 διαθέτουν δίκτυο ύδρευσης (82%), οι 134 διαθέτουν δίκτυο ηλεκτροδότησης (68%), οι 120 διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης (61%), οι 144 διαθέτουν ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο (73%), οι 169 διαθέτουν κάδους απορριμμάτων (86%).

Στη συνέχεια, ειδικά για την περίπτωση των Διάσπαρτων επιχειρείται και συμπληρωματική προσέγγιση παρατήρησης της διαθεσιμότητας των υποδομών διότι αφενός αποτελούν περιοχές για τις οποίες δεν έχει γίνει αρχική κατάταξη βάση συνθηκών διαβίωσης κατά αντιστοιχία των οικισμών (έχει ήδη αναφερθεί) αφετέρου ενδεικτικά μόνο αναδεικνύεται ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού στην κατηγορία αυτή διαβιεί σε σπίτια και διαμερίσματα (έχει ήδη αναφερθεί ότι γίνεται μια ενδεικτική κατανομή) παρότι καταγράφεται και πληθυσμός που διαβιεί σε υποβαθμισμένες συνθήκες (74% κατοίκων σε σπίτια-διαμερίσματα, 13% μείξη σπιτιών με λοιπά κελύφη, 13% λοιπά κελύφη χωρίς σπίτια). Επιπλέον, όλες οι Περιφέρειες έχουν καταγράψει πληθυσμό να διαβιεί Διάσπαρτα.

Η προσέγγιση αυτή παρουσιάζει, **με επιφύλαξη, το ανώτατο ποσοστό πληθυσμού με πρόσβαση σε υποδομές ανά Περιφέρεια στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού κάθε Περιφέρειας που καταγράφει Διάσπαρτα**. Λαμβάνει υπόψη ως πληθυσμό με πρόσβαση σε υποδομές, το σύνολο των κατοίκων (το 100%) που διαβιούν στις περιοχές που εμφανίζονται να έχουν πρόσβαση σε υποδομές. Βάσει του υπολογισμού αυτού, **τα ποσοστά του πληθυσμού με πρόσβαση σε υποδομές είναι τα ανώτατα**.

Η επιφύλαξη εδράζεται στο γεγονός ότι στην καταγραφή ζητήθηκε η ύπαρξη ή όχι των υποδομών διαβίωσης και όχι τα ποσοστά ή αριθμός πληθυσμού που έχουν πρόσβαση στις υποδομές για να υπάρχει ακριβής καταγραφή της πρόσβασής σε αυτές. Αυτό συνεπάγεται ότι πολύ πιθανό οι διαθέσιμες υποδομές κυρίως **πόσιμο νερό, δίκτυο ύδρευσης, δίκτυο ηλεκτροδότησης, δίκτυο αποχέτευσης** να αφορούν σε μέρος/τμήμα κατοίκων και όχι στο σύνολο των κατοίκων και άρα να υπάρχει **απόκλιση**.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτυπώνεται στον πίνακα 19 όπου αναδεικνύονται τα **χαμηλά επίπεδα συνθηκών διαβίωσης που καταγράφονται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου στην κατηγορία των Διάσπαρτων σε συνάρτηση με τον αριθμό κατοίκων (2.998 κάτοικοι)** (πόσιμο νερό 27% των κατοίκων, δίκτυο ύδρευσης 28% των κατοίκων, δίκτυο ηλεκτροδότησης 10% των κατοίκων, δίκτυο αποχέτευσης 22% των κατοίκων) αλλά και σε σύγκριση με τα ανώτατα ποσοστά πληθυσμού με πρόσβαση σε υποδομές στις λοιπές Περιφέρειες.

Πίνακας 19. Ανώτατο* ποσοστό κατοίκων με πρόσβαση σε υποδομές στο σύνολο πληθυσμού Διάσπαρτων ανά Περιφέρεια

ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ 23.700 κάτοικοι	ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ	ΔΙΚΤΥΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΟ- ΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕ- ΤΕΥΣΗΣ	ΑΣΦΑΛΤΟ- ΣΤΡΩΜΕΝΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΚΑΔΟΙ ΑΠΟΡ- ΡΙΜΜΑΤΩΝ/ ΣΥΧΝΗ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ
ΑΝ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ	100%	97%	97%	63%	66%	100%
ΑΤΤΙΚΗΣ	99%	100%	100%	100%	100%	100%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	53%	99%	95%	95%	100%	100%
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	94%	95%	92%	87%	72%	92%
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	100%	85%	85%	85%	85%	100%
ΗΠΕΙΡΟΥ	92%	84%	92%	79%	84%	93%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	100%	92%	92%	92%	92%	92%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	59%	100%	100%	100%	100%	100%
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	100%	100%	99%	98%	98%	99%
ΚΡΗΤΗΣ	97%	93%	95%	67%	100%	100%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	100%	86%	100%	86%	86%	86%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	27%	28%	10%	22%	67%	50%
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	99%	99%	99%	76%	99%	98%

Ρομά Εγγεγραμμένοι σε Δήμους – Ρομά με Προβλήματα Αστικοδημοτικής κατάστασης

Σύμφωνα με τις απαντήσεις και λαμβάνοντας υπόψη εκείνες που παρείχαν πληροφορίες στα εν λόγω πεδία για να υπάρξει συσχέτιση, στον παρακάτω πίνακα 20 εμφανίζονται σε επίπεδο Περιφέρειας ο αριθμός των εγγεγραμμένων κατοίκων σε εκάστοτε Δήμους καθώς και ο αριθμός ατόμων με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης.

Πίνακας 20. Ρομά εγγεγραμμένοι στο Δήμο και Ρομά με αστικοδημοτικά προβλήματα ανά περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων	Αριθμός κατοίκων εγγεγραμμένοι στο Δήμο	Αριθμός ατόμων με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης	% κατοίκων εγγεγραμμένοι στο Δήμο	% ατόμων με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης
ΑΝ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ	16.594	14.228	72	85,7%	0,4%
ΑΤΤΙΚΗΣ	24.639	16.978	1.183	68,9%	4,8%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	570	501	3	87,9%	0,5%
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	7.800	6.874	373	88,1%	4,8%
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	621	393	27	63,3%	4,3%
ΗΠΕΙΡΟΥ	1.518	1.369	45	90,2%	3,0%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	12.411	10.860	40	87,5%	0,3%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	1.213	942	83	77,7%	6,8%
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	12.088	9.877	211	81,7%	1,7%
ΚΡΗΤΗΣ	1.574	397	15	25,2%	1,0%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	340	232	21	68,2%	6,2%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	6.336	6.268	287	98,9%	4,5%
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	6.524	5.569	641	85,4%	9,8%
Γενικό άθροισμα	92.228	74.488	3.001	80,8%	3,3%

Σύμφωνα με τα στοιχεία προκύπτει ότι σε πληθυσμό 92.228 κατοίκων δημότες είναι 74.488 κάτοικοι καθώς και 3.001 κάτοικοι έχουν διαπιστωμένα αστικοδημοτικά προβλήματα. Αυτό ποσοστιαία απεικονίζεται ως εξής: Στους 92.228 κατοίκους Ρομά, **το 80,8% είναι δημότες και το 3,3% έχει διαπιστωμένα αστικοδημοτικά προβλήματα.**

Επιπλέον, παρατηρείται ότι μεγαλύτερο ποσοστό δημοτών εμφανίζει η Περιφέρεια Πελοποννήσου (98,9%), ενώ μικρότερο ποσοστό η Περιφέρεια Κρήτης (25,2%). Αναφορικά με αστικοδημοτικά προβλήματα μεγαλύτερο πρόβλημα φαίνεται να υπάρχει στη Στερεά Ελλάδα (9,8%).

Ως προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης διευκρινίστηκε στο ερωτηματολόγιο ότι πρόκειται ενδεικτικά σε αδυναμία έκδοσης ταυτότητας, ανιθαγένεια, έλλειψη, ελλιπής ή λανθασμένη ληξιαρχική πράξη γέννησης κλπ.

Ηλικιακή Κατανομή πληθυσμού

Για την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού, επιλέχθηκε δείγμα πληθυσμού τη καταγραφής. Η επιλογή του δείγματος έγινε με κριτήριο τη μέγιστη ασφάλεια στα παρεχόμενα αριθμητικά στοιχεία.

Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν ερωτηματολόγια που παρείχαν αριθμητικά στοιχεία για όλα τα ηλικιακά εύρη και υπήρχε εξαιρετικά καλή συμφωνία μεταξύ των μερικών αθροισμάτων των ηλικιών καθώς και με το σύνολο του πληθυσμού. Η επιλογή αυτή πραγματοποιήθηκε καθώς εντοπίστηκαν ερωτηματολόγια ελλιπή σε απαντήσεις και με ασυμφωνία στα συσχετιζόμενα πεδία, ικανά να στρεβλώσουν τα αποτελέσματα της μελέτης.

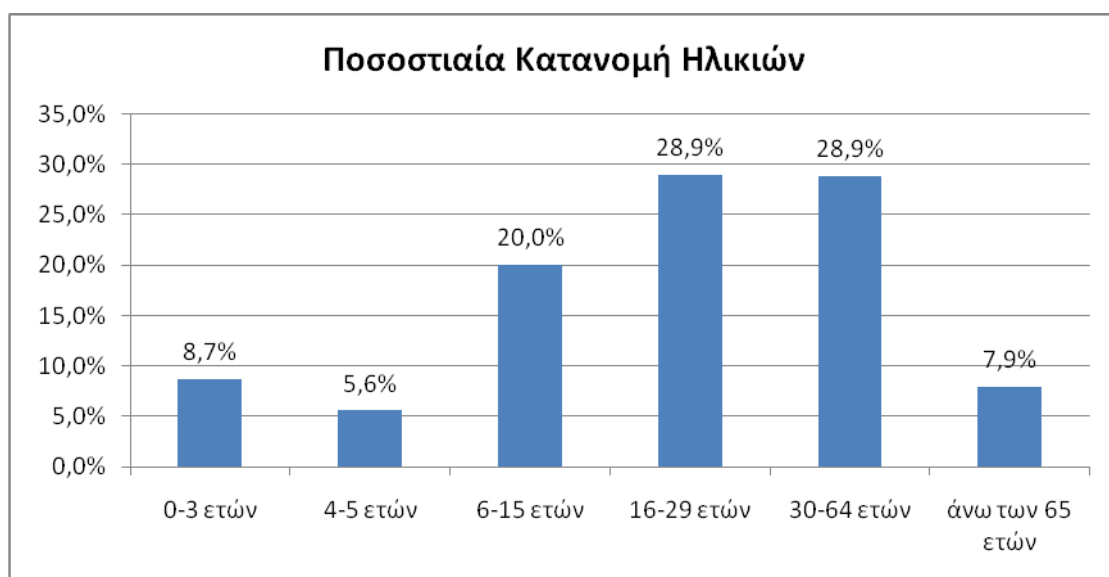
Το δείγμα περιλαμβάνει πληθυσμό σε καλή αναλογία από όλους τους τύπους Οικισμών (I, II, III) (σύνολο πληθυσμού οικισμών 44.349 κάτοικοι), καθώς και από Διάσπαρτα (10.386 κάτοικοι) και ανέρχεται συνολικά σε **54.735 κατοίκους**.

Τα ηλικιακά εύρη της καταγραφής δεν σχεδιάστηκαν να είναι σταθερά, π.χ. 5ετές ή 2ετές και ανά φύλο και συνεπώς τα αποτελέσματα δεν μπορούν να παράγουν την ηλικιακή πυραμίδα του πληθυσμού Ρομά.

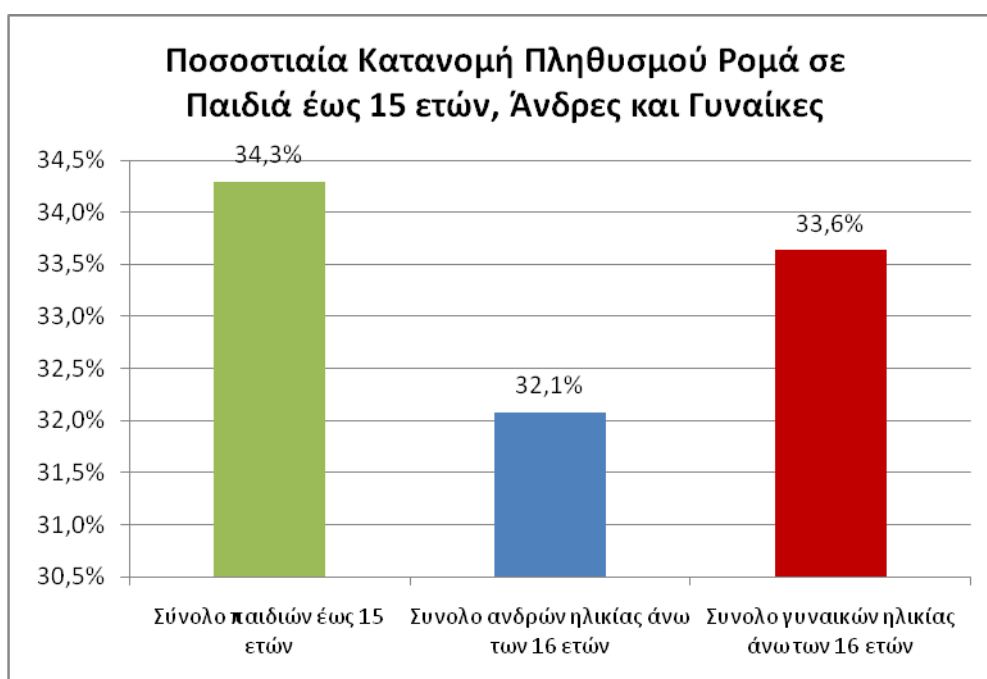
Τα ηλικιακά εύρη της καταγραφής, και συγκεκριμένα του δείγματος, παρουσιάζονται στα παρακάτω γραφήματα και αναδεικνύουν:

- Την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών στο σύνολο του πληθυσμού, η οποία και θα χρησιμοποιηθεί προκειμένου να γίνει αναγωγή στο συνολικό πληθυσμό Ρομά
- Την ποσοστιαία αναλογία τριών μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού (άνδρες άνω των 16 ετών, γυναίκες άνω των 16 ετών, παιδιών 0-15 ετών ανεξαρτήτως φύλου) η οποία και θα χρησιμοποιηθεί προκειμένου να γίνει αναγωγή στο συνολικό πληθυσμό Ρομά,
- Την ποσοστιαία ηλικιακή κατανομή ανδρών άνω των 16 ετών (16-29 ετών, 30-64 ετών και άνω των 65 ετών), γυναικών άνω των 16 ετών (16-29 ετών, 30-64 ετών, άνω των 65 ετών)

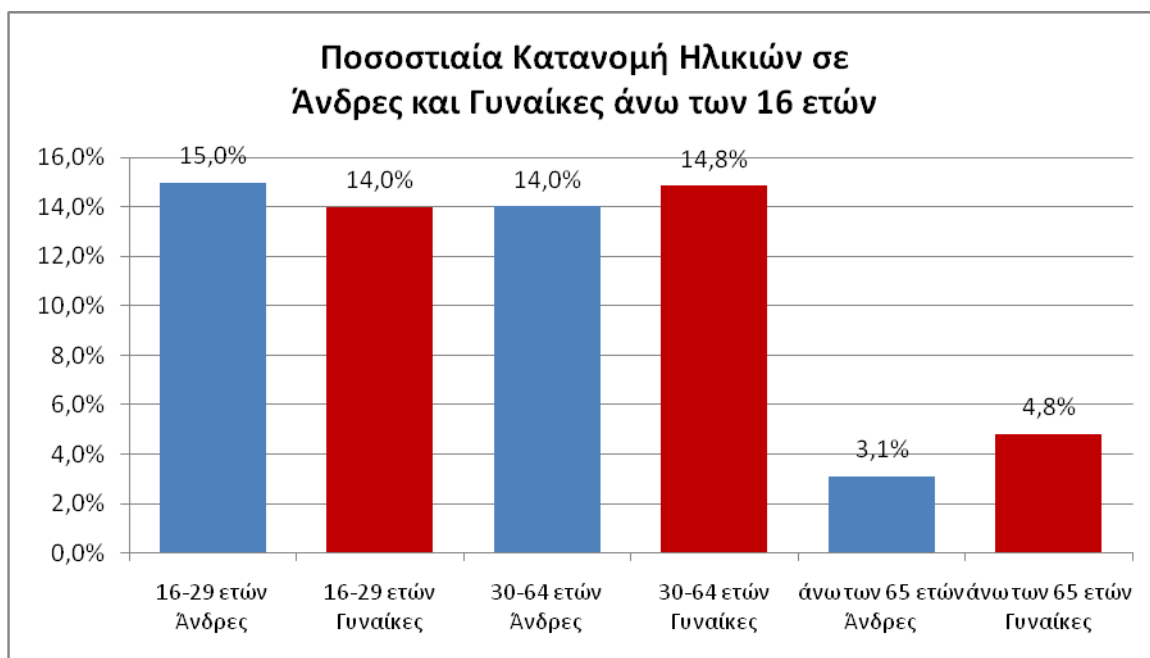
Ακολούθως παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών στο σύνολο του πληθυσμού. Συνάγεται ότι **μόλις το 7,9% του πληθυσμού αντιστοιχεί σε ηλικιωμένους άνω των 65 ετών**. Τέλος **το 57,8% (~58%) του συνόλου του πληθυσμού αποτελούν άτομα ικανά για εργασία ηλικίας 16-64 ετών**.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η ποσοστιαία αναλογία μεταξύ ανδρών, γυναικών και παιδιών στο σύνολο του πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, το **34,3%** του πληθυσμού αποτελούν παιδιά ηλικίας 0-15 ετών, το **33,6%** αποτελούν γυναίκες άνω των 16 ετών, το **32,1%** αποτελούν άνδρες άνω των 16 ετών.

Από το παρακάτω γράφημα αναδεικνύεται ότι συγκριτικά οι γυναίκες άνω των 16 ετών υπερτερούν έναντι των ανδρών (33,6% έναντι 32,1%). Πιο συγκεκριμένα, στις ηλικιακές ομάδες 16-29 οι άνδρες (15%) είναι περισσότεροι από τις γυναίκες (14%), στην ηλικιακή ομάδα 30-64 ετών οι γυναίκες (14,8%) είναι περισσότερες από τους άνδρες (14%) και τέλος στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών οι γυναίκες (4,8%) είναι περισσότερες από τους άνδρες (3,1%).

Τα ανωτέρω ποσοστά δύναται να λειτουργήσουν ως βάση αναφοράς για αναγωγή στο σύνολο πληθυσμού Ρομά των 117.495 κατοίκων της καταγραφής 2021. Κατά τον τρόπο αυτό γίνεται δυνατή η εκτίμηση αριθμητικών στοιχείων για το σύνολο των ηλικιακών ομάδων π.χ. παιδιά 0-15 ετών, άνδρες άνω των 16 ετών, γυναίκες άνω των 16 ετών κλπ.

Αριθμός ατόμων ανά Οικογένεια

Σύμφωνα με τις απαντήσεις και λαμβάνοντας υπόψη εκείνες που παρείχαν πληροφορίες στα εν λόγω πεδία για να υπάρξει συσχέτιση, στον παρακάτω πίνακα 21 παρουσιάζεται, ο συνολικός αριθμός των οικογενειών ανά Περιφέρεια και ο αντίστοιχος αριθμός ατόμων ανά οικογένεια.

Πίνακας 21. Αριθμός καταγεγραμμένων οικογενειών και ατόμων ανά οικογένεια ανά περιφέρεια

Περιφέρεια	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων	Πλήθος απαντήσεων	Συνολικός αριθμός οικογενειών	Αριθμός ατόμων ανά οικογένεια
ΑΝ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ	20.129	47	4.560	4,4
ΑΤΤΙΚΗΣ	26.705	48	7.036	3,8
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	570	12	182	3,1
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	10.830	107	2.613	4,1
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	680	6	228	3,0
ΗΠΕΙΡΟΥ	1.768	20	456	3,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	14.603	12	2.823	5,2
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	1.242	13	289	4,3
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	14.225	51	3.240	4,4
ΚΡΗΤΗΣ	1.594	11	516	3,1
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	340	8	129	2,6
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8.799	78	1.837	4,8
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	7.154	43	1.737	4,1
Γενικό άθροισμα	108.639	456	25.646	4,2

Σύμφωνα με τα στοιχεία προκύπτει ότι πληθυσμός 108.639 κατοίκων Ρομά αντιστοιχεί σε 25.646 οικογένειες και ότι ο αριθμός μελών ανά οικογένεια αντιστοιχεί σε 4,2 άτομα-μέλη. Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας συναντάται ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων ανά οικογένεια (5,2 άτομα) και στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου ο μικρότερος αριθμός ατόμων ανά οικογένεια (2,6 άτομα).

Από τα ανωτέρω συμπεραίνεται ότι η οικογένεια Ρομά αποτελείται από 4,2 μέλη κατά μέσο όρο.

Εξετάστηκε ο αριθμός των μελών ανά οικογένεια στο δείγμα πληθυσμού (54.735 κάτοικων) και δεν εντοπίστηκε διαφορά στα αποτελέσματα.

Συμμετοχή στην Εκπαίδευση

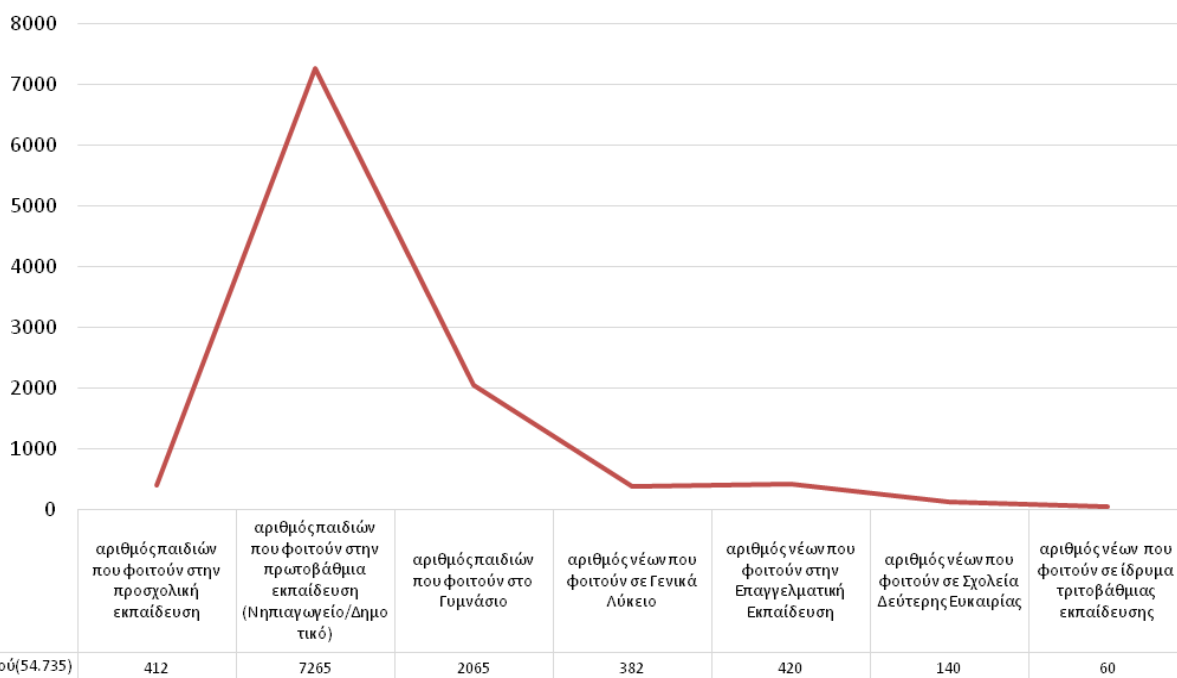
Η ανάλυση για την εκπαίδευση βασίστηκε σε δείγμα των απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν από τις οποίες μπορούσε να αντληθεί αντιπροσωπευτική εικόνα, δηλαδή απαντήσεις για τις οποίες είχαν δοθεί στοιχεία φοίτησης, και ταυτόχρονα ασφαλή ηλικιακά δεδομένα. Το δείγμα αντιστοιχεί σε 54.735 κατοίκους Ρομά (47%) του συνόλου των 117.495.

Αναφορικά με τη συμμετοχή των Ρομά στην εκπαίδευση, παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα στο σύνολο πληθυσμού **δείγματος** (54.735 κάτοικοι), αριθμός ατόμων που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση (412), υποχρεωτική (9.330) κλπ.

Από την παρατήρηση των παρακάτω αριθμών και την απεικόνισή τους στο γράφημα είναι εμφανές ότι: αρχικά υπάρχει χαμηλή συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση, στη συνέχεια αυξάνεται σημαντικά η συμμετοχή στην α' βήθμια εκπαίδευση και ακολούθως μειώνεται δραματικά η συμμετοχή στο Γυμνάσιο και εξελίσσεται σταδιακά μειούμενη στο Γενικό Λύκειο. Ελαφρώς αυξημένη παρατηρείται η συμμετοχή στην επαγγελματική εκπαίδευση (Επαγγελματικό Λύκειο, Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (ΕΣΚ) ή Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ) που δείχνει ότι υπάρχει ενδιαφέρον σε τεχνικά επαγγέλματα σε σύγκριση με το Γενικό Λύκειο. Η συμμετοχή σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας είναι εξαιρετικά χαμηλή σχεδόν στο μισό σε σχέση με την επαγγελματική κατάρτιση. Τέλος, η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι η πιο χαμηλή από όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.

Τα παρακάτω επιβεβαιώνουν την τάση για πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου μετά το Δημοτικό και σταδιακά μειούμενη συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Συμμετοχή στην εκπαίδευση

Σχολική Φοίτηση

Ο παρακάτω πίνακας 22 παρουσιάζει σύμφωνα με τον πληθυσμό του δείγματος πληθυσμού (54.735 κάτοικοι) τα ποσοστά φοίτησης των παιδιών Ρομά σε α) βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς και β) στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο-Δημοτικό-Γυμνάσιο) λαμβάνοντας υπόψη την ηλικιακή κατανομή πληθυσμού σε αντίστοιχες ηλικίες φοίτησης σε βρεφονηπιακούς/παιδικούς σταθμούς (0-3 ετών) και στην υποχρεωτική εκπαίδευση (4-5 ετών (Νηπιαγωγείο) και 6-15 ετών (Δημοτικό, Γυμνάσιο) και των αντίστοιχων αριθμητικών στοιχείων φοίτησης. Παρατηρείται ότι το ποσοστό προσχολικής φοίτησης (βρεφικούς βρεφονηπιακούς, παιδικούς σταθμούς) είναι πολύ χαμηλό στο 9%. Εξίσου, το ποσοστό φοίτησης στην υποχρεωτική εκπαίδευση είναι χαμηλό στο 66%.

Πίνακας 22. Ποσοστά φοίτησης στην προσχολική και υποχρεωτική εκπαίδευση

αριθμός παιδιών ηλικίας 0-3 ετών	αριθμός παιδιών που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση (βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς)	% παιδιών που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση	αριθμός παιδιών ηλικίας 4-15 ετών	αριθμός παιδιών που φοιτούν στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο/ Δημοτικό/Γυμνάσιο)	% παιδιών που φοιτούν στην υποχρεωτική εκπαίδευση
4.766	412	9%	14.046	9.330	66%

Εξετάστηκε η σχολική φοίτηση στην υποχρεωτική εκπαίδευση ξεχωριστά για το σύνολο των οικισμών τύπου I, II και III προκειμένου να διερευνηθεί συσχέτιση με τις συνθήκες διαβίωσης. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν αναπόφευκτα οικισμοί με σχετικά ικανοποιητικά και λιγότερο ικανοποιητικά ποσοστά φοίτησης, συγκριτικά τα ποσοστά φοίτησης για το σύνολο των οικισμών τύπου I, για το σύνολο των οικισμών τύπου II, για το σύνολο των οικισμών τύπου III δεν παρουσιάζουν αξιοσημείωτες αποκλίσεις, πάντα σε σχέση με το υπο εξέταση δείγμα.

Όπως παρατίθεται στον παρακάτω πίνακα 23, ακολούθησε σύγκριση φοίτησης μεταξύ δυο κατηγοριών, Οικισμοί και Διάσπαρτα. Παρατηρείται ότι είναι χαμηλότερα τα ποσοστά φοίτησης στην προσχολική εκπαίδευση σε Οικισμούς (7%) σε σχέση με τα Διάσπαρτα (15%). Επίσης, είναι χαμηλότερα τα ποσοστά φοίτησης σε υποχρεωτική εκπαίδευση (νηπιαγωγεία, δημοτικό, γυμνάσιο) σε Οικισμούς (64%) σε σχέση με τα Διάσπαρτα (73%).

Πίνακας 23. Ποσοστά φοίτησης στην προσχολική και υποχρεωτική εκπαίδευση σε Οικισμούς και Διάσπαρτα

% παιδιών που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση		% παιδιών που φοιτούν στην υποχρεωτική εκπαίδευση	
Σύνολο Οικισμών (Τύπου I,II,III)	Διάσπαρτα	Σύνολο Οικισμών (Τύπου I,II,III)	Διάσπαρτα
7%	15%	64%	73%

Πρόσβαση στο Σχολείο

Οι Δήμοι σε συνεργασία με την Περιφέρεια μεριμνούν για την πρόσβαση των μαθητών στο σχολείο όταν βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές ή με δυσκολία στη μετακίνηση. Στην καταγραφή, αναζητήθηκε ο τρόπος πρόσβασης των παιδιών στο σχολείο καθώς και τυχόν προβλήματα μετακίνησής τους.

Οικισμοί

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι για 252 από τους 266 οικισμούς, δηλαδή για το 95% του συνολικού πληθυσμού των οικισμών, διατέθηκαν πληροφορίες για τον τρόπο πρόσβασης των μαθητών στο σχολείο. Για κάθε οικισμό, περιγράφεται, αναλόγως, είτε ένας τρόπος πρόσβασης, είτε συνδυασμός τρόπων πρόσβασης στο σχολείο π.χ. με τα πόδια σε κοντινή απόσταση, συγκοινωνία, ιδιωτικό αυτοκίνητο, ταξί, λεωφορείο κλπ Σε αρκετές περιπτώσεις το μέσο μεταφοράς είναι λεωφορείο, ταξί, συγκοινωνία που συνήθως ναυλώνεται από την Περιφέρεια ή το Δήμο.

Ωστόσο, μεταξύ των περιπτώσεων που παρείχαν πληροφορίες για τον τρόπο πρόσβασης στα σχολεία αναφέρθηκαν 15 περιπτώσεις **(15 οικισμοί) με προβλήματα στη μετακίνηση μαθητών. Ο γενικός πληθυσμός που αντιστοιχεί συνολικά στις περιπτώσεις αυτές είναι 9.764 κάτοικοι.**

Ακόμα κι αν εκτιμούσαμε προβληματικές τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν παρέχονται πληροφορίες μεταφοράς και τις αθροίζαμε με τις με τις καταγεγραμμένες ως προβληματικές, τα προβλήματα θα άγγιζαν στο 15% του συνολικού πληθυσμού των κατοίκων των οικισμών.

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι καταγράφονται μικρής κλίμακας προβλήματα μετακίνησης μαθητών στα σχολεία.

Πίνακας 24. Τρόπος Μεταφοράς Μαθητών στο Σχολείο - Οικισμοί

Οικισμοί (Τύπου I,II,III)	Αντίστοιχος Γενικός πληθυσμός	Τρόπος Μεταφοράς μαθητών	% Κατοίκων στο σύνολο των Οικισμών	% Οικισμών στο σύνολο Οικισμών
112	37.916	ναυλωμένα από Περιφέρειες/Δήμους και ταυτόχρονα με άλλους τρόπους και χωρίς προβλήματα	40%	42%
15	9.764	με πρόβλημα μετακίνησης	10%	6%
14	4.870	χωρίς πληροφορία σχετικά με τη μετακίνηση μαθητών	5%	5%
125	41.245	διάφοροι τρόποι χωρίς ναυλωμένα από Περιφέρειες/Δήμους και χωρίς προβλήματα	44%	47%
266	93.795		100%	100%

Διάσπαρτα

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι για το 97% του συνολικού πληθυσμού των διάσπαρτων διατέθηκαν πληροφορίες για τον τρόπο πρόσβασης των μαθητών στο σχολείο. Για κάθε περιοχή, περιγράφεται, αναλόγως, είτε ένας τρόπος πρόσβασης, είτε σύνδεσμος τρόπων πρόσβασης στο σχολείο π.χ. με τα πόδια σε κοντινή απόσταση, συγκοινωνία, ιδιωτικό αυτοκίνητο, ταξί, λεωφορείο κλπ Σε αρκετές περιπτώσεις το μέσο μεταφοράς είναι λεωφορείο, ταξί, συγκοινωνία που συνήθως ναυλώνεται από την Περιφέρεια ή το Δήμο.

Ωστόσο, μεταξύ των περιπτώσεων που παρείχαν πληροφορίες για τον τρόπο πρόσβασης στα σχολεία αναφέρθηκαν και περιπτώσεις με προβλήματα στη μετακίνηση μαθητών. Ο γενικός πληθυσμός που αντιστοιχεί συνολικά στις περιπτώσεις αυτές είναι 721 κάτοικοι.

Ακόμα κι αν εκτιμούσαμε προβληματικές τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν παρέχονται πληροφορίες μεταφοράς και τις αθροίζαμε με τις με τις καταγεγραμμένες ως προβληματικές, τα προβλήματα θα άγγιζαν στο 6% του συνολικού πληθυσμού των κατοίκων που διαβιούν διάσπαρτα.

Πίνακας 25. Τρόπος Μεταφοράς Μαθητών στο Σχολείο - Διάσπαρτα

Διάσπαρτα	Αντίστοιχος Γενικός πληθυσμός	Τρόπος Μεταφοράς μαθητών	% κατοίκων στο σύνολο Διάσπαρτων
34	4764	ναυλωμένα από Περιφέρειες/Δήμους και ταυτόχρονα με άλλους τρόπους και χωρίς προβλήματα	20%
14	721	με πρόβλημα μετακίνησης	3%
27	667	χωρίς πληροφορία σχετικά με τη μετακίνηση μαθητών	3%
121	17.548	διάφοροι τρόποι χωρίς ναυλωμένα από Περιφέρειες/Δήμους και χωρίς προβλήματα	74%
196	23.700		100%

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι καταγράφονται μικρής κλίμακας προβλήματα μετακίνησης μαθητών στα σχολεία.

Πρώιμοι Γάμοι

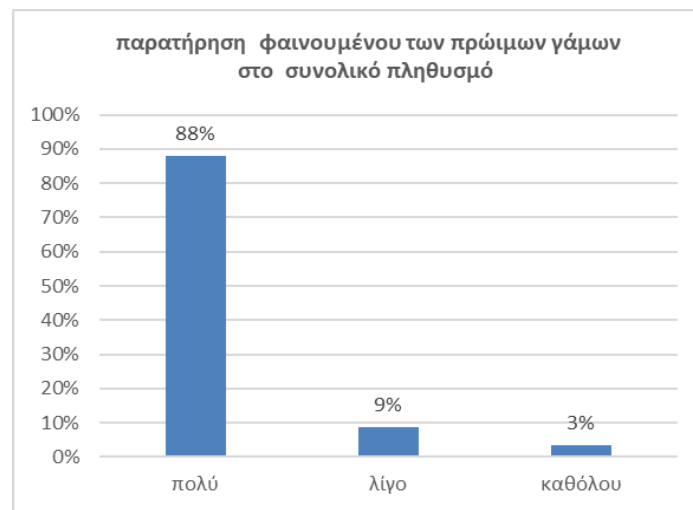
Οι «πρώιμοι γάμοι» μπορεί να περιγραφούν και ως παιδικοί ή ανήλικοι γάμοι και πρόκειται για το φαινόμενο κατά το οποίο τουλάχιστον το ένα από τα δυο μέρη που εισέρχονται σε γάμο ή συμβίωση είναι ανήλικο, κάτω των 18 ετών.

Παρά τις διεθνείς και νομοθετικές προβλέψεις που υπάρχουν και οι οποίες απαγορεύουν το φαινόμενο των πρώιμων και καταναγκαστικών γάμων, οι πρώιμοι ή παιδικοί γάμοι συνεχίζουν να αποτελούν συνηθισμένη πρακτική στις κοινότητες Ρομά στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Σε πρόσφατη έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) σε 11 χώρες της ΕΕ, φάνηκε ότι το 2% των κοριτσιών Ρομά ηλικίας 10-15 ετών είχαν πραγματοποιήσει «παραδοσιακό-εθιμοτυπικό γάμο» ή συζούσαν με κάποιον σύντροφο. Κατά μέσο όρο, περίπου το 16% των κοριτσιών και αγοριών Ρομά ηλικίας 16-17 ετών, είναι νόμιμα ή εθιμοτυπικά παντρεμένα σύμφωνα με την ίδια έρευνα.

Μέσω της έρευνας επιχειρήθηκε μια προσέγγιση στατιστικής αποτύπωσης του φαινομένου των πρώιμων γάμων. Η εικόνα που μεταφέρουν οι Δήμοι για τους πρώιμους γάμους είναι ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο που αφορά το σύνολο του πληθυσμού και ότι είναι εξαιρετικά έντονο.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις στο σύνολο των ερωτηματολογίων και κατ' αναλογία με τον πληθυσμό στον οποίο κάθε φορά αφορά η απάντηση, **οι πρώιμοι γάμοι υφίστανται κατά 97% στο συνολικό πληθυσμό Ρομά**. Παρατηρείται «πολύ» σε ποσοστό 88%, «λίγο» σε ποσοστό 9% και δεν παρατηρείται σε ποσοστό 3%.

Παρόμοια εικόνα ποσοστού 97% παρατηρήθηκε στο δείγμα πληθυσμού που χρησιμοποιήθηκε για τις ηλικιακές ομάδες (89% πολύ - 8% λίγο - 3% καθόλου).

Μελετώντας τον παρακάτω πίνακα 26 και συγκρίνοντας τα ποσοστά παρατήρησης του φαινομένου που εμφανίζονται ξεχωριστά σε Οικισμούς και Διάσπαρτα φαίνεται ότι η κατάσταση είναι λίγο καλύτερη στα Διάσπαρτα καθώς το ποσοστό του πληθυσμού όπου παρατηρείται έντονα το φαινόμενο είναι 76% δηλαδή χαμηλότερο σε σύγκριση με των Οικισμών που είναι 91%. Ταυτόχρονα, η αναλογία των απαντήσεων ότι παρατηρείται λίγο το φαινόμενο στα

Διάσπαρτα 20% έναντι 9% στους Οικισμούς, δείχνει ότι συνολικά στα Διάσπαρτα εξακολουθεί να είναι έντονο το φαινόμενο των πρώιμων γάμων και στα ίδια περίπου επίπεδα, σε μια ελαφρά λιγότερα έντονη, ωστόσο, κατάσταση.

Πίνακας 26. Παρατήρηση φαινομένου πρώιμων γάμων στο σύνολο πληθυσμούς σε Οικισμούς (Τύπου I,II,III) και Διάσπαρτα

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	93795	91%	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	93795	6%	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	93795	3%
ΠΟΛΥ	85153		ΛΙΓΟ	5570		ΚΑΘΟΛΟΥ	3072	
ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ	23700	76%	ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ	23700	20%	ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ	23700	4%
ΠΟΛΥ	18116		ΛΙΓΟ	4649		ΚΑΘΟΛΟΥ	935	
ΣΥΝΟΛΟ	117495	88%	ΣΥΝΟΛΟ	117495	9%	ΣΥΝΟΛΟ	117495	3%
ΠΟΛΥ	103269		ΛΙΓΟ	10219		ΚΑΘΟΛΟΥ	4007	

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω ποσοστά απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή χωρίς να έχουν τεθεί ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια μέτρησης.

Ανεργία – Κύριες Μορφές Απασχόλησης – Άτυπη Εργασία

Οι Δήμοι οφείλουν να μεριμνούν συστηματικά για την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων της περιοχής τους, σε κάθε επίπεδο της ατομικής και κοινωνικής ζωής όπως μεταξύ άλλων και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση.

Ήδη όπου λειτουργούν Κέντρα Κοινότητας, ενεργούν ως φορείς διασύνδεσης με Υπηρεσίες και συνεργάζονται με φορείς παραπέμποντας αιτήματα ωφελούμενων σε προγράμματα κατάρτισης, δράσεις απασχόλησης, θέσεις εργασίας κλπ καθώς και με την τοπική αγορά εργασίας μέσω ανάπτυξης επαφών και επικοινωνίας με φορείς εκπροσώπησης των εργοδοτών και των εργαζομένων. Στόχος³⁷ είναι η ένταξη των ανέργων που κυρίως προσβλέπει στην:

- ευαισθητοποίηση του κόσμου των επιχειρήσεων για την αναγκαιότητα αντιμετώπισης της ανεργίας στην περιοχή/ Δήμο και την ύπαρξη συγκεκριμένης δυναμικής όσον αφορά την προσφορά εργατικού δυναμικού και ειδικοτήτων

- επαφή του κόσμου των επιχειρήσεων με αυτή των ανέργων μέσα από τη συμμετοχή σε κοινές δραστηριότητες (π.χ. ημερίδες).

Ποσοστό Ανεργίας

Στο ανωτέρω πλαίσιο επιχειρήθηκε να διερευνηθεί σε τι βαθμό αφενός ο Δήμος έχει εικόνα του ποσοστού ανεργίας του πληθυσμού, που μεταφράζεται μέσα από τους εγγεγραμμένους ανέργους, προκειμένου να προχωρήσει σε ενέργειες - δράσεις προώθησης στην απασχόλησης. Από τα παρακάτω προκύπτει ότι παρασχεθήκαν στον τομέα αυτό ικανοποιητικά στοιχεία.

Συγκεκριμένα βρέθηκε ότι σε ποσοστό 71% εκ του συνόλου των απαντήσεων (326 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων), οι Δήμοι εκτίμησαν τα ποσοστά ανεργίας (εγγεγραμμένων ανέργων) και παρείχαν το ποσοστό ανεργίας του πληθυσμού. Τα ποσοστά ανεργίας, κυμαίνονται από 0 έως 100% ανά απάντηση και ανταποκρίνονται σε διαφορετικό σύνολο πληθυσμού.

Σε ποσοστό 12% των απαντήσεων (56 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων), οι Δήμοι παρείχαν ακριβές αριθμό εγγεγραμμένων ανέργων και όχι ποσοστό ανέργων. Τέλος, για πολύ μικρό ποσοστό 17% των απαντήσεων (80 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων), δεν ήταν σε θέση να διαθέσουν πληροφορία.

³⁷ Σημειώνεται ότι ο στόχος της εν λόγω ενέργειας δεν είναι η υποκατάσταση της λειτουργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ)

Πίνακας 27. Καταγραφή απαντήσεων ποσοστού ανεργίας Ρομά

Σύνολο απαντήσεων	462
Εκτίμηση ανέργων σε ποσοστό	326
Εκτίμηση ανέργων σε απόλυτο νούμερο	56
ΔΓ/ κενό	80
Ποσοστό ανεργίας (Μ.Ο.)	64%

Κατόπιν των ανωτέρω, για τον υπολογισμό του ποσοστού ανεργίας τηρήθηκε η εξής διαδικασία: Συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις που παρείχαν εκτίμηση ποσοστού ανεργίας. Υπολογίστηκε ο ενεργός πληθυσμός (ηλικίας 16-29 ετών) ανά απάντηση βάσει του ευρήματος στην ηλικιακή κατανομή ότι αποτελεί το 58%. Στη συνέχεια υπολογίστηκαν οι εγγεγραμμένοι άνεργοι για το σύνολο του πληθυσμού ανά απάντηση. Αυτό τηρήθηκε για όλες τις απαντήσεις που παρείχαν ποσοστά ανεργίας. Ακολούθως το ποσοστό ανεργίας υπολογίστηκε ως το πηλίκο των εγγεγραμμένων ανέργων προς το σύνολο του υπολογισθέντος ενεργού πληθυσμού.

Κατά αυτό τον τρόπο βρέθηκε, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα 28, ότι σε πληθυσμό 81.282 κατοίκων ο ενεργός πληθυσμός είναι 47.144 κάτοικοι, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι 30.394 και άρα το ποσοστό ανεργίας 64%.

Πίνακας 28. Εκτίμηση Ανέργων και Ποσοστού Ανεργίας στους Ρομά

Σ Ρομά	Ενεργός Πληθυσμός Ρομά (Άνδρες και Γυναίκες Ηλικίας 16-64 ετών)	Άνεργοι	% Ανεργίας που εκτιμάμε για το Σ
81.282	47.144	30.394	64%

Το μεγάλο ποσοστό ανεργίας 64% μας πληροφορεί ότι μεγάλη μερίδα πληθυσμού βρίσκεται σε καθεστώς αναζήτησης εργασίας και εγγράφεται στα μητρώα. Σε κάθε περίπτωση η εγγραφή ενός ατόμου (15-74 ετών) στα μητρώα ανέργων έχει κι ως συνεπακόλουθο την απόλαυση δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα όπως ενδεικτικά:³⁸ μοριοδότηση σε προκηρύξεις μέσω ΑΣΕΠ, δυνατότητα συμμετοχής σε ενεργητικές πολιτικές (απασχόληση, κατάρτιση, συμβουλευτική, μοριοδότηση σε προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε ανέργους ηλικίας μέχρι 29 ετών, δωρεάν μετακίνηση στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς κλπ).

Κύριες Μορφές Απασχόλησης

Οι Δήμοι που συμμετείχαν στην επικαιροποίηση της καταγραφής προσδιόρισαν τις κύριες μορφές απασχόλησής πληθυσμού Ρομά μέσω ερώτησης πολλαπλών απαντήσεων με δυνατότητα ταυτόχρονης πολλαπλής επιλογής απαντήσεων και ελεύθερης απάντησης. (παράδειγμα απάντησης: Πλανόδιο εμπόριο/ Μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές/ Συλλογή και εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών/ Ατομικές επιχειρήσεις).

Στον παρακάτω πίνακα 29 παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης κάθε μορφής απασχόλησης ως απάντησης στο σύνολο των απαντήσεων ανά Περιφέρεια. Κατά αυτό τον τρόπο γίνεται

³⁸ <https://www.dypa.gov.gr/storage/elina/paroxes-deltiu-anergias-1.pdf>

εύκολα αντιληπτό ποιές είναι οι κύριες μορφές απασχόλησης ανά Περιφέρεια. Ενδεικτικά στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης κύριες μορφές απασχόλησης είναι: εποχικές αγροτικές εργασίες, μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές και γεωργικές εργασίες, στην Περιφέρεια Αττικής εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών, πλανόδιο εμπόριο, μικροπωλητές. Επιπλέον, από τον Μ.Ο. των ποσοστών εμφάνισης κάθε μορφής απασχόλησης προκύπτουν για το σύνολο του πληθυσμού Ρομά οι κύριες μορφές απασχόλησης, οι οποίες είναι συλλογή και εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών σε ποσοστό 30,2%, πλανόδιο εμπόριο σε ποσοστό 25,6%, μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές ποσοστό 13,4% και εποχικές αγροτικές εργασίες 13%, ατομικές επιχειρήσεις 5,3% και γεωργικές εργασίες 4,7%.

Παρατηρήθηκε ότι στις Περιφέρειες Αττικής, Δυτικής Ελλάδας, Κρήτης και Πελοποννήσου αναφέρθηκε, σε ελεύθερη απάντηση, η επαίτεια, προφανώς ως τρόπος βιοπορισμού. Στο σύνολο των απαντήσεων εμφανίζεται ως Μ.Ο. ποσοστό 1,1%

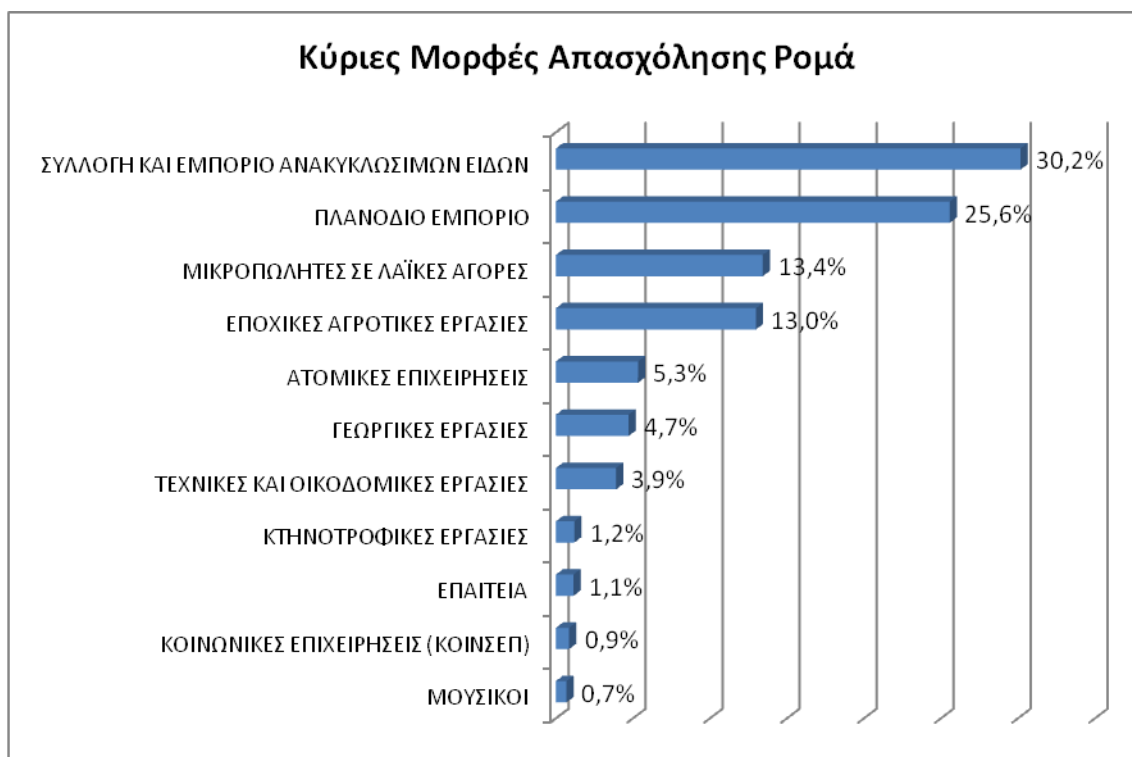
Τέλος παρατηρήθηκε ότι στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας, Ηπείρου και Κεντρικής Μακεδονίας αναφέρθηκε, σε ελεύθερη απάντηση, ότι οι κάτοικοι απασχολούνται ως μουσικοί. Στο σύνολο των απαντήσεων εμφανίζεται ως Μ.Ο. ποσοστό 0,7%.

Πίνακας 29. Ποσοστό εμφάνισης απάντησης κύριας μορφής απασχόλησης ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΩΝ ΕΙΔΩΝ	ΠΛΑΝΟΔΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΜΙΚΡΟΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΛΑΪΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	ΕΠΟΧΙΚΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕ Σ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΕΠΑΙΤΕΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΚΟΙΝΣΕΠ)	ΜΟΥΣΙΚΟΙ
ΑΝ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ	8,0%	11,6%	13,4%	25,9%	6,3%	12,5%	11,6%	9,8%	0,0%	0,9%	0,0%
ΑΤΤΙΚΗΣ	28,4%	28,4%	20,5%	5,7%	10,2%	0,0%	3,4%	0,0%	2,3%	1,1%	0,0%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	50,0%	16,7%	16,7%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	20,7%	21,2%	13,4%	16,8%	3,4%	11,7%	6,1%	3,4%	2,2%	0,0%	1,1%
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	33,3%	33,3%	16,7%	8,3%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΗΠΕΙΡΟΥ	33,3%	23,3%	6,7%	13,3%	3,3%	10,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	16,7%	22,2%	20,4%	14,8%	14,8%	7,4%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	42,9%	33,3%	0,0%	4,8%	9,5%	4,8%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	26,1%	26,1%	14,1%	17,4%	7,6%	4,3%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
ΚΡΗΤΗΣ	27,3%	18,2%	18,2%	9,1%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	9,1%	9,1%	0,0%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	26,6%	20,3%	20,3%	22,8%	2,5%	5,1%	0,0%	1,3%	1,3%	0,0%	0,0%
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	28,9%	27,8%	14,4%	13,3%	3,3%	5,6%	5,6%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Μ.Ο.	30,2%	25,6%	13,4%	13,0%	5,3%	4,7%	3,9%	1,2%	1,1%	0,9%	0,7%

1η & 2η σε συχνότητα απασχόληση

3η σε συχνότητα

Ποσοστό Άτυπης Απασχόλησης

Η συγκεκριμένη κατηγορία καλύπτει μεγάλο και αυξανόμενο εύρος μορφών εργασίας και απασχόλησης, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ευελιξία και μειωμένη ασφάλεια. Αυτές οι μορφές περιλαμβάνουν εργασία μερικής απασχόλησης, περιστασιακή και εποχιακή εργασία, συναπασχόληση, συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, προσωρινή απασχόληση, απασχόληση από τον χώρο κατοικίας, εργασία εξ αποστάσεως, μορφές αυτοαπασχόλησης, καθώς και την εργασία μη αμειβόμενων συζύγων ή μελών οικογένειας σε μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις και σε οικογενειακές, αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Οι περισσότερες μορφές άτυπης απασχόλησης δεν ρυθμίζονται επαρκώς και, επομένως, επηρεάζουν αρνητικά την εργασιακή ασφάλεια και την κοινωνική προστασία.

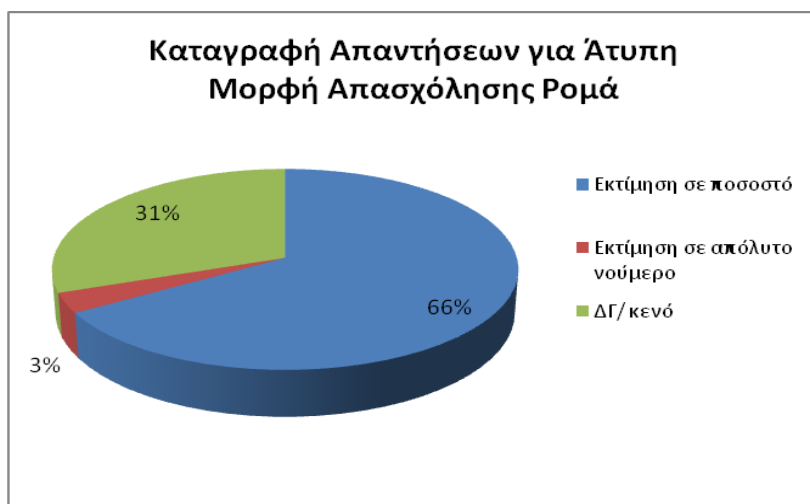
Τα στατιστικά στοιχεία για την εργασία δεν επιτρέπουν γενικά να προσδιοριστούν και να περιγραφούν με αξιοπιστία οι «άτυπες» μορφές απασχόλησης, οι οποίες χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι είναι περιστασιακές, μερικής απασχόλησης, άτυπες, αδήλωτες στις φορολογικές αρχές, μη αμειβόμενες, διενεργούνται στον χώρο κατοικίας ή κοντά σε αυτόν και εναλλάσσονται συχνά με οικιακές δραστηριότητες.³⁹

Στο πλαίσιο αυτό, ζητήθηκε από τους Δήμους να εκτιμήσουν το ποσοστό άτυπης απασχόλησης για τον πληθυσμό Ρομά. Σύμφωνα με τα στοιχεία, σε ποσοστό 66% εκ του συνόλου των απαντήσεων (306 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων) οι Δήμοι ήταν σε θέση να εκτιμήσουν τα ποσοστά άτυπης απασχόλησης του πληθυσμού. Τα ποσοστά άτυπης απασχόλησης, ανταποκρίνονται σε διαφορετικό σύνολο πληθυσμού ανά απάντηση και κυμαίνονται από 0 έως 100%.

³⁹ <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1044?lang=el>

Σε ποσοστό 3% των απαντήσεων (15 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων), οι Δήμοι παρείχαν ακριβές αριθμό ατόμων που απασχολούνται άτυπα και όχι ποσοστό. Τέλος, για ένα σημαντικό ποσοστό 31% των απαντήσεων (141 απαντήσεις σε σύνολο 462 απαντήσεων), δεν διέθεσαν πληροφορία, γεγονός που αποδεικνύει τη δυσκολία, μέτρησής της έστω και σε βαθμό εκτίμησης.

Πίνακας 30. Καταγραφή απαντήσεων ποσοστού άτυπα απασχολούμενων Ρομά

Σύνολο απαντήσεων	462
Εκτίμηση σε ποσοστό	306
Εκτίμηση σε απόλυτο νούμερο	15
ΔΓ/κενό	141
Ποσοστό άτυπης απασχόλησης	54%

Κατόπιν των ανωτέρω, για τον υπολογισμό των απασχολούμενων σε άτυπες μορφές απασχόλησης τηρήθηκε η εξής διαδικασία: Συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις που παρείχαν εκτίμηση ποσοστού άτυπης απασχόλησης. Υπολογίστηκε ο ενεργός πληθυσμός (ηλικίας 16-29 ετών) ανά απάντηση βάσει του ευρήματος στην ηλικιακή κατανομή ότι αποτελεί το 58%. Στη συνέχεια υπολογίστηκαν οι απασχολούμενοι σε άτυπες μορφές απασχόλησης για το σύνολο του πληθυσμού ανά απάντηση. Αυτό τηρήθηκε για όλες τις απαντήσεις που παρείχαν ποσοστά άτυπης απασχόλησης. Ακολούθως το ποσοστό άτυπης απασχόλησης υπολογίστηκε ως το πηλίκο των άτυπα απασχολούμενων Ρομά προς το σύνολο του υπολογισθέντος ενεργού πληθυσμού.

Κατά αυτό τον τρόπο βρέθηκε, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα 31, ότι σε πληθυσμό 90.636 κατοίκων ο ενεργός πληθυσμός είναι 52.569 κάτοικοι, οι απασχολούμενοι σε άτυπες μορφές 28.247 κάτοικοι και άρα το ποσοστό άτυπης απασχόλησης 54%.

Πίνακας 31. Εκτίμηση Άτυπα Απασχολούμενων Ρομά

Σ Ρομά	Ενεργός Πληθυσμός Ρομά (Άνδρες και Γυναίκες Ηλικίας 16-64 ετών)	Απασχολούμενοι σε Άτυπες Μορφές	% Απασχολούμενων σε Άτυπες που εκτιμάμε για το Σ
90.636	52.569	28.247	54%

Το ποσοστό αυτό παρέχει πληροφορία ότι μεγάλη μερίδα πληθυσμού απασχολείται, πιθανόν χωρίς τις αναγκαίες προϋποθέσεις εργασιακής ασφάλειας ή και χωρίς φορολογικές υποχρεώσεις και που εν τέλει συνδέεται με τη φύση των κύριων μορφών απασχόλησης που παρουσιάστηκαν παραπάνω (συλλογή και εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών, πλανόδιο εμπόριο, μικροπωλητές, εποχικές αγροτικές εργασίες)

Ρομά από Χώρες της Ε.Ε. και από Τρίτες Χώρες – Ρομά με Αναπηρία

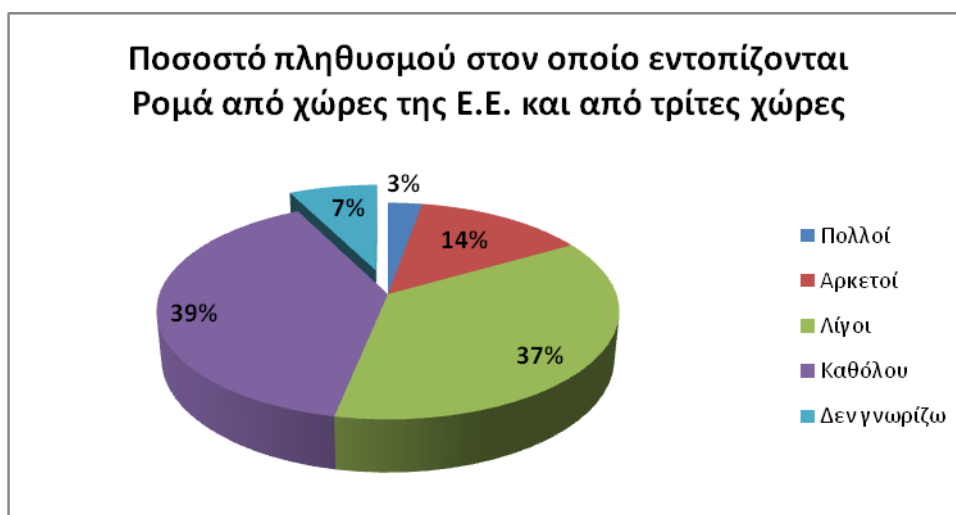
Στην προσπάθεια εξασφάλισης της κάλυψης ειδικών αναγκών διαφορετικών υπο-ομάδων Ρομά, όπως μεταξύ άλλων Ρομά με αναπηρία και Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες επιχειρήθηκε να διερευνηθεί η ποσοτική απεικόνιση των συγκεκριμένων υπο-ομάδων στη Χώρα.

Ρομά από Χώρες της Ε.Ε. και από Τρίτες Χώρες

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται τα ποσοστά στο συνολικό πληθυσμό (117.495 κάτοικοι) των Ρομά στην Ελλάδα στον οποίο εντοπίζονται Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις απαντήσεις των Δήμων όπου κατά την καταγραφή εντός οικισμού ή μιας περιοχής όπου διαβιούν Ρομά διάσπαρτα είχαν τη δυνατότητα για επιλογή μιας εκ των παρακάτω απαντήσεων (πολλοί, αρκετοί, λίγοι, καθόλου, δεν γνωρίζω) προκειμένου να προσδιορίσουν την κατάσταση. Παρατηρούνται τα εξής: στο 39% του συνολικού πληθυσμού δεν υπάρχουν, στο 37% είναι «λίγοι», στο 14% είναι «αρκετοί», στο 3% είναι «πολλοί» και τέλος για το 7% δεν υπάρχει πληροφορία.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εντός του 76% του συνολικού πληθυσμού Ρομά (39% + 37%) δεν υπάρχουν Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες είτε εφόσον υπάρχουν αυτοί είναι λίγοι, γεγονός που σηματοδοτεί ότι **δεν υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες στην Ελλάδα**. Επιπλέον, το ποσοστό του πληθυσμού για το οποίο δεν υπάρχει εικόνα είναι πολύ μικρό 7% για να ανατρέψει την παραπάνω εικόνα.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω ποσοστά απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή καθώς δεν έχουν τεθεί ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια μέτρησης.

Οι Δήμοι προσδιόρισαν τις χώρες προέλευσης Ρομά μέσω ελεύθερης απάντησης. Αρκετές φορές ως απάντηση αναφέρεται σύνολο χωρών με διάφορους συνδυασμούς π.χ. Αλβανία-Βουλγαρία-Ρουμανία. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες συνυπάρχουν και συμβιώνουν σε αρκετές περιοχές. Αρκετές φορές αναφέρθηκε ως απάντηση

μια χώρα. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι στην εν λόγω περιοχή υπάρχουν Ρομά μόνο από την εν λόγω χώρα.

Το σύνολο των περιοχών για τις οποίες προσδιορίστηκαν οι χώρες προέλευσης Ρομά (94 ερωτηματολόγια/ περιοχές) είναι 57 οικισμοί (Τύπου I,II,III) και 37 διάσπαρτες περιοχές. Παρατηρήθηκε ότι στις μισές περιπτώσεις αναφέρεται αποκλειστικά μια άλλη χώρα και στις υπόλοιπες μισές περιπτώσεις συνδυασμός χωρών. Το αριθμητικό στοιχείο αυτό είναι ενδεικτικό ότι και οι δύο περιπτώσεις συναντώνται στην Ελλάδα, δηλαδή άλλοτε συμβιώνουν Ρομά από μία χώρα μαζί με Έλληνες Ρομά κι άλλοτε Ρομά από δύο ή παραπάνω χώρες με Έλληνες Ρομά.

Πίνακας 32. Καταγραφή Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες

ΣΥΝΟΛΟ 94 ερωτηματολόγια		
57 Οικισμοί (Τύπου I,II,III)	37 Διάσπαρτα	Σύνολο
23 ερωτηματολόγια μια χώρα αναφέρεται	23 ερωτηματολόγια μια χώρα αναφέρεται	46
34 ερωτηματολόγια πολλές χώρες αναφέρονται	14 ερωτηματολόγια πολλές χώρες αναφέρονται	48

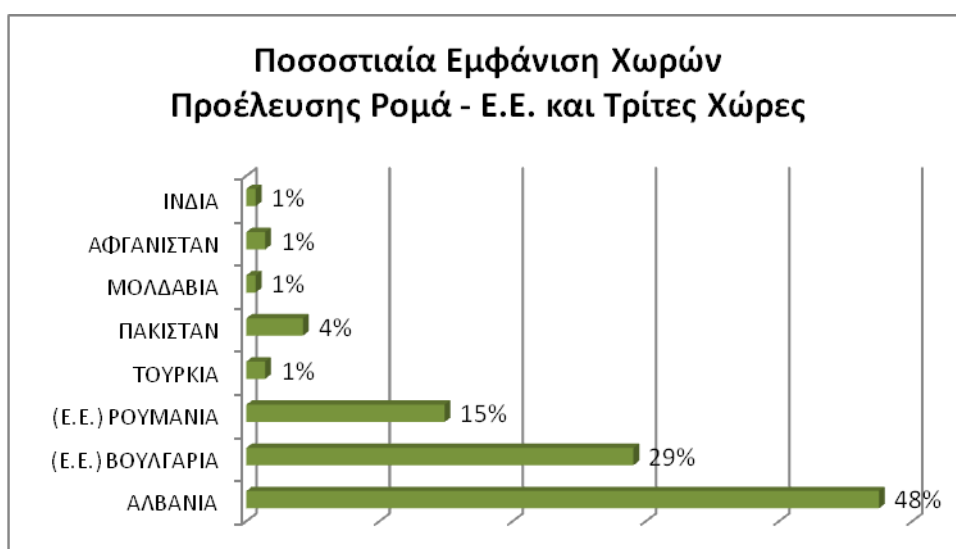
Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό των απαντήσεων, ανά είδος απάντησης, στο σύνολο των 462 απαντήσεων. Παρατηρείται ότι επικράτησε η απάντηση ότι δεν υπάρχουν (καθόλου) Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες σε ποσοστό 73% στο σύνολο των απαντήσεων, ενώ μόλις για το 1% των απαντήσεων έγινε γνωστό ότι οι Ρομά είναι «πολλοί».

Τα στοιχεία αυτά σε συνδυασμό με τα παραπάνω επιβεβαιώνουν την εικόνα για μη ύπαρξη μεγάλης μερίδας πληθυσμού Ρομά από χώρες της Ε.Ε. και από τρίτες χώρες που συμβιώνει με Έλληνες Ρομά σε Οικισμούς (Τύπου I,II,III) ή Διάσπαρτα.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης κάθε χώρας ως απάντησης στο σύνολο των εμφανίσεων των χωρών προέλευσης ως απάντηση. Με αυτό τον τρόπο γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι **οι Ρομά τρίτων χωρών προέρχονται κυρίως από Αλβανία (48%), Βουλγαρία (29%), Ρουμανία (15%) δηλαδή βαλκανικές χώρες. Με μία διαφορετική ανάγνωση προέρχονται κατά 44% από χώρες της Ε.Ε. (Βουλγαρία, Ρουμανία).**

Όσον αφορά τρίτες χώρες με πολύ μικρή συχνότητα εμφάνισης στις απαντήσεις, παρατηρήθηκαν τα εξής:

- **Πακιστανοί**, συναντώνται σε Δήμους Τρικκαίων, Μεσσήνης και Κέρκυρας. Σε συνδυασμό με Ρομά αλβανικής καταγωγής συναντώνται σε Δήμους Σοφάδων και Τυρνάβου.
- **Αφγανοί** συναντώνται σε συνδυασμό με Ρομά αλβανικής καταγωγής στο Δήμο Πατρέων.
- **Τούρκοι** συναντώνται σε Δήμο Αλεξανδρούπολης σε συνδυασμό βουλγάρικης καταγωγής. Στο Δήμο Αθηναίων συναντώνται σε συνδυασμό με τις τρεις βαλκανικές χώρες.
- **Μολδαβοί** συναντώνται σε συνδυασμό με Ρομά αλβανικής καταγωγής στο Δήμο Φλώρινας.
- **Ινδοί** συναντώνται στο Δήμο Πατρέων.

Τα παραπάνω στοιχεία παρότι πρώιμα, προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία ως πληροφορία για την περαιτέρω διερεύνηση της συμβίωσης – συνύπαρξης – των σχέσεων και ανάπτυξης δεσμών Ελλήνων Ρομά με πολίτες τρίτων χωρών όσο και μεταξύ των πολιτών τρίτων χωρών ειδικά εντός οικισμών.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή καθώς δεν έχουν τεθεί ποσοτικά (δεν ζητήθηκαν αριθμητικά στοιχεία) και ποιοτικά κριτήρια μέτρησης (π.χ. νομικό καθεστώς διαμονής κλπ.)

Ρομά με Αναπηρία

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται, στο συνολικό πληθυσμό (117.495 κάτοικοι) τα ποσοστά στα οποία εντοπίζονται άτομα με αναπηρία. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις απαντήσεις των Δήμων όπου κατά την καταγραφή εντός οικισμού ή μιας περιοχής όπου διαβιών Ρομά διάσπαρτα είχαν τη δυνατότητα για επιλογή μιας εκ των παρακάτω απαντήσεων (πολλοί, αρκετοί, λίγοι, καθόλου, δεν γνωρίζω) παρατηρούνται τα εξής: στο 4% του συνολικού πληθυσμού δεν υπάρχουν Ρομά με αναπηρία, στο 34% οι Ρομά με αναπηρία είναι λίγοι, στο 53% οι Ρομά με αναπηρία είναι αρκετοί, στο 7% οι Ρομά με αναπηρία είναι πολλοί και τέλος στο 2% δεν διατίθεται πληροφορία.

Από τα ανωτέρω ποσοστά προκύπτει μια ένδειξη ότι εντός του 60% του συνολικού πληθυσμού Ρομά (7%+53%) εντοπίζεται μια σημαντική μερίδα πληθυσμού που έχει ιδιαίτερες ανάγκες. Επιπλέον, το ποσοστό του πληθυσμού για το οποίο δεν υπάρχει εικόνα για Ρομά με αναπηρία είναι πολύ μικρό 2% για να ανατρέψει την παραπάνω εικόνα.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό των απαντήσεων, ανά είδος απάντησης, στο σύνολο των 462 απαντήσεων. Πιο συγκεκριμένα, επικράτησε η απάντηση με ποσοστό 52% στο σύνολο των απαντήσεων ότι είναι λίγοι οι Ρομά με αναπηρία και σε ποσοστό 30% ότι δεν υπάρχουν Ρομά με αναπηρία.

Και στα δυο γραφήματα είναι εμφανές ότι οι Δήμοι κατέχουν πληροφορίες για την κατάσταση αναπηρίας των κατοίκων καθώς πολύ λίγες φορές δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή καθώς δεν έχουν τεθεί ποσοτικά κριτήρια μέτρησης.

Ρομά και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Συνολικός αριθμός απασχολούμενων σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά

Η έρευνα έδειξε ότι στους 142 Δήμους, ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά είναι **534 άτομα**, ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας. Το εύρος των απασχολούμενων κυμάνθηκε **από 0 έως 15 άτομα ανά Δήμο**, δηλαδή με **μέσο όρο απασχολούμενων 3,7 άτομα ανά Δήμο**. Στο προσωπικό περιλαμβάνονται κυρίως οι ειδικότητες: κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, παιδαγωγοί, οικονομολόγοι, νοσηλευτές, επισκέπτες υγείας, διαμεσολαβητές, διοικητικοί, κλητήρες.

Πιο συγκεκριμένα βρέθηκε ότι **112 Δήμοι**, η πλειοψηφία των Δήμων δηλαδή, απασχολούν **από 0 έως 5 άτομα για θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά**. Μεταξύ αυτών, **21 Δήμοι δήλωσαν ότι δεν απασχολούν προσωπικό** για θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά. Το εύρος του πληθυσμού Ρομά που καταγράφεται στους Δήμους αυτούς κυμαίνεται **από 11 έως και 2.800 κάτοικοι** για ορισμένους εκ των οποίων δεν δικαιολογείται η αποχή αφενός λόγω του μεγέθους του πληθυσμού αφετέρου λόγω των υποβαθμισμένων συνθηκών διαβίωσης του (συνολικός πληθυσμός Ρομά στους 21 Δήμους 6.537 κάτοικοι) Ενδεικτικά στην κατηγορία των 21 Δήμων αναφέρονται οι 5 μεγαλύτεροι σε πληθυσμό Ρομά (Βέλου-Βόχας, Διρφύων-Μεσσαπίων, Σουφλίου, Σπάρτης, Μεσσήνης). Επιπλέον, παρατηρήθηκε ότι η μειοψηφία των Δήμων, πιο συγκεκριμένα **29 Δήμοι**, απασχολούν μεγάλο αριθμό προσωπικού **από 6 έως 15 άτομα**. Πρόκειται για Δήμους με Παραρτήματα Ρομά (23 Δήμοι), με Κέντρα Κοινότητας χωρίς Παράρτημα Ρομά (6 Δήμοι) και με Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών ομάδων (1 Δήμος).

Στον παρακάτω πίνακα 33 παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολούμενων σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά. Πιο συγκεκριμένα, 21 Δήμοι δεν απασχολούν προσωπικό, 16 Δήμοι απασχολούν από ένα (1) εργαζόμενο, 18 Δήμοι απασχολούν από δύο (2) άτομα, 15 Δήμοι απασχολούν από πέντε (5) εργαζόμενους, 7 Δήμοι απασχολούν από έξι (6) εργαζόμενους, 8 Δήμοι απασχολούν από επτά (7) εργαζόμενους κλπ. Τέλος, μόλις 3 Δήμοι απασχολούν από δεκαπέντε (15) εργαζόμενους.

Πίνακας 33. Απασχολούμενοι σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΡΟΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΩΝ
0	21
1	16
2	18
3	24
4	18
5	15
6	7
7	8
8	3
9	2
10	3
11	1
12	2
13	1
15	3

Στον πίνακα 34 που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολούμενων σε Δήμους για θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά ανά Περιφέρεια, ο πληθυσμός Ρομά ανά Περιφέρεια και η αναλογία απασχολούμενων σε Δήμους με θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά σε σύγκριση με τον καταγραφόμενο πληθυσμό Ρομά ανά Περιφέρεια.

Πιο συγκεκριμένα, η Περιφέρεια Αττικής φαίνεται να έχει τους περισσότερους απασχολούμενους (119 άτομα), ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία (98 άτομα), η Δυτική Ελλάδα (71 άτομα) και η Αν. Μακεδονία - Θράκη (58 άτομα) κλπ.

Συγκριτικά με το σύνολο του πληθυσμού Ρομά που διαβιεί στους Δήμους των Περιφερειών, οι Περιφέρειες Πελοποννήσου (0,23%), Θεσσαλίας (0,21%), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (0,29%) εμφανίζουν το μικρότερο αριθμό απασχολούμενων για θέματα κοινωνικής ένταξης, γεγονός που σηματοδοτεί την **ανάγκη προώθησης ενεργειών προς την κατεύθυνση της αύξησης των απασχολούμενων**. Αντίθετα, οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (3,24%) και Βορείου Αιγαίου (2,98%) παρουσιάζουν μεγάλο ποσοστό εργαζομένων σε σχέση με τον πληθυσμό Ρομά που καταγράφεται σε αυτές.

Πίνακας 34. Συγκεντρωτικά στοιχεία για Περιφέρειες σχέση με προσωπικό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΡΟΜΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΡΟΜΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΡΟΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΤΤΙΚΗ	29.360	119	0,41%
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	20.129	58	0,29%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16.553	35	0,21%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15.080	71	0,47%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14.225	98	0,69%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8.800	20	0,23%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	7.154	47	0,66%
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.768	16	0,90%
ΚΡΗΤΗ	1.594	16	1%
ΙΟΝΙΑ	1.242	17	1,37%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	680	9	1,32%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	570	17	2,98%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	340	11	3,24%
ΣΥΝΟΛΟ	117.495	534	

Υπηρεσίες σε Δήμους για Θέματα Κοινωνικής ένταξης των Ρομά

Τα Κέντρα Κοινότητας είναι δομή που θεσμοθετήθηκε με τον ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21 Α') και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Υποστηρίζουν και συνεργούν με τη Δ/ση Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων παρέχοντας ολιστική υποστήριξη στους κατοίκους του οικείων Δήμων, μέσω εντός συνολικού πλέγματος υπηρεσιών με στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε μορφής διακρίσεων καθώς και την προώθηση στην απασχόληση.

Αποτελούν τοπικό σημείο αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα (ΕΕΕ, ΤΕΒΑ κ.α) και υπηρεσίες (ΔΥΠΑ, βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, δομές ψυχικής Υγείας κ.α) και παρέχουν υπηρεσίες που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων (συμβουλευτικής υποστήριξη για την ένταξη στην αγορά εργασίας, ανάπτυξη δράσεων δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών κ.α)

Η φιλοσοφία τους στηρίζεται α) στην εξατομικευμένη προσέγγιση, αρχικά χαρτογραφώντας τα απαραίτητα βήματα για την πορεία του ωφελούμενου προς την κοινωνική ένταξη ή/και την απασχόληση και στη συνέχεια υποστηρίζοντας και παρακολουθώντας τη διαδικασία αυτή, β) στη σύνδεση με δημοτικές, τοπικές και υπερτοπικές (π.χ. κεντρικές) Υπηρεσίες που συμβάλλουν στην κοινωνική προστασία, την κοινωνική ένταξη, γ) στην ανάπτυξη διαδικασιών συνεργασίας με κάθε αρμόδιο φορέα και Υπηρεσία δ) στη δικτύωση με φορείς που υλοποιούν δράσεις ή ενέργειες σχετικές με το αντικείμενο για τη διασφάλιση, σε τοπικό επίπεδο, της ολιστικής προσέγγισης.

Το Κέντρο Κοινότητας διευρύνει τη δράση του με Παραρτήματα (Παράρτημα Ρομά και Παράρτημα ΚΕΜ) ώστε να εξυπηρετεί θύλακες φτώχειας, καταυλισμούς Ρομά, περιοχές με υψηλή συγκέντρωση μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας κλπ. Επίσης δύναται να ενισχυθεί και με κινητές μονάδες για τον εντοπισμό και εξυπηρέτηση ατόμων απομακρυσμένων περιοχών.

Τα Παραρτήματα και οι κινητές μονάδες, παρέχουν όλες τις υπηρεσίες που παρέχονται από το Κέντρο Κοινότητας αναφοράς τους. Επιπλέον, τα Παραρτήματα δύναται να εξειδικεύονται σε μία ή περισσότερες υπηρεσίες, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε περιοχής ή ομάδας στόχου.⁴⁰

Αναφορικά με τις υπηρεσίες που λειτουργούν οι Δήμοι για θέματα κοινωνικής ένταξης Ρομά, παρατηρείται ότι απάντησαν σε ποσοστό 45% Κέντρο Κοινότητας χωρίς Παράρτημα Ρομά, σε ποσοστό 40% Παραρτήματα Ρομά, δομές δηλαδή που έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν εξειδικευμένες δράσεις για την κοινωνική ένταξη της ομάδας στόχου και εντάσσονται στα Κέντρα Κοινότητας, σε ποσοστό 9% Κοινωνική Υπηρεσία και σε ποσοστό 6% «άλλο». Από τα ανωτέρω προκύπτει ικανοποιητική κάλυψη σε δομές κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας.

Σημειώνεται ότι στο πεδίο «Παράρτημα Ρομά» καταγράφονται απαντήσεις που περιλαμβάνουν το Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά.

Στο πεδίο «Κέντρο Κοινότητας» καταγράφονται απαντήσεις που περιλαμβάνουν το Κέντρο Κοινότητας χωρίς Π. Ρομά που ορισμένες φορές συνδυάζεται είτε με την κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, τη βοήθεια στο σπίτι ή κινητή μονάδα.

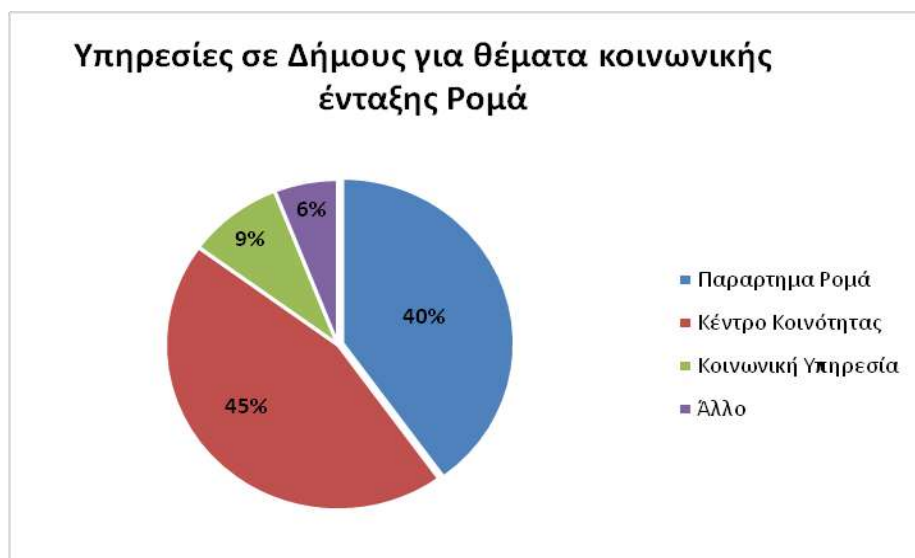
⁴⁰ https://www.mou.gr/elibrary/Guide_KentraKoinothtas2016.pdf

Στο πεδίο «Κοινωνική Υπηρεσία» καταγράφονται απαντήσεις που περιλαμβάνουν κυρίως την κοινωνική υπηρεσία χωρίς Κέντρο Κοινότητας, την κοινωνική υπηρεσία μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με κινητή μονάδα.

Στο πεδίο «άλλο» καταγράφονται απαντήσεις που περιλαμβάνουν αποκλειστικά είτε κινητή μονάδα, είτε βοήθεια στο σπίτι είτε καμία υπηρεσία είτε Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων.

Εργαζόμενοι Ρομά σε Δήμους - Αριθμός και Ειδικότητες

Σύμφωνα με τα στοιχεία κατά το χρόνο της έρευνας, **ο συνολικός αριθμός εργαζομένων Ρομά σε Δήμους ανέρχεται σε 595 άτομα**, ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας. Οι εργαζόμενοι Ρομά **εντοπίζονται σε 79 Δήμους** από τους 142 που συμμετείχαν στην καταγραφή, δηλαδή στο 55,63% του συνόλου των Δήμων της καταγραφής. Το εύρος του αριθμού εργαζομένων στους Δήμους κυμαίνεται από 1 έως 45 άτομα.

Οι ειδικότητες των εργαζομένων Ρομά που αναφέρθηκαν είναι κυρίως εργάτες σε καθαριότητα (συνοδοί απορριμματοφόρων, οδοκαθαριστές, σχολικές καθαρίστριες) και επιπλέον, γενικών καθηκόντων, πρασίνου, διαμεσολαβητές Ρομά, βοηθοί μάγειρα, σχολικοί τροχονόμοι, διοικητικοί υπάλληλοι.

Λόγοι για τους οποίους απευθύνονται οι Ρομά πιο συχνά σε Υπηρεσίες του Δήμου

Οι Δήμοι που συμμετείχαν στην επικαιροποίηση της καταγραφής προσδιόρισαν τους λόγους για τους οποίους οι Ρομά απευθύνονται περισσότερο στις υπηρεσίες τους. Η συγκεκριμένη ερώτηση είχε πολλαπλές απαντήσεις που παρείχε τη δυνατότητα ταυτόχρονης πολλαπλής επιλογής απαντήσεων και ελεύθερης απάντησης.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης κάθε απάντησης στο σύνολο των απαντήσεων. Με πράσινο χρώμα παρουσιάζονται οι τρεις σημαντικότεροι λόγοι. Κατά αυτό τον τρόπο γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι βασικότεροι λόγοι που επισκέπτονται τις υπηρεσίες του Δήμου είναι η υποβολή αιτήσεων για προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης όπως το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και ΤΕΒΑ (99,8%), η υποστήριξη για την έκδοση-ανανέωση καρτών ανεργίας καθώς και την υποβολή αιτήματος για επίδομα ανεργίας (59,1%), η υποστήριξη για ένταξη σε προγράμματα κατάρτισης ή απασχόλησης του ΟΑΕΔ (42,6%) καθώς η εγγραφή των

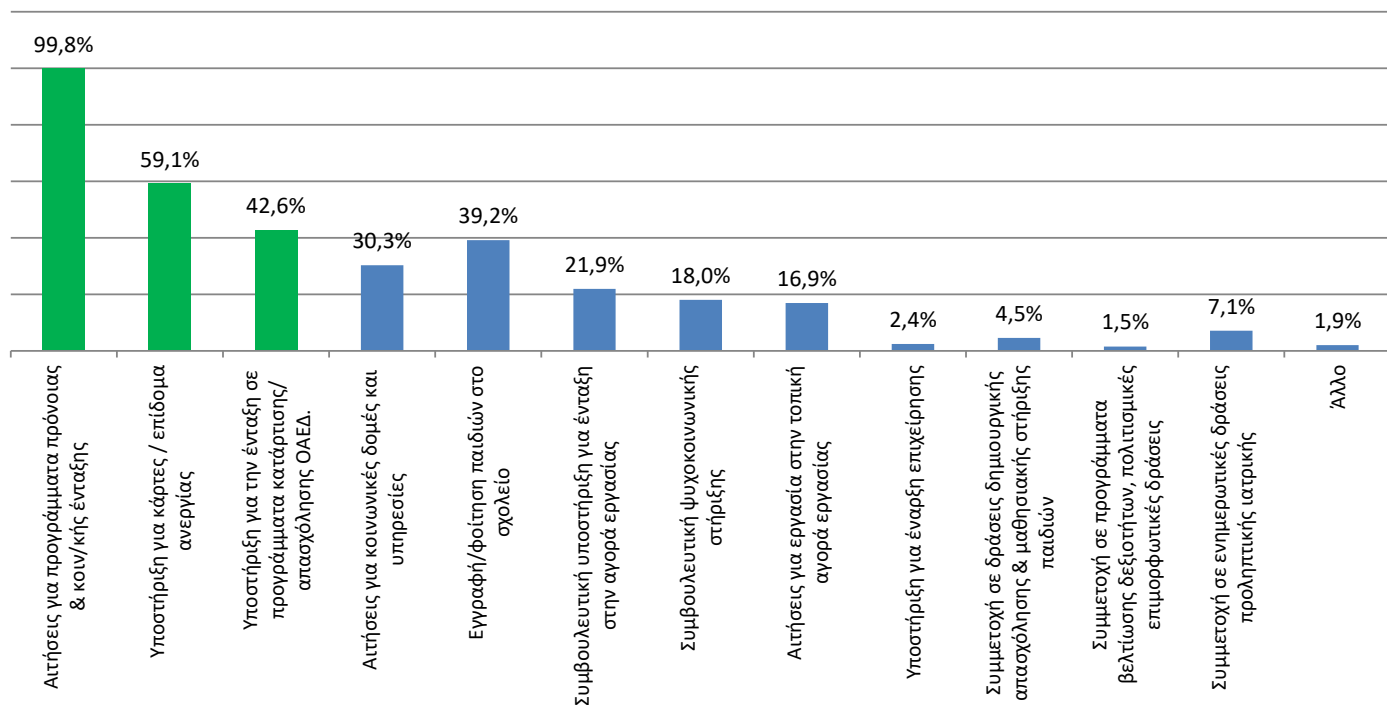

παιδιών στα σχολεία (39,2%). Ταυτόχρονα, σε λιγότερο βαθμό, προσέρχονται, για υποστήριξη υποβολής αιτήσεων σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες (κοινωνικό φροντιστήριο, δομές ψυχικής υγείας, βρεφονηπιακοί-παιδικοί σταθμοί (30,3%)), συμβουλευτική υποστήριξη για ένταξη στην αγορά εργασίας και επαγγελματικό προσανατολισμό (21,9%), συμβουλευτική ψυχοκοινωνικής στήριξης (18%), υποστήριξη στην υποβολή αιτήσεων για ένταξη στην αγορά εργασίας (16,9%), συμμετοχή σε ενημερωτικές δράσεις προληπτικής ιατρικής και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης (7,1%) και συμμετοχή σε δράσεις δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών (4,5%).

Βάσει των ανωτέρω, παρατηρείται ότι πέρα από τον σημαντικότερο λόγο προσέλευσης στους Δήμους που είναι η εξασφάλιση ελάχιστου εισοδήματος και ειδών πρώτης ανάγκης, οι Ρομά προέρχονται σε πολύ μεγάλο βαθμό με σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση, είτε αυτή έχει την μορφή της υποστήριξης για την έκδοση/ανανέωση καρτών ανεργίας, είτε την αναζήτηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, είτε την συμβουλευτική υποστήριξη για επαγγελματικό προσανατολισμό κλπ.

Παρόλα αυτά, η μεγάλη προέλευση για ανανέωση καρτών ανεργίας (59,1%) έναντι π.χ. της συμβουλευτικής υποστήριξης για την ένταξη στην αγορά εργασίας (21,9%) ή οποιαδήποτε άλλης δράσης που να θέτει τις βάσεις για ένταξη στην αγορά εργασίας πιθανά να δείχνει ότι τηρούν παθητική στάση απέναντι στην αγορά εργασίας προκειμένου να μην απολέσουν τις παροχές και τα δικαιώματα μελλοντικής συμμετοχής σε προγράμματα εργασίας/εκπαίδευσης/κατάρτισης και εγκλωβίζονται αφενός εξαιτίας της αδυναμίας ανεύρεσης εργασίας λόγω του χαμηλού επιπέδου μόρφωσης και κατάρτισης τους αλλά και της μη ύπαρξης επιλογών και ειδικών προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού.

Λόγοι για τους οποίους απευθύνονται πιο συχνά οι Ρομά στις υπηρεσίες του Δήμου

Ενεργός Συμμετοχή στην Κοινωνική και Πολιτική Ζωή

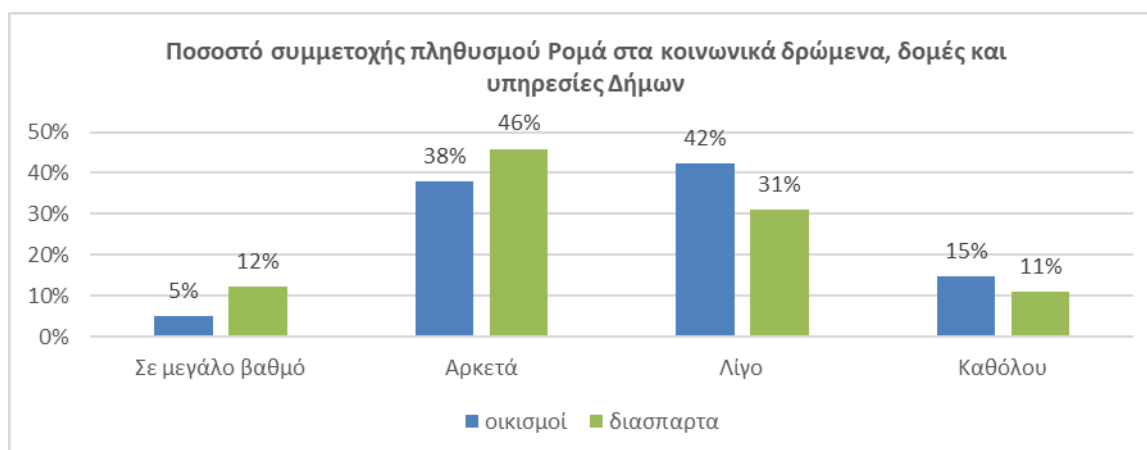
Ρομά – ενεργοί πολίτες και συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα

Η προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των Ρομά στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή αποτελεί προτεραιότητα για την κοινωνική ένταξη της ομάδας στόχου. Για την επίτευξη της απαιτούνται παράλληλες προσπάθειες και δράσεις όπως η προώθηση της ουσιαστικής συμμετοχής τους στον σχεδιασμό, συμμετοχή, παρακολούθηση και αξιολόγηση κρίσιμων δημόσιων πολιτικών, η ενίσχυση της ενδυνάμωσης τους και ειδικά των νέων και των γυναικών Ρομά με στόχο την ενεργό δραστηριοποίησή τους στα κοινωνικά δρώμενα και την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας με την τοπική κοινωνία, η ενίσχυση της αυτοδιαχείρισης και κοινωνικής χειραφέτησης ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στην προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική ζωή και η ανάπτυξη συνθηκών κοινωνικού διαλόγου, διαβούλευσης και συναίνεσης για την ομαλή κοινωνική συνύπαρξη των Ρομά με μη Ρομά στην τοπική κοινωνία.

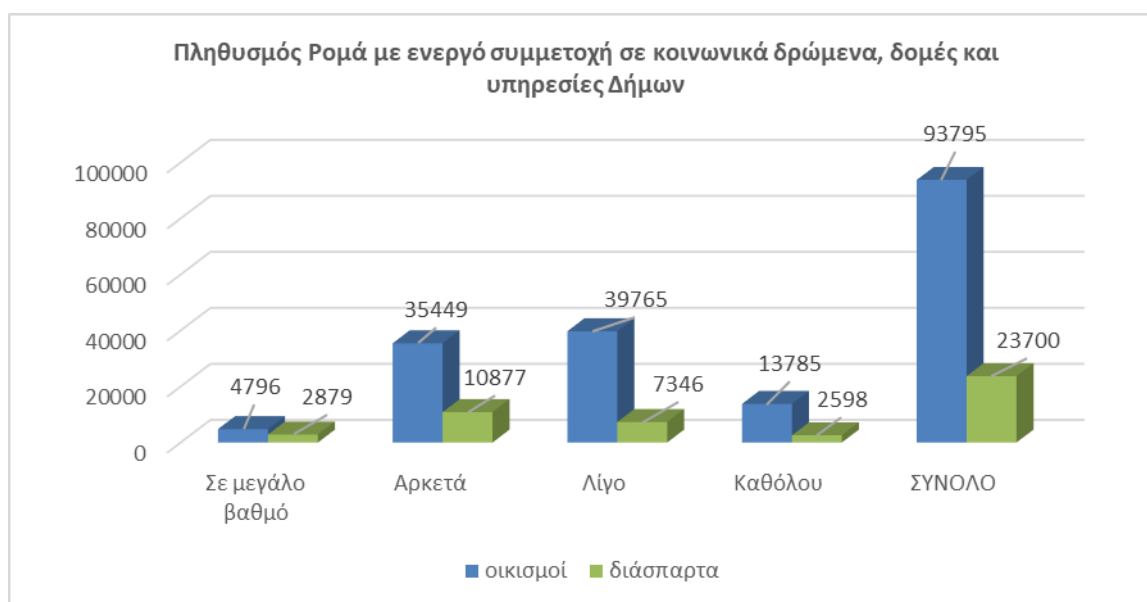
Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται ο βαθμός της ενεργούς συμμετοχής του πληθυσμού Ρομά στα κοινωνικά δρώμενα της τοπικής κοινωνίας και ο βαθμός που επωφελούνται από τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που προσφέρονται στους δημότες (π.χ. υπηρεσίες υγείας, παιδική μέριμνα, σχολεία, δημόσιες συγκοινωνίες, δομές πολιτισμού & αθλητισμού, τοπικές εκδηλώσεις κλπ.). Σύμφωνα με τις απαντήσεις των Δήμων, προκύπτει ότι μόνο κατά το ήμισυ του πληθυσμού, ποσοστό 46% (39% (σε μεγάλο βαθμό) + 7%(αρκετά)) παρατηρείται να υπάρχει ενεργός συμμετοχή.

Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται το ποσοστό ενεργούς συμμετοχής, ξεχωριστά για το σύνολο του πληθυσμού που διαβιεί σε Οικισμούς (Τύπου I,II,III) (93.795 κάτοικοι) και ξεχωριστά για το σύνολο του πληθυσμού των Διάσπαρτων (23.700 κάτοικοι). Παρατηρείται ότι η ενεργός συμμετοχή του πληθυσμού που διαβιεί διάσπαρτα είναι υψηλότερη σε ποσοστό 58% (12% (σε μεγάλο βαθμό) + 46% (αρκετά)) σε σχέση με την ενεργό συμμετοχή του πληθυσμού που διαβιεί σε Οικισμούς σε ποσοστό 43% (5% (σε μεγάλο βαθμό) + 38%(αρκετά))

Παρακάτω εμφανίζεται ο πληθυσμός που αντιπροσωπεύουν οι διαβαθμίσεις της ενεργούς συμμετοχής σε Οικισμούς και Διάσπαρτα.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή καθώς δεν έχουν τεθεί ποσοτικά κριτήρια μέτρησης.

Δυσχέρειες – Προβλήματα που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή και κοινωνική ένταξη των Ρομά

Οι Δήμοι που συμμετείχαν στην επικαιροποίηση της καταγραφής προσδιόρισαν τους λόγους για τους οποίους εκτιμούν ότι η κοινωνική ένταξη του πληθυσμού βρίσκει εμπόδια. Η συγκεκριμένη ερώτηση είχε πολλαπλές απαντήσεις που παρείχε δυνατότητα ταυτόχρονης πολλαπλής επιλογής απαντήσεων καθώς και ελεύθερης απάντησης.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης κάθε απάντησης στο σύνολο των απαντήσεων. Με πράσινο χρώμα παρουσιάζονται οι τρεις σημαντικότεροι λόγοι. Κατά αυτό τον τρόπο γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι ο βασικότερος λόγος που δυσχεραίνει την ένταξη εδράζεται στην εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, οι δημοτικές αρχές εκτιμούν ότι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και ο αναλφαβητισμός (77,9%) που παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό καθώς

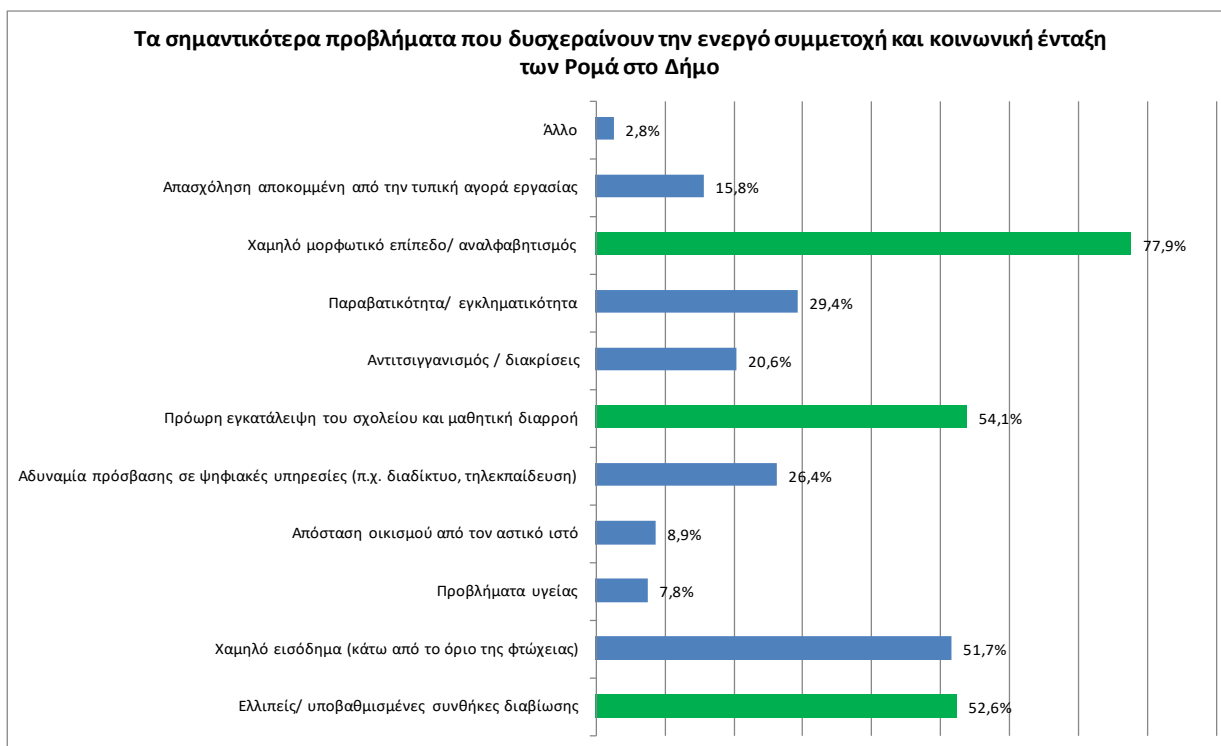
και η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και η μαθητική διαρροή (54,1%) είναι οι βασικότεροι λόγοι που τρενάρουν όποιες διαδικασίες γίνονται προς αυτή τη κατεύθυνση. Ταυτόχρονα τόσο οι υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης, η υλική στέρηση σε αγαθά και παροχές (45,6%) όσο και το χαμηλό εισόδημα συντείνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Τέλος, πέμπτος κατά σειρά λόγος δυσχέρειες είναι η παραβατικότητα (29,4%).

Παρατηρήθηκε ότι, οι Δήμοι θεωρούν σημαντικότερο εμπόδιο για την κοινωνική του ένταξη την παραβατικότητα/εγκληματικότητα (29,4%) σε σχέση με τις διακρίσεις που υφίστανται οι Ρομά (20,6%).

Τέλος, ο ψηφιακός αποκλεισμός τους, δηλαδή η αδυναμία πρόσβαση στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας που δυσχεραίνει τη διεκπεραίωση των συναλλαγών τους με το κράτος (π.χ. υποβολή αιτήσεων για επιδόματα, εγγραφή μαθητών στο σχολείο, αιτήσεις για εργασία, συμμετοχή στην τηλεκαίδευση κλπ.) αποδίδεται από τους Δήμους ως σοβαρός λόγος που εμποδίζει την προσαρμογή και ανταπόκρισή τους στο νέο τρόπο λειτουργίας του ψηφιακού κράτους (26,4%).

Οι απαντήσεις «άλλο» που αποτελούν το 2,8% περιλαμβάνουν τους εξής λόγους: αστικοδημοτικά προβλήματα, νομαδικός τρόπος ζωής, επιδοματική πολιτική, μη σταθερή εργασία, αδιαφορία, δεσμοί με άλλες περιοχές της Χώρας, η ίδια η κουλτούρα των Ρομά και το ανεπαρκές δίκτυο συγκοινωνίας.

Από το παρακάτω γράφημα είναι εμφανές ότι λειτουργούν παράλληλα αρκετοί παράγοντες που δυσχεραίνουν την κοινωνική ένταξη κι ότι άρα ο σχεδιασμός πολιτικών ένταξης της ομάδας θα πρέπει το λαμβάνει αυτό πάντα υπόψη.

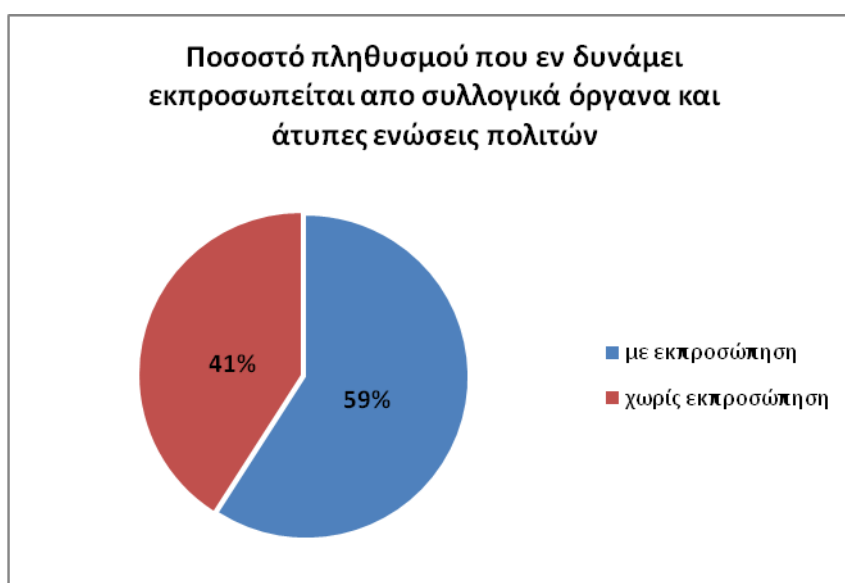
Σύλλογοι Ρομά/ Φορείς εκπροσώπησης

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των Δήμων, δηλώθηκαν ότι δραστηριοποιούνται στις περιοχές διαβίωσης Ρομά 72 συλλογικά όργανα διαφόρων μορφών (σωματεία, ΜΚΟ κλπ) και άτυπες ενώσεις πολιτών. Όπως προκύπτει από το συνολικό πληθυσμό των περιοχών που δραστηριοποιούνται θεωρούμε περίπου ότι **το 59% του συνολικού πληθυσμού εν δυνάμει εκπροσωπείται** μέσω συλλογικών οργάνων και άτυπες ενώσεις πολιτών.

Επιπλέον, το ανωτέρω αποτελεί ένδειξη για το πλήθος των φορέων για συνεργασία και διαβούλευση στο πλαίσιο της προώθησης της ενεργούς συμμετοχής των Ρομά στα κοινωνικά δρώμενα.

Η συνεργασία και διαβούλευση άλλωστε με τις συλλογικές οργανώσεις Ρομά υποστηρίζεται στον πλαίσιο της νέας εθνικής στρατηγικής, όπως διασφαλίζεται και η εκπροσώπηση στα βασικά όργανα παρακολούθησης της υλοποίησης των μέτρων και δράσεων της ΕΣΚΕ Ρομά 2021 – 2030 (Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή, Φόρουμ Ρομά, Παρατηρητήριο Ρομά).

Τα ανωτέρω στοιχεία απεικονίζουν την κατ' εκτίμηση εικόνα που έχει η δημοτική αρχή καθώς δεν έχουν τεθεί ποιοτικά κριτήρια μέτρησης (π.χ. νομικό καθεστώς ή καταστατικό σύστασης συλλόγου κλπ).

Τρόπος και Χρόνος Συλλογής Στοιχείων της Καταγραφής

Τρόπος Συλλογής των στοιχείων της καταγραφής

Αναφορικά με την ποιότητα στοιχείων που παρέχονται στην παρούσα έρευνας μεγάλη βαρύτητα προσδίδει η αναγραφή από μέρος των Δήμων του τρόπου συλλογής τους, είτε με αυτοψία/κοινωνική έρευνα, είτε μέσω διοικητικών δεδομένων είτε με συνδυασμό αυτοψίας/κοινωνικής έρευνας και διοικητικών δεδομένων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία προκύπτει ότι για το 54% του συνόλου του πληθυσμού η συλλογή έγινε συνδυαστικά μέσω αυτοψίας/κοινωνική έρευνας και διοικητικών δεδομένων, για το 25% του πληθυσμού αποκλειστικά με διοικητικά δεδομένα και για το 21% αποκλειστικά μέσω αυτοψίας/κοινωνικής έρευνας.

Η εικόνα αυτή αφενός προσδίδει κύρος στην ποιότητα των στοιχείων αφετέρου αποτυπώνει το εφικτό της διεξαγωγής κοινωνικής έρευνας σε ευάλωτους πληθυσμούς όπως οι Ρομά και τη σημασία των κοινωνικών ερευνών για την ιχνηλάτηση της υφιστάμενης κατάστασης προκειμένου να δρομολογηθεί ο σχεδιασμός δράσεων και ενεργειών.

Πίνακας 35. Συγκεντρωτικά στοιχεία για την πηγή άντλησης στοιχείων

	Πλήθος περιοχών (Οικισμοί & Διάσπαρτα)	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	191	24.320
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	51	29.574
Και τα δυο	220	63.601
Σύνολο	462	117.495

Οικισμοί

Για την πλειοψηφία των Οικισμών τύπου I, II και III, τόσο αριθμητικά όσο και σε σύνολο πληθυσμού η συγκέντρωση των στοιχείων έγινε με **συνδυασμό αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων (232 οικισμοί με συνολικό πληθυσμό 70.244 κάτοικοι).**

Πίνακας 36. Συγκεντρωτικά στοιχεία για την πηγή άντλησης στοιχείων - ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	Πλήθος Οικισμών	Αριθμός μόνιμων κατοίκων στον οικισμό που αντιστοιχεί
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	88	17.864
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	34	23.551
Και τα δυο	144	52.380
Σύνολο	266	93.795

Ταυτόχρονα ενθαρρυντικό είναι και το υψηλό ποσοστό των Οικισμών και του αντιστοίχου πληθυσμού όπου η **συλλογή στοιχείων έγινε αποκλειστικά με αυτοψία/κοινωνική έρευνα (88 οικισμοί με σύνολο πληθυσμού 17.864 κάτοικοι).** Συγκεκριμένα σε 25 Οικισμούς τύπου I με συνολικό αριθμό κατοίκων 1.728, σε 43 Οικισμούς τύπου II με συνολικό αριθμό κατοίκων 13.196 και σε 20 Οικισμούς τύπου III με συνολικό αριθμό κατοίκων 2.940

Πιο συγκεκριμένα:

- Για τους **Οικισμούς τύπου I** κυρίαρχη πηγή άντλησης στοιχείων είναι ο **συνδυασμός αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων (9.113 κάτοικοι).** Υπήρξαν ωστόσο περιπτώσεις για τις οποίες αντλήθηκαν αποκλειστικά διοικητικά δεδομένα. Πρόκειται για 4 οικισμούς με συνολικό πληθυσμό 1.375 άτομα. [οικισμοί Αυλίδα (80 κάτοικοι) και Χαραυγή (800 κάτοικοι) Δ. Χαλκιδέων, Αθανασίου Διάκου (452 κάτοικοι) Δ. Κορυδαλλού, Δύστος (43 κάτοικοι) Δ. Διρφύων Μεσσαπίων]
- Για τους **Οικισμούς τύπου II** κυρίαρχη πηγή άντλησης στοιχείων είναι ο **συνδυασμός αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων (25.135 κάτοικοι),** ενώ η **δεύτερη με διαφορά πηγή είναι αποκλειστικά με αυτοψία (13.196 κάτοικοι).** Υπήρξαν ωστόσο περιπτώσεις για τις οποίες αντλήθηκαν αποκλειστικά διοικητικά δεδομένα. Πρόκειται για 14 οικισμούς με συνολικό πληθυσμό 8.055 κάτοικοι. (ενδεικτικά: Δροσερό (3.500 κάτοικοι) Δ. Ξάνθης, Κριτήρι (2.300 κάτοικοι) Δ.Τυρνάβου, Κέντρο (500 κάτοικοι) Δ. Ήλιδας, Φώτη Αγγουλέ (488 κάτοικοι) Δ. Κορυδαλλού, Λιβιάδι Ρόπα (430 κάτοικοι) Κ. Κέρκυρας)
- Για τους **Οικισμούς τύπου III** κυρίαρχη πηγή άντλησης στοιχείων είναι ο **συνδυασμός αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων (18.132 κάτοικοι).** Ωστόσο σε μεγάλο βαθμό τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν αποκλειστικά μέσω διοικητικών δεδομένων (13.669 κάτοικοι) και πρόκειται κυρίως για μεγάλους οικισμούς. (ενδεικτικά: Τσιγγάνικα Δ.Κ. Αχαΐας, Νταμάρια Δ. Λαρισαίων, Κιμμέρια Δ. Ξάνθης) έναντι των στοιχείων που συλλέχθηκαν αποκλειστικά από αυτοψίες (2.940 κάτοικοι).

Στον παρακάτω πίνακα 36 αποτυπώνεται, αναλυτικά ανά τύπο Οικισμού η πηγή άντλησης των στοιχείων της καταγραφής.

Πίνακας 37. Πηγή άντλησης στοιχείων ανά τύπο οικισμού

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	Πλήθος Οικισμών	Αριθμός μόνιμων κατοίκων στον Οικισμό
Τύπου I: Καταυλισμός - Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές με μη αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης, με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών .	77	12.216
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	25	1.728
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	4	1.375
Και τα δυο	48	9.113
Τύπου II: Μικτός καταυλισμός – Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (παραπήγματα, σκηνές/ τσαντέρια, λυόμενες κατασκευές (container), με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.	122	46.838
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	43	13.196
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	15	8.507
Και τα δυο	64	25.135
Τύπου III: Γειτονιά σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια κανονική οικοδομή, διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container).	67	34.741
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	20	2.940
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	15	13.669
Και τα δυο	32	18.132
Σύνολο	266	93.795

Διάσπαρτα

Για τις περιοχές που οι Ρομά διαβιούν διάσπαρτα παρατηρείται εξίσου ότι επικρατέστερη μέθοδος συλλογής στοιχείων ήταν ο συνδυασμός **αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων (11.221 κάτοικοι), σχεδόν για το μισό πληθυσμό δηλαδή**, ενώ για τον υπόλοιπο μοιράστηκε είτε αποκλειστικά με τη μέθοδο των αυτοψιών είτε των διοικητικών δεδομένων.

Πίνακας 38. Συγκεντρωτικά στοιχεία για την πηγή άντλησης στοιχείων - ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ

ΔΙΑΣΠΑΡΤΑ	Πλήθος περιοχών	Αριθμός μόνιμων κατοίκων που αντιστοιχεί
Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα	103	6.456
Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας	17	6.023
Και τα δυο	76	11.221
Σύνολο	196	23.700

Χρόνος Συλλογής των στοιχείων από τις κοινωνικές έρευνες/ αυτοψίες

Σημαντικός και ενισχυτικός παράγοντας της ποιότητας και του επίκαιρου χαρακτήρα των παρεχομένων στοιχείων είναι ο χρόνος διενέργειας των αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών. Στη παρούσα έρευνα, σύμφωνα με τις απαντήσεις των Δήμων, όπου η συλλογή στοιχείων έγινε είτε αποκλειστικά με αυτοψίες/κοινωνικές έρευνες είτε με συνδυασμό αυτοψιών/κοινωνικών ερευνών και διοικητικών δεδομένων, ο **χρόνος διενέργειας προσδιορίζεται 90-95% την περίοδο της καταγραφής, δηλαδή καλοκαίρι 2021 έως Απρίλιο 2022**. Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις όπου οι αυτοψίες/κοινωνικές έρευνες ανατρέχουν σε παρελθόντα έτη (2020-2014).

Συμπεράσματα

Στην Ελλάδα, η καταγραφή του πληθυσμού Ρομά, των οικισμών/καταυλισμών, των συνθηκών διαβίωσης καθώς και των γενικότερων κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών έχει από το παρελθόν αποδειχτεί ότι αποτελεί ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του συγκεκριμένου πληθυσμού. Η ανάγκη, ωστόσο, για την αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης στο πλαίσιο της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021-2030 και της εξειδίκευσης των παρεμβάσεων της νέας Προγραμματικής Περιόδου (ΕΣΠΑ 2021-2027) κατέστησε επιτακτική την ανάγκη μιας νέας προσπάθειας για την απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης, μια προσπάθεια που σχεδίασε και συντόνισε η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας.

Η καταγραφή έτους 2021 συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο πληθυσμό Ρομά και, καλύπτοντας ολόκληρη την επικράτεια της χώρας κατάφερε να αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση μέσα από την καταγραφή ενός πλήθους θεματικών. Για πρώτη φορά έγινε προσπάθεια συλλογής, ομαδοποίησης και συστηματικής επεξεργασίας στοιχείων για τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού και για τις συνθήκες διαβίωσής του που **αναδεικνύουν τις πολλαπλές ανάγκες του.**

Η καταγραφή έτους 2021 θα πρέπει να θεωρηθεί κομβικής σημασίας καθώς η ενεργοποίηση και συμμετοχή των Ο.Τ.Α Α΄ βαθμού στη συντονισμένη αυτή προσπάθεια υπήρξε, πέραν του αναμενόμενου, εξαιρετικά υψηλή. Έτσι, αναδείχτηκε το έργο και ο ρόλος των Κοινωνικών Υπηρεσιών αλλά και η συμβολή των υποστηρικτικών κοινωνικών δομών όπως τα Κέντρα Κοινότητας και Παραρτήματα Ρομά, καθώς τα τελευταία απασχολούν επιστημονικά στελέχη με μεγάλη εμπειρία στο αντικείμενο που αφορά τους πληθυσμούς Ρομά. Σημαντική συνεισφορά για την ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης αλλά και για την κατοχύρωση της αξιοπιστίας των στοιχείων αποτελεί αφενός το υψηλό ποσοστό συλλογής στοιχείων μέσω κοινωνικών ερευνών/ αυτοψιών που πραγματοποιήθηκαν για το σκοπό της έρευνας και η δειγματοληπτική διασταύρωση στοιχείων και αφετέρου η καταγραφή και σύνδεση των ωφελούμενων με προγράμματα, παροχές σε συνδυασμό με τις κοινωνικές έρευνες που διενεργούνται στο πλαίσιο αυτό.

Τέλος, προκρίνεται ότι η συστηματική διεξαγωγή της θα λειτουργήσει και ως μοχλός ενεργοποίησης και συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για το σχεδιασμό παρεμβάσεων προς όφελος της ευάλωτης ομάδας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ερωτηματολόγιο Καταγραφής Οικισμών

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ Αλληλεγγύης & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ Επικαιροποίηση της καταγραφής οικισμών/ καταυλισμών Ρομά σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021)

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ως αρμόδιον φορέα συντονισμού και παρακολούθησης των πολιτικών ένταξης των Ρομά.
Στόχος του ερωτηματολογίου είναι η συλλογή επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κοινωνικο-οικονομική κατάσταση στις περιοχές της χώρας που διαμένουν κοινότητες Ρομά για το έτος 2021. Τα στοιχεία που θα συλλεχθούν από την παρούσα έρευνα θα τροφοδοτήσουν την ορθή στόχευση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της Νέας Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 και θα αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων της νέας Εθνικής Στρατηγικής στο πλαίσιο του μηχανισμού παρακολούθησης των πολιτικών ένταξης των Ρομά.

Οδηγίες:

- Βήμα 1: Συμπληρώνετε την παρούσα ηλεκτρονική φόρμα καταγραφής χωριστά για κάθε οικισμό/ καταυλισμό Ρομά του Δήμου σας.
Βήμα 2: Πριν ολοκληρώσετε την υποβολή των απαντήσεων για κάθε οικισμό/ καταυλισμό θα πρέπει να εκτυπώνετε την συμπληρωμένη φόρμα (δεξί κλικ πάνω στην φόρμα απαντήσεων - εκτύπωση - αποθήκευση ως pdf).
Βήμα 3: Υποβάλετε τις απαντήσεις για τον οικισμό/ καταυλισμό στην ηλεκτρονική φόρμα, πατώντας «Υποβολή».
Βήμα 4: Μετονομάστε το αρχείο που αποθηκεύσατε συμπεριλαμβάνοντας το όνομα του Δήμου και του Οικισμού π.χ. Καταγραφή Ρομά 2021_Δήμος Κριπτίας_Κοιμ.
Βήμα 5: Εκτυπώστε το/τα pdf, σφραγίστε, υπογράψτε και αποστείλατε σκαναρισμένο/α μαζί με συνοδευτικό έγγραφο της υπηρεσίας, που φέρει σφραγίδα και υπογραφή του αρμόδιου Προϊστάμενου Κοινωνικής Υπηρεσίας /Αντιδημάρχου στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, στο email gaia@yeka.gr

Προσοχή!!!

- Αν έχετε στο δήμο σας Ρομά που διαμένουν διάσπαρτα (εκτός οργανωμένου οικισμού/ καταυλισμού) θα πρέπει συμπληρώσετε το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο στο σύνδεσμο
.....
- Μόλις ολοκληρώσετε την υποβολή για ένα οικισμό/ καταυλισμό κάνετε πάλι είσοδο στο σύνδεσμο και συμπληρώσετε εκ νέου τη φόρμα όσες φορές χρειαστεί ανάλογα με τον αριθμό των οικισμών/ καταυλισμών που υπάρχουν στο δήμο σας.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAP-QLSdpcZakemueq0f/D5UJY0KQZ5W1H1E1T6u8MBoZK0aQvewt0m>

1/19

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ Αλληλεγγύης & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

- Μην ξεχάσετε να εκτυπώσετε/ αποθηκεύσετε την συμπληρωμένη φόρμα πριν την υποβολή των απαντήσεων σας. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή δεν είναι εφικτή η εκτύπωση της συμπληρωμένης φόρμας.
- Οι έγκυρες λαμβάνονται υπόψη μόνον οι συμπληρωμένες φόρμες των οικισμών/ καταυλισμών οι οποίες θα αποσταλούν με σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο στην Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, όπως περιγράφεται ανωτέρω (βήμα 5).

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

* Απαιτείται

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: *

- Περιφέρεια Αττικής
- Περιφέρεια Πελοποννήσου
- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
- Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Περιφέρεια Κρήτης
- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
- Περιφέρεια Θεσσαλίας
- Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- Περιφέρεια Ηπείρου

2. Περιφερειακή Ενότητα:

Η απάντησή σας

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAP-QLSdpcZakemueq0f/D5UJY0KQZ5W1H1E1T6u8MBoZK0aQvewt0m>

2/19

**Καταγραφή Οικισμών και Πληθυσμού Ρομά
 σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021)**

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

3. Δήμος: *

Η απάντησή σας

4. Δημοτική Ενότητα: *

Η απάντησή σας

5. Κοινότητα:

Η απάντησή σας

6. Οικισμός: Τοπωνύμιο - Οδός και αριθμός (εφόσον υπάρχουν) *

Η απάντησή σας

7. Τύπος οικισμού/ καταυλισμού: *

- Τύπου I: Καταυλισμός - Άκρως υποβαθμισμένες περιοχές με μη αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης, με καλύβια, παραπήγματα και απουσία βασικών υποδομών.
- Τύπου II: Μικτός καταυλισμός - Ανάμιξη σπιτιών με πρόχειρες κατασκευές (container), παραπήγματα, σκηνές/ τσαντίρια, λυόμενες κατασκευές (container), με μόνιμη, συνήθως, χρήση και μερική υποδομή (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, οδοποιίας), συνήθως στις παρυφές κατοικημένης περιοχής.
- Τύπου III: Γειτονιά σε μόνιμη χρήση, συχνά σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού (κυρίως σπίτια κανονική οικοδομή, διαμερίσματα ή μονοκατοικίες και κάποιες λυόμενες κατασκευές (container)).

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

8. Περιοχή - Θέση - Συντεταγμένες (γεωγραφικό μήκος και πλάτος) του οικισμού/ καταυλισμού: *

Καταγράψτε την ονομασία περιοχής, τη θέση και τις συντεταγμένες του οικισμού / καταυλισμού μέσω gps με τις εής δυνατότητες: α. από Η/Υ - εντοπισμός θέσης μέσω <https://www.google.com/maps>, δείτε κλικ στο σημείο ενδιαφέροντος και καταγραφή των εμφανιζόμενων συντεταγμένων που προκύπτουν από τη συγκεκριμένη θέση π.χ. Χαλάνδρι Νομιματοκοπέιο 38.01216, 23.80768) β. από έξυπνο κινητό τηλέφωνο (smartphone) - ενεργοποίηση δυνατότητας χρήσης τοποθεσίας στο κινητό τηλέφωνο, εντοπισμός θέσης στην εφαρμογή google maps, επιόμηση του σημείου ενδιαφέροντος, οι συντεταγμένες περιλαμβάνονται στις λεπτομέρειες της τοποθεσίας στη μπάρα που εμφανίζεται στο κάτω μέρος της οθόνης γ. με τη χρήση της εφαρμογής εντοπισμού του Ελληνικού Κτηματολογίου <https://gis.ktimanet.gr/wms/mobile/default.aspx> από έξυπνο κινητό τηλέφωνο (smartphone)

Η απάντησή σας

9. Η έκταση του οικισμού/ καταυλισμού ανήκει: *

- στους Ρομά
- στο Δήμο αλλά έχει παραχωρηθεί στους Ρομά
- στο Δήμο και πλησιάζουν μίσθωμα οι Ρομά
- στο Δήμο αλλά έχει καταπατηθεί από τους Ρομά
- σε ιδιώτη/τες αλλά έχει παραχωρηθεί στους Ρομά
- σε ιδιώτη/τες και πληρώνουν μίσθωμα οι Ρομά
- σε ιδιώτη/τες αλλά έχει καταπατηθεί από τους Ρομά
- Άλλα:

9.α Σε περίπτωση που έχετε επιλέξει παραπάνω από δύο επιλογές στην ερώτηση 9, παρακαλείστε όπως περιγράψετε συνοπτικά την υφιστάμενη κατάσταση και τυχόν προβλήματα*.

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

10. Είδη κελύφων/ καταλυμάτων που υπάρχουν στον οικισμό/ καταυλισμό: *

- Σπίτια (κανονική οικοδομή - διαμερίσματα ή μονοκατοικίες)
- Καλύβια, παραπήγματα, τσαντέρια
- Λυόμενες κατασκευές (κοντέινερ)
- Τροχόσπιτα/ Αυτοκίνητα/ Φορτηγά
- Άλλα:

11. Βασικές υποδομές διαβίωσης που διαθέτει ο οικισμός/ καταυλισμός: *

- Πόσιμο νερό
- Δίκτυο ύδρευσης
- Δίκτυο αποχέτευσης (ή λειτουργικός βόθρος)
- Δίκτυο ηλεκτροδότησης
- Δίκτυο όμβριων υδάτων
- Καταλύματα με τουαλέτα, ντους ή μπάνιο
- Ασφαλτοστρωμένο συγκοινωνιακό δίκτυο
- Κάδοι απορριμμάτων/ συχνή αποκομιδή απορριμμάτων
- Τηλεφωνικό δίκτυο
- Δίκτυο ίντερνετ

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

12. Βασικές υποδομές διαβίωσης που ΔΕΝ διαθέτει ο οικισμός/ καταυλισμός: *

- Πόσιμο νερό
- Δίκτυο ύδρευσης
- Δίκτυο αποχέτευσης (ή λειτουργικός βόθρος)
- Δίκτυο ηλεκτροδότησης
- Δίκτυο όμβριων υδάτων
- Καταλύματα με τουαλέτα, ντους ή μπάνιο
- Ασφαλτοστρωμένο συγκοινωνιακό δίκτυο
- Κάδοι απορριμμάτων/ συχνή αποκομιδή απορριμμάτων
- Τηλεφωνικό δίκτυο
- Δίκτυο ίντερνετ
- Άλλα:

13. Τοποθεσία του οικισμού/ καταυλισμού: *

- Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)
- Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)

14. Απόσταση του οικισμού/ καταυλισμού από το κέντρο της πόλης (κατ' εκτίμηση): *

- έως 1 χιλιόμετρο
- από 1 έως και 3 χιλιόμετρα
- άνω των 3 χιλιομέτρων
- άνω των 10 χιλιομέτρων

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

15. Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων στον οικισμό/ καταυλισμό: *

Η απάντησή σας

16. Αριθμός κατοίκων του οικισμού/ καταυλισμού που είναι εγγεγραμμένοι στο Δήμο: *

Η απάντησή σας

17. Αριθμός στόμων με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης (π.χ. αδυναμία έκδοσης ταυτότητας, ανιθαγένεια, έλλειψη, ελλιπής ή λανθασμένη ληξιαρχική πράξη γέννησης): *

Η απάντησή σας

18. Συνολικός αριθμός οικογενειών στον οικισμό: *

Η απάντησή σας

19. Συνολικός αριθμός ανδρών στον οικισμό/ καταυλισμό (άνω των 16 ετών): *

Η απάντησή σας

19 α. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 16-29 ετών:

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

19 β. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 30-64 ετών:

Η απάντησή σας

19 γ. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας άνω των 65 ετών:

Η απάντησή σας

20. Συνολικός αριθμός γυναικών στον οικισμό/ καταυλισμό (άνω των 16 ετών): *

Η απάντησή σας

20α. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 16-29 ετών:

Η απάντησή σας

20β. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 30-64 ετών:

Η απάντησή σας

20 γ. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας άνω των 65 ετών:

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

21. Συνολικός αριθμός παιδιών στον οικισμό/ καταυλισμό: *

Η απάντησή σας

21α. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 0-3 ετών:

Η απάντησή σας

21β. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 4-5 ετών:

Η απάντησή σας

21γ. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών στον οικισμό/ καταυλισμό ηλικίας 6-15 ετών:

Η απάντησή σας

22. Εκτιμώμενος συνολικός αριθμός παιδιών του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση (βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς):

Η απάντησή σας

23. Εκτιμώμενος συνολικός αριθμός παιδιών του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο/ Δημοτικό):

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

24. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν στο Γυμνάσιο (ημερήσιο ή εσπερινό):

Η απάντησή σας

25. Εκτιμώμενος αριθμός νέων του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν στο Γενικά Λύκειο (ημερήσιο ή εσπερινό):

Η απάντησή σας

26. Εκτιμώμενος αριθμός νέων του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Επαγγελματικό Λύκειο, σε Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (ΕΣΚ) ή σε Επαγγελματικές Σχολές Μοθητείας του ΟΑΕΔ):

Η απάντησή σας

27. Εκτιμώμενος αριθμός νέων του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας:

Η απάντησή σας

28. Εκτιμώμενος αριθμός νέων του οικισμού/ καταυλισμού που φοιτούν σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

29. Η μεταφορά των μαθητών Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού στο σχολείο γίνεται κυρίως με :

- Συγκοινωνία
- Ναυλωμένα ταξί
- Ναυλωμένο λεωφορείο
- Ιδιωτικό αυτοκίνητο
- Με τα πόδια σε κοντινή απόσταση
- Υπάρχει πρόβλημα μετακίνησης

29α. Το μέσο μεταφοράς των μαθητών Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού στο σχολείο ναυλώνεται από:

- Περιφέρεια
- Δήμο
- Άλλο:

30. Η συγκοινωνία που εξυπηρετεί τον οικισμό/ καταυλισμό είναι: *

- Ικανοποιητική
- Μη Ικανοποιητική

31. Υπάρχουν σύλλογοι / οργανώσεις εκπροσώπησης που δραστηριοποιούνται στον οικισμό/καταυλισμό: *

- Ναι
- Όχι

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

31α. Εάν υπάρχουν σύλλογοι / οργανώσεις εκπροσώπησης που δραστηριοποιούνται στον οικισμό/καταυλισμό, αναφέρατε (επωνυμία, ονοματεπώνυμο εκπροσώπου, στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνο & email):

Η απάντησή σας

32. Κύριες μορφές απασχόλησης των Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού: *

- Γεωργικές εργασίες
- Κτηνοτροφικές εργασίες
- Εποχικές αγροτικές εργασίες
- Πλανόδιο εμπόριο
- Μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές
- Τεχνικές και οικοδομικές εργασίες
- Σύλλογή και εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών
- Ατομικές επιχειρήσεις
- Κοινωνικές επιχειρήσεις (ΚοινΣΕπ)
- Άλλα:

33. Ποσοστό Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού που απασχολούνται σε άτυπες μορφές απασχόλησης (κατ' εκτίμηση):

Η απάντησή σας

34. Αριθμός κατοίκων Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού που απασχολούνται ως υπάλληλοι στο Δήμο σας την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdgoZakomuoqK47D5jBY0XQZxV1H187XyBfU6aZX0csQ/viewform>

11/19

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdgoZakomuoqK47D5jBY0XQZxV1H187XyBfU6aZX0csQ/viewform>

12/19

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

34.α Σε ποιες ειδικότητες/θέσεις εργάζονται οι Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού που απασχολούνται ως υπάλληλοι στο Δήμο την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

35. Αριθμός εκλεγμένων Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

36. Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού (κατ' εκτίμηση):

Η απάντησή σας

37. Ποσοστό νέων ανδρών (16-29 ετών) στον οικισμό/ καταυλισμό εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs):

Η απάντησή σας

38. Ποσοστό νέων γυναικών (16-29 ετών) στον οικισμό/ καταυλισμό εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs):

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

39. Σε τι βαθμό παρατηρείται το φαινόμενο των πρώιμων γάμων στον οικισμό/ καταυλισμό: *

- Πολύ
 Λίγο
 Καθόλου

40. Υπάρχουν ΑμεΑ στον οικισμό/ καταυλισμό: *

- Πολλά
 Αρκετά
 Λίγα
 Καθόλου
 Δεν γνωρίζω

41. Υπάρχουν Ρομά από άλλες χώρες που διαμένουν στον οικισμό/ καταυλισμό: *

- Πολλοί
 Αρκετοί
 Λίγοι
 Καθόλου
 Δεν γνωρίζω

41α. Αν ναι, αναφέρετε, αν γνωρίζετε τις χώρες καταγωγής τους.

Η απάντησή σας

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdgoZakemuoqK7D5iJBY0XQZxV1H1T8TkuB1U6aZx0csQ/viewform>

13/19

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdgoZakemuoqK7D5iJBY0XQZxV1H1T8TkuB1U6aZx0csQ/viewform>

14/19

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

42. Για ποιο λόγο απευθύνονται πιο συχνά οι Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού στις υπηρεσίες του Δήμου σας; *

- Αιτήσεις για προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης π.χ. ΕΕΕ, ΤΕΒΑ
- Υποστήριξη για την έκδοση / ανανέωση κάρτας ανεργίας / αίτηση για επίδομα ανεργίας
- Υποστήριξη για την ένταξη σε προγράμματα κατάρτισης ή απασχόλησης του ΟΑΕΔ
- Αιτήσεις για κοινωνικές δομές και υπηρεσίες π.χ. Κοινωνικά Φροντιστήρια, Δομές Ψυχικής Υγείας Δομές για ΑμεΑ, Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί,
- Εγγραφή/φοίτηση παιδιών στο σχολείο
- Συμβουλευτική υποστήριξη για ένταξη στην αγορά εργασίας, επαγγελματικός προσανατολισμός
- Συμβουλευτική ψυχοκοινωνικής στήριξης
- Αιτήσεις για εργασία στην τοπική αγορά εργασίας
- Υποστήριξη για έναρξη επιχείρησης
- Συμμετοχή σε δράσεις δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας
- Συμμετοχή σε προγράμματα για βελτίωση δεξιοτήτων, πολιτισμικές δραστηριότητες, επιμορφωτικές δράσεις
- Συμμετοχή σε ενημερωτικές δράσεις προληπτικής ιατρικής και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης
- Άλλα:

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

43. Σε τι βαθμό οι κάτοικοι του οικισμού/ καταυλισμού έχουν ενεργή συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα και επωφελούνται από τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που προσφέρονται στους δημότες (π.χ. υπηρεσίες υγείας, παιδική μέριμνα, σχολεία, δημόσιες συγκοινωνίες, δομές πολιτισμού & αθλητισμού, τοπικές εκδηλώσεις κλπ.) *

- Σε μεγάλο βαθμό
- Αρκετά
- Λίγο
- Καθόλου

44. Αναφέρετε τα τρία σημαντικότερα προβλήματα/ προκλήσεις που δυσχεραίνουν την ενεργό συμμετοχή και κοινωνική ένταξη των Ρομά του οικισμού/ καταυλισμού στο Δήμο σας: *

- Ελλείψεις/ υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης
- Χαμηλό εισόδημα (κάτω από το όριο της φτώχειας)
- Προβλήματα υγείας
- Απόσταση οικισμού/ καταυλισμού από τον αστικό ιστό
- Αδυναμία πρόσβασης σε ψηφιακές υπηρεσίες (π.χ. διαδικτυο, τηλεκαπαίδευση)
- Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και μαθητική διαρροή
- Αντιταξιασμός / διακρίσεις
- Παραβατικότητα/ εγκληματικότητα
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο/ αναλφαβητισμός
- Απασχόληση αποκομμένη από την τυπική αγορά εργασίας
- Άλλα:

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

44α. Αναφέρατε προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων/
προκλήσεων:

Η απάντησή σας

45. Αναφέρατε τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις/ επισημάνσεις:

Η απάντησή σας

46. Στο Δήμο για θέματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά την τρέχουσα περίοδο
λειτουργεί: *

- Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά
- Κέντρο Κοινότητας χωρίς Παράρτημα Ρομά
- Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου χωρίς Κέντρο Κοινότητας
- Κινητή μονάδα
- Άλλο:

47. Αριθμός στελεχών ανά ειδικότητα που ασχολούνται με θέματα κοινωνικής
ένταξης των Ρομά στο Δήμο σας την τρέχουσα περίοδο: *

Η απάντησή σας

48. Υπηρεσία του Δήμου που υποβάλλει τα στοιχεία για τον οικισμό/ καταυλισμό:
*

Η απάντησή σας

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FArQLSdgcZakemuoqK7D5iJBY0XQZxV1H18T7xU8IU6aZ0csQ/viewform>

17/19

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

49. Ονοματεπώνυμο Υπευθύνου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου: *

Η απάντησή σας

50. Ιδιότητα / θέση εργασίας στην υπηρεσία: *

Η απάντησή σας

51. Στοιχεία Επικοινωνίας Υπευθύνου (τηλέφωνο, email): *

Η απάντησή σας

52. Τα υποβληθέντα στοιχεία για τον οικισμό/ καταυλισμό είναι αληθή και έχουν
προκύψει από: *

- Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα
- Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας
- Και τα δυο

53. Ημερομηνία τελευταίας επίσκεψης/ κοινωνικής έρευνας/ αυτοψίας (σε
περίπτωση που έχει διεξαχθεί).

Η απάντησή σας

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FArQLSdgcZakemuoqK7D5iJBY0XQZxV1H18T7xU8IU6aZ0csQ/viewform>

18/19

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Για τη διεκπεραίωση της παρούσης έρευνας παρέχεται η ρητή συγκατάθεση του φορέα για τη συλλογή και επεξεργασία των ανωτέρω δεδομένων και την τυχόν επικοινωνία των αρμοδίων στελεχών της Γενικής Γραμματείας με τις υπηρεσίες του Δήμου : *

Ναι

Ημερομηνία Συμπλήρωσης *

Ημερομηνία

ηη/μμ/εεεε

Υπογραφή / Σφραγίδα

Η απάντησή σας

Υποβολή

Μην υποβάλετε ποτέ κωδικούς πρόσβασης μέσω των Φορμών Google.

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google. Ακρίβεια, κωδικός χρήσης : Όροι Ποσοχός Υποθεσών - Πολιτική Απορρήτου

Google Φόρμες

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FArQLSdgmZakomcsoqH97D5iJBY0XQZxv1Ht6TGu8RUbaZX0csQ/viewform>

19/19

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Ερωτηματολόγιο Καταγραφής Διάσπαρτων

28/5/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ Επικαιροποίηση της καταγραφής Ρομά σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021)

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ως αρμόδιου φορέα συντονισμού και παρακολούθησης των πολιτικών ένταξης των Ρομά.
Στόχος του ερωτηματολογίου είναι η συλλογή επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κοινωνικο-οικονομική κατάσταση στις περιοχές της χώρας που διαμένουν Ρομά για το έτος 2021. Τα στοιχεία που θα συλλεχθούν από την παρούσα έρευνα θα τροφοδοτήσουν την ορθή στόχευση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της Νέας Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 και θα αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων της νέας Εθνικής Στρατηγικής στο πλαίσιο του μηχανισμού παρακολούθησης των πολιτικών ένταξης των Ρομά.

Οδηγίες:

- Βήμα 1: Συμπληρώνετε την παρούσα ηλεκτρονική φόρμα καταγραφής εφόσον για τους Ρομά που διαμένουν στο Δήμο σας (διάσπαρτα σε διαμερίσματα ή σπίτια).
Βήμα 2: Πριν ολοκληρώσετε την υποβολή της απάντησής σας θα πρέπει να εκτυπώσετε την συμπληρωμένη φόρμα (δεξί κλικ πάνω στην φόρμα απαντήσεων - εκτύπωση - αποθήκευση ως pdf).
Βήμα 3: Εν συνεχεία υποβάλετε την απάντησή σας στην ηλεκτρονική φόρμα πατώντας «Υποβολή».
Βήμα 4: Μετονομάστε το αρχείο που αποθηκεύσατε συμπεριλαμβάνοντας το όνομα του Δήμου, Περιφέρειας Ενότητας και Περιφέρειας π.χ. Καταγραφή Ρομά 2021_Δήμος Αγίας Βαρβάρας_Αττικής
Βήμα 5: Εκτυπώστε το pdf, σφραγίστε, υπογράψτε και αποστείλατε σκαναρισμένο μαζί με συνοδευτικό έγγραφο της υπηρεσίας, που φέρει σφραγίδα και υπογραφή του αρμόδιου Προϊστάμενου Κοινωνικής Υπηρεσίας / Αντιδημάρχου στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, στο email ggg@yeka.gr

Προσοχή!!!

- Αν έχετε στο δήμο σας και οικισμό/καταυλισμό Ρομά θα πρέπει συμπληρώσετε το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο στο σύνδεσμο ..... και όσες φορές χρειαστεί ανάλογα με τον αριθμό των οικισμών/ καταυλισμών που υπάρχουν στο Δήμο σας.
- Μην ξεχάσετε να εκτυπώσετε/ αποθηκεύσετε την συμπληρωμένη φόρμα πριν την υποβολή των απαντήσεων σας. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή δεν είναι εφικτή η εκτύπωση της συμπληρωμένης φόρμας.
- Ως έγκυρες λαμβάνονται υπόψη μόνον οι συμπληρωμένες φόρμες καταγραφής Ρομά οι οποίες θα αποσταλούν με σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο στην Γενική Γραμματεία

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_nVCC0Uq_UjK6fML0eZaeDXOC8Sj3f6SzEo3ta0KDiTWvewfom

1/17

28/5/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, όπως περιγράφεται ανωτέρω (βήμα 5).

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

* Απαιτείται

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: *

- Περιφέρεια Αττικής
- Περιφέρεια Πελοποννήσου
- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
- Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Περιφέρεια Κρήτης
- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
- Περιφέρεια Θεσσαλίας
- Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- Περιφέρεια Ηπείρου

2. Περιφερειακή Ενότητα:

Η απάντησή σας

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_nVCC0Uq_UjK6fML0eZaeDXOC8Sj3f6SzEo3ta0KDiTWvewfom

2/17

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

3. Δήμος: *

Η απάντησή σας

4. Δημοτική Ενότητα : *

Η απάντησή σας

5. Κοινότητα:

Η απάντησή σας

6. Οικισμός: Τοπωνύμιο - Οδός και αριθμός (εφόσον υπάρχουν) *

Η απάντησή σας

7. Οι Ρομά στο Δήμο σας διαμένουν διάσπαρτα σε: *

- Σπίτια/ μονοκατοικίες (κανονική οικοδομή)
- Διαμερίσματα
- Λυόμενα
- Άλλο:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_nVCGiUg_UjKdMMLdeZaaDXOCS8J3f4eS2Eo3ia0KD/Tw/viewform

3/17

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

8. Οι χώροι διαμονής των Ρομά στο Δήμο σας ανήκουν: *

- στους Ρομά
- στο Δήμο αλλά έχουν παραχωρηθεί στους Ρομά
- στο Δήμο και πληρώνουν μίσθωμα οι Ρομά
- στο Δήμο αλλά έχουν καταπατηθεί από τους Ρομά
- σε ιδιώτη/τες αλλά έχουν παραχωρηθεί στους Ρομά
- σε ιδιώτη/τες και πληρώνουν μίσθωμα οι Ρομά
- σε ιδιώτη/τες αλλά έχουν καταπατηθεί από τους Ρομά
- Άλλο:

8.α Σε περίπτωση που έχετε επιλέξει παραπάνω από δύο επιλογές στην ερώτηση 8, παρακαλείστε όπως περιγράψετε συνοπτικά την υφιστάμενη κατάσταση και τυχόν προβλήματα*.

Η απάντησή σας

9. Βασικές υποδομές διαβίωσης που διαθέτουν: *

- Πόσιμο νερό
- Δίκτυο ύδρευσης
- Δίκτυο αποχέτευσης (ή λειτουργικός βόθρος)
- Δίκτυο ηλεκτροδότησης
- Δίκτυο όμβριων υδάτων
- Καταλύματα με τουαλέτα, ντους ή μπάνιο
- Ασφαλτοστρωμένο συγκοινωνιακό δίκτυο
- Κάδοι απορριμμάτων/ συχνή αποκομιδή απορριμμάτων
- Τηλεφωνικό δίκτυο
- Δίκτυο ίντερνετ

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_nVCGiUg_UjKdMMLdeZaaDXOCS8J3f4eS2Eo3ia0KD/Tw/viewform

4/17

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

10. Βασικές υποδομές διαβίωσης που ΔΕΝ διαθέτουν: *

- Πόσιμο νερό
- Δίκτυο ύδρευσης
- Δίκτυο αποχέτευσης (ή λειτουργικός βόθρος)
- Δίκτυο ηλεκτροδότησης
- Δίκτυο όμβριων υδάτων
- Καταλύματα με τουαλέτα, ντους ή μπάνιο
- Ασφαλτοστρωμένο συγκοινωνιακό δίκτυο
- Κάδοι απορριμμάτων/ συχνή αποκομιδή απορριμμάτων
- Τηλεφωνικό δίκτυο
- Δίκτυο ίντερνετ
- Άλλα:

11. Τοποθεσία των χώρων διαμονής: *

- Εντός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)
- Εκτός αστικού ιστού (σχεδίου πόλεως)

12. Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων Ρομά που διαμένουν διάσπαρτα στο Δήμο σας: *

Η απάντησή σας

13. Αριθμός κατοίκων κατοίκων Ρομά που είναι εγγεγραμμένοι στο Δήμο σας: *

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

14. Αριθμός στόμων Ρομά με προβλήματα αστικοδημοτικής κατάστασης (π.χ. αδυναμία έκδοσης ταυτότητας, ανιθαγένεια, έλλειψη, ελλιπής ή λανθασμένη ληξιαρχική πράξη γέννησης): *

Η απάντησή σας

15. Συνολικός αριθμός οικογενειών Ρομά στο Δήμο σας: *

Η απάντησή σας

16. Συνολικός αριθμός ανδρών Ρομά (άνω των 16 ετών): *

Η απάντησή σας

16 α. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών Ρομά ηλικίας 16-29 ετών:

Η απάντησή σας

16 β. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών Ρομά ηλικίας 30-64 ετών:

Η απάντησή σας

16 γ. Εκτιμώμενος αριθμός ανδρών Ρομά ηλικίας άνω των 65 ετών:

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

17. Συνολικός αριθμός γυναικών Ρομά (άνω των 16 ετών): *

Η απάντησή σας

17α. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών Ρομά ηλικίας 16-29 ετών:

Η απάντησή σας

17β. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών Ρομά ηλικίας 30-64 ετών:

Η απάντησή σας

17γ. Εκτιμώμενος αριθμός γυναικών Ρομά ηλικίας άνω των 65 ετών:

Η απάντησή σας

18. Συνολικός αριθμός παιδιών Ρομά (0-15 ετών): *

Η απάντησή σας

18α. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών Ρομά ηλικίας 0-3 ετών:

Η απάντησή σας

18β. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών Ρομά ηλικίας 4-5 ετών:

Η απάντησή σας

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_mVCGIUg_UjKdMLdeZaaDXOCsBJ34eS2Eo3ta0KDtTwiewform

7/17

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

18γ. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών Ρομά ηλικίας 6-15 ετών:

Η απάντησή σας

19. Εκτιμώμενος συνολικός αριθμός παιδιών Ρομά που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση (βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς):

Η απάντησή σας

20. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών Ρομά που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο/ Δημοτικό):

Η απάντησή σας

21. Εκτιμώμενος αριθμός παιδιών Ρομά που φοιτούν στο Γυμνάσιο (ημερήσιο ή εσπερινό):

Η απάντησή σας

22. Εκτιμώμενος αριθμός νέων Ρομά που φοιτούν στο Γενικό Λύκειο (ημερήσιο ή εσπερινό):

Η απάντησή σας

23. Εκτιμώμενος αριθμός νέων Ρομά που φοιτούν στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Επαγγελματικό Λύκειο, σε Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (ΕΣΚ) ή σε Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ):

Η απάντησή σας

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSoq_mVCGIUg_UjKdMLdeZaaDXOCsBJ34eS2Eo3ta0KDtTwiewform

8/17

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

24. Εκτιμώμενος αριθμός νέων Ρομά που φοιτούν σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας:

Η απάντησή σας

25. Εκτιμώμενος αριθμός νέων Ρομά που φοιτούν σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

Η απάντησή σας

26. Η πρόσβαση των μαθητών Ρομά στο σχολείο γίνεται με :

- Συγκοινωνία
- Ναυλωμένα ταξί
- Ναυλωμένο λεωφορείο
- Ιδιωτικό αυτοκίνητο
- Με τα πόδια σε κοντινή απόσταση
- Υπάρχει πρόβλημα μετακίνησης

26α. Το μέσο μεταφοράς των μαθητών Ρομά του Δήμου σας στο σχολείο ναυλώνεται από:

- Περιφέρεια
- Δήμο
- Άλλο:

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

27. Υπάρχουν σύλλογοι / οργανώσεις εκπροσώπησης των Ρομά στο Δήμο σας: *

- Ναι
- Όχι

27α. Εάν υπάρχουν σύλλογοι / οργανώσεις εκπροσώπησης των Ρομά στο Δήμο σας, αναφέρατε (επωνυμία, ονοματεπώνυμο εκπροσώπου, στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνο & email):

Η απάντησή σας

28. Κύριες μορφές απασχόλησης των Ρομά στο Δήμο σας: *

- Γεωργικές εργασίες
- Κτηνοτροφικές εργασίες
- Εποχικές αγροτικές εργασίες
- Πλανόδιο εμπόριο
- Μικροπωλητές σε λαϊκές αγορές
- Τεχνικές και οικοδομικές εργασίες
- Συλλογή και εμπόριο ανακυκλώσιμων ειδών
- Ατομικές επιχειρήσεις
- Κοινωνικές επιχειρήσεις (ΚαινΣΕπ)
- Άλλο:

29. Ποσοστό Ρομά στο Δήμο σας που απασχολούνται σε άτυπες μορφές απασχόλησης (κατ' εκτίμηση):

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

30. Αριθμός Ρομά που απασχολούνται ως υπάλληλοι στο Δήμο σας την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

30α Σε ποιες ειδικότητες/θέσεις εργάζονται οι Ρομά που απασχολούνται ως υπάλληλοι στο Δήμο σας την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

31. Αριθμός εκλεγμένων Ρομά στο Δήμο σας την παρούσα περίοδο:

Η απάντησή σας

32. Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων Ρομά στο Δήμο σας (κατ' εκτίμηση) :

Η απάντησή σας

33. Ποσοστό νέων ανδρών (16-29 ετών) στο Δήμο σας εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs) (κατ' εκτίμηση):

Η απάντησή σας

34. Ποσοστό νέων γυναικών (16-29 ετών) στο Δήμο σας εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs) (κατ' εκτίμηση) :

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

35. Σε τι βαθμό παρατηρείται το φαινόμενο των πρώιμων γάμων στο Δήμο σας ; *

- Πολύ
- Λίγο
- Καθόλου

36. Υπάρχουν ΑμεΑ Ρομά στο Δήμο σας; *

- Πολλά
- Αρκετά
- Λίγα
- Καθόλου
- Δεν γνωρίζω

37. Υπάρχουν Ρομά από άλλες χώρες που διαμένουν στο Δήμο σας; *

- Πολλοί
- Αρκετοί
- Λίγοι
- Καθόλου
- Δεν γνωρίζω

37α. Αν ναι, αναφέρετε, αν γνωρίζετε, τις χώρες καταγωγής τους.

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

38. Για ποιο λόγο απευθύνονται πιο συχνά οι Ρομά του Δήμου σας στις υπηρεσίες σας: *

- Αιτήσεις για προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης π.χ. ΕΕΕ, ΤΕΒΑ
- Υποστήριξη για την έκδοση / ανανέωση κάρτας ανεργίας / αίτηση για επίδομα ανεργίας
- Υποστήριξη για την ένταξη σε προγράμματα κατάρτισης ή απασχόλησης του ΟΑΕΔ.
- Αιτήσεις για κοινωνικές δομές και υπηρεσίες π.χ. Κοινωνικά Φροντιστήρια, Δομές Ψυχικής Υγείας Δομές για ΑμεΑ, Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί,
- Εγγραφή/φροίτηση παιδιών στο σχολείο
- Συμβουλευτική υποστήριξη για ένταξη στην αγορά εργασίας, επαγγελματικός προσανατολισμός
- Συμβουλευτική ψυχοκοινωνικής στήριξης
- Αιτήσεις για εργασία στην τοπική αγορά εργασίας
- Υποστήριξη για έναρξη επιχείρησης
- Συμμετοχή σε δράσεις δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας
- Συμμετοχή σε προγράμματα για βελτίωση δεξιοτήτων, πολιτισμικές δραστηριότητες, επιμορφωτικές δράσεις
- Συμμετοχή σε ενημερωτικές δράσεις προληπτικής ιατρικής και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης
- Άλλο:

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

39. Σε τι βαθμό οι Ρομά του Δήμου σας έχουν ενεργή συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα και επωφελούνται από τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που προσφέρονται στους δημότες (π.χ. υπηρεσίες υγείας, παιδική μέριμνα, σχολεία, δημόσιες συγκοινωνίες, δομές πολιτισμού & αθλητισμού, τοπικές εκδηλώσεις κλπ.) *

- Σε μεγάλο βαθμό
- Αρκετά
- λίγο
- Καθόλου

40. Αναφέρετε τα τρία σημαντικότερα προβλήματα/ προκλήσεις που δυσχεραίνουν την ενεργό συμμετοχή και κοινωνική ένταξη των Ρομά στο Δήμο σας: *

- Ελλείψεις/ υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης
- Χαμηλό εισόδημα (κάτω από το όριο της φτώχειας)
- Προβλήματα υγείας
- Απόσταση οικισμού/ καταυλισμού από τον αστικό ιστό
- Αδυναμία πρόσβασης σε ψηφιακές υπηρεσίες (π.χ. διαδίκτυο, τηλεπαιδείωση)
- Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και μαθητική διαρροή
- Αντιτσιγγανισμός / διακρίσεις
- Παραβατικότητα/ εγκληματικότητα
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο/ αναλφabetισμός
- Απασχόληση αποκομμένη από την τοπική αγορά εργασίας
- Άλλο:

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

40α. Αναφέρατε προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων/
πρόκλησεων:

Η απάντησή σας

41. Αναφέρατε τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις/ επισημάνσεις:

Η απάντησή σας

42. Στο Δήμο για θέματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά την τρέχουσα περίοδο
λειτουργεί: *

- Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά
- Κέντρο Κοινότητας χωρίς Παράρτημα Ρομά
- Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου χωρίς Κέντρο Κοινότητας
- Κινητή μονάδα
- Άλλα:

43. Αριθμός στελεχών ανά ειδικότητα που ασχολούνται με θέματα κοινωνικής
ένταξης των Ρομά στο Δήμο σας την τρέχουσα περίοδο: *

Η απάντησή σας

44. Υπηρεσία του Δήμου που υποβάλλει τα στοιχεία για τους Ρομά: *

Η απάντησή σας

29/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

45. Ονοματεπώνυμο Υπευθύνου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου: *

Η απάντησή σας

46. Ιδιότητα / θέση εργασίας στην υπηρεσία: *

Η απάντησή σας

47. Στοιχεία Επικοινωνίας Υπευθύνου (τηλέφωνο, email): *

Η απάντησή σας

48. Τα υποβληθέντα στοιχεία για τους Ρομά στο Δήμο είναι αληθή και έχουν
προκύψει από: *

- Αυτοψία/ κοινωνική έρευνα
- Διοικητικά δεδομένα αρμόδιας υπηρεσίας
- Και τα δυο

49. Ημερομηνία τελευταίας επίσκεψης/ κοινωνικής έρευνας/ αυτοψίας (σε
περίπτωση που έχει διεξαχθεί).

Η απάντησή σας

28/6/2021 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜ...

Για τη διεκπεραίωση της παρούσης έρευνας παρέχεται η ρητή συγκατάθεση του φορέα για τη συλλογή και επεξεργασία των ανωτέρω δεδομένων και την τυχόν επικοινωνία των αρμοδίων στελεχών της Γενικής Γραμματείας με τις υπηρεσίες του Δήμου : *

Ναι

Ημερομηνία Συμπλήρωσης *

Ημερομηνία:
ηη/μμ/εεεε

Υπογραφή / Σφραγίδα

Η απάντησή σας

Υποβολή

Μην υποβάλετε ποτέ κωδικούς πρόσβασης μέσω των Φορμών Google.

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google. [Αναφορά κακής χρήσης](#) - [Όροι Παροχής Υπηρεσιών](#) - [Πολιτική απορρήτου](#)

Google

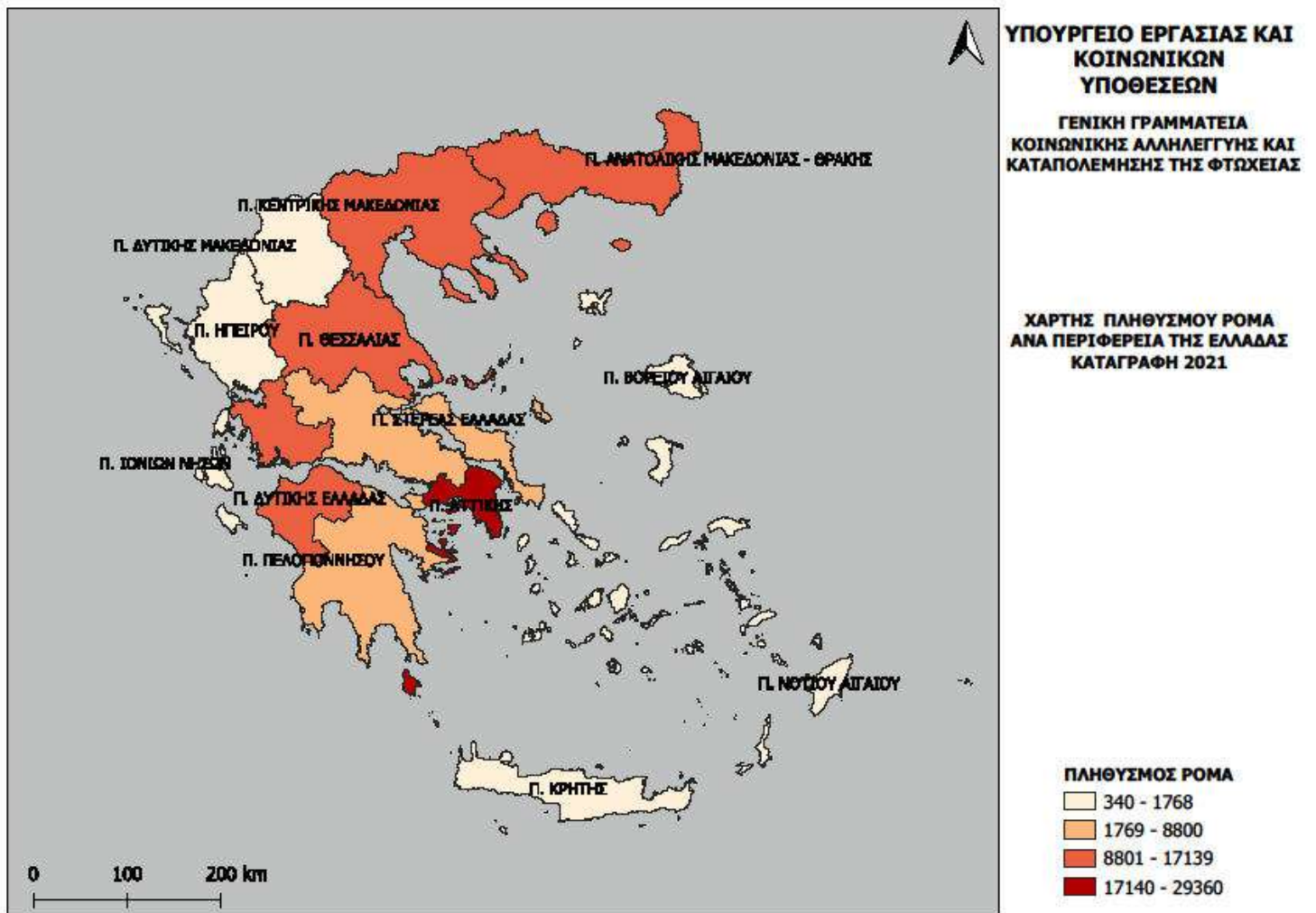
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

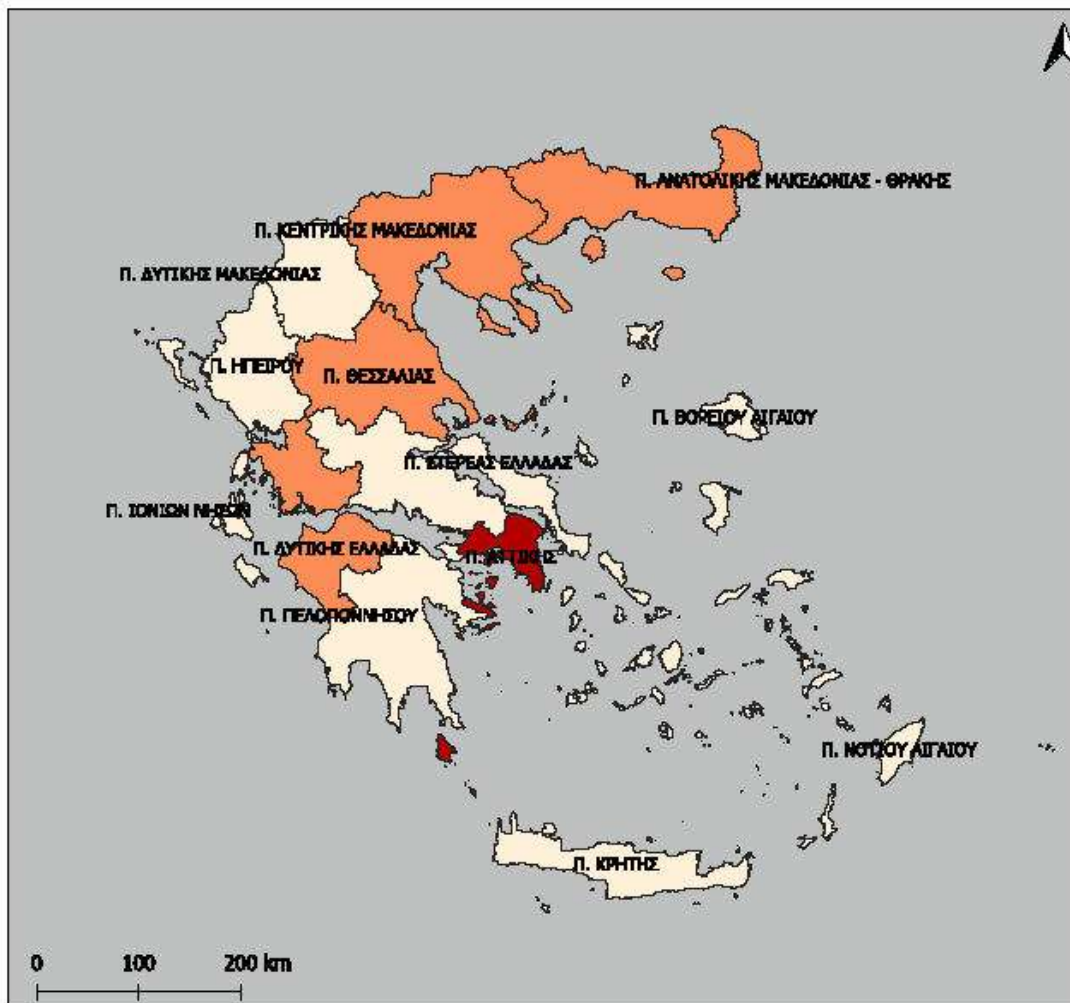
Ο πίνακας παραθέτει τα συγκεντρωτικά στοιχεία της καταγραφής 2021 σε επίπεδο Περιφέρειας με σκοπό να αναδείξει το βαθμό προσπάθειας συλλογής συγκεντρωτικών στοιχείων για ολόκληρη τη χώρα αλλά και να προβάλλει το βαθμό δυσκολίας για τη συγκέντρωσή τους. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αυτά δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμα μεταξύ τους λόγω αδυναμιών που παρατηρήθηκαν.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων	Συνολικός αριθμός ανδρών (άνω των 16 ετών)	Συνολικός αριθμός γυναικών (άνω των 16 ετών)	Συνολικός αριθμός παιδιών 0-15 ετών	Συνολικός αριθμός οικογενειών	Συνολικός αριθμός κατοίκων εγγεγραμμένοι στο Δήμο	Συνολικός αριθμός ατόμων με προβλήματα ασπικδομησιακής κατάστασης	Συνολικός αριθμός παιδιών που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση	Συνολικός αριθμός παιδιών που φοιτούν στην Α' βάρθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο/Δημοτικό)	Συνολικός αριθμός παιδιών που φοιτούν στο Γυμνάσιο	Συνολικός αριθμός νέων που φοιτούν σε Γενικά Λύκεια	Συνολικός αριθμός νέων που φοιτούν στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Επαγγελματικό Λύκειο, Επαγγελμασιακές Σχολές Κατάρτισης, Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ	Συνολικός αριθμός νέων που φοιτούν σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	Συνολικός αριθμός νέων που φοιτούν σε ίδρυμα Γ'βάθμιας εκπαίδευσης
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	20129	4931	4870	4657	4560	14228	72	61	2090	789	81	200	54	29
Αττικής	29360	4874	5606	6203	7036	17398	1185	270	2935	457	115	150	112	14
Βορείου Αιγαίου	570	193	163	215	182	501	3	6	96	14	4	0	0	0
Δυτικής Ελλάδας	15080	3138	3202	4388	2613	13520	373	91	1789	550	91	62	17	11
Δυτικής Μακεδονίας	680	217	192	89	228	399	28	15	89	31	10	3	2	0
Ηπείρου	1768	586	526	773	456	1324	45	14	376	128	22	20	30	0
Θεσσαλίας	16553	4979	5196	5252	2823	11810	42	12	2248	680	30	65	11	6
Ιονίων Νήσων	1242	318	317	638	289	971	83	0	195	50	4	6	1	1
Κεντρικής Μακεδονίας	14225	4296	4913	4663	3240	11927	211	149	1905	581	115	163	68	40
Κρήτης	1594	466	494	632	516	397	15	0	273	88	4	11	0	0
Αιγαίου	340	135	133	216	129	232	21	3	139	21	1	3	0	0
Πελοποννήσου	8800	2894	2335	3715	1837	7268	287	41	1498	330	62	21	19	7
Στερεάς Ελλάδας	7154	2037	2492	2360	1737	6170	641	70	623	140	14	10	9	1
ΣΥΝΟΛΟ	117495	29064	30439	33801	25646	86145	3006	732	14256	3859	553	714	323	109

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Χάρτες Παρουσίασης Πληθυσμού Ρομά

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ**

**ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ(%)
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΡΟΜΑ ΑΝΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ
ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΡΟΜΑ ΤΗΣ
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 2021**

ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΡΟΜΑ

- 0.3 - 10
- 10 - 20
- 20 - 30

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Στοιχεία Καταγραφής έτους 2021 ανά Δήμο, όπως κατανεμήθηκαν μεταξύ Οικισμών και Διάσπαρτων.

Α/Α	Δήμος	Σύνολο πληθυσμού Ρομά	Πλήθος Οικισμών/ Διάσπαρτων	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων σε Οικισμούς	Πλήθος Οικισμών	Συνολικός αριθμός μόνιμων κατοίκων σε Διάσπαρτα	Πλήθος Διάσπαρτων
1	ΑΒΔΗΡΩΝ	34	1	0	0	34	1
2	ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2.655	1	0	0	2.655	1
3	ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	44	1	0	0	44	1
4	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	450	2	0	0	450	2
5	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	1.290	13	558	6	732	7
6	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	3.000	1	0	0	3.000	1
7	ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	371	4	237	2	134	2
8	ΑΚΤΙΟΥ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	90	5	40	1	50	4
9	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	3.017	6	2.730	5	287	1
10	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	6.524	1	6.524	1	0	0
11	ΑΛΙΑΡΤΟΥ - ΘΕΣΠΙΕΩΝ	473	4	473	4	0	0
12	ΑΛΜΥΡΟΥ	11	1	0	0	11	1
13	ΑΛΜΩΠΙΑΣ	15	1	0	0	15	1
14	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1.649	1	1.649	1	0	0
15	ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	47	1	0	0	47	1
16	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ	6	1	0	0	6	1
17	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	200	1	200	1	0	0
18	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ	197	1	0	0	197	1
19	ΑΡΤΑΙΩΝ	153	3	143	2	10	1
20	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	3.750	3	3.750	3	0	0
21	ΑΧΑΡΝΩΝ	4.890	5	4.890	5	0	0
22	ΒΕΛΟΥ ΒΟΧΑΣ	2.800	2	2.800	2	0	0
23	ΒΕΡΟΙΑΣ	640	7	372	4	268	3
24	ΒΟΛΒΗΣ	58	1	0	0	58	1
25	ΒΟΛΟΥ	2.048	4	2.048	4	0	0
26	ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	50	1	50	1	0	0
27	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	10	1	0	0	10	1
28	ΔΕΛΤΑ	1.344	2	1.301	1	43	1
29	ΔΕΛΦΩΝ	253	4	154	3	99	1
30	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	1.198	11	1.040	10	158	1
31	ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	380	4	370	3	10	1
32	ΔΟΞΑΤΟΥ	77	1	0	0	77	1
33	ΔΡΑΜΑΣ	305	3	208	2	97	1
34	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	5.447	12	5.416	10	31	2
35	ΔΥΤΙΚΗΣ ΛΕΣΒΟΥ	57	1	0	0	57	1
36	ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ	57	2	36	1	21	1
37	ΔΩΡΙΔΟΣ	55	3	21	1	34	2
38	ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	43	1	43	1	0	0
39	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	232	2	198	1	34	1
40	ΕΡΕΤΡΙΑΣ	300	1	0	0	300	1
41	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	99	6	71	2	28	4
42	ΕΥΡΩΤΑ	122	6	103	2	19	4

43	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	195	2	23	1	172	1
44	ΖΑΧΑΡΩΣ	27	1	0	0	27	1
45	ΖΗΡΟΥ	250	1	0	0	250	1
46	ΖΙΤΣΑΣ	24	1	0	0	24	1
47	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	64	3	49	2	15	1
48	ΗΛΙΔΑΣ	2.675	7	2.395	3	280	4
49	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	2.850	2	350	1	2.500	1
50	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.194	3	666	2	528	1
51	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	153	1	153	1	0	0
52	ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ	59	1	59	1	0	0
53	ΘΕΡΜΗΣ	49	2	0	0	49	2
54	ΘΗΒΑΙΩΝ	446	1	446	1	0	0
55	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	1.977	10	1.901	9	76	1
56	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	30	1	30	1	0	0
57	ΙΛΙΟΥ	1.870	1	0	0	1.870	1
58	ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	138	3	104	1	34	2
59	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	1.057	9	986	4	71	5
60	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2.091	6	665	5	1.426	1
61	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	975	1	975	1	0	0
62	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	53	1	53	1	0	0
63	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	345	1	345	1	0	0
64	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	609	4	609	4	0	0
65	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	367	2	0	0	367	2
66	ΚΙΛΕΛΕΡ	119	1	0	0	119	1
67	ΚΟΖΑΝΗΣ	48	2	42	1	6	1
68	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	1.794	4	1.134	1	660	3
69	ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ	477	6	388	5	89	1
70	ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	1.100	1	1.100	1	0	0
71	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1.201	3	940	2	261	1
72	ΚΡΩΠΙΑΣ	350	1	350	1	0	0
73	ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	211	3	100	2	111	1
74	ΚΩ	40	1	40	1	0	0
75	ΛΑΓΚΑΔΑ	4	1	0	0	4	1
76	ΛΑΜΙΕΩΝ	630	3	630	3	0	0
77	ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	5.000	1	5.000	1	0	0
78	ΛΕΒΑΔΕΩΝ	291	3	91	2	200	1
79	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	52	2	23	1	29	1
80	ΛΗΜΝΟΥ	40	2	0	0	40	2
81	ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ	93	3	76	2	17	1
82	ΛΟΚΡΩΝ	150	5	137	4	13	1
83	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ- ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	32	1	0	0	32	1
84	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	20	1	0	0	20	1
85	ΜΑΝΔΡΑΣ ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	160	2	160	2	0	0
86	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	150	2	100	1	50	1
87	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΣΑΠΩΝ	3.049	7	3.014	6	35	1
88	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	1.393	1	1.393	1	0	0
89	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	409	35	124	4	285	31
90	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	265	3	224	2	41	1
91	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	329	7	231	4	98	3
92	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	470	3	470	3	0	0

93	ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	39	1	0	0	39	1
94	ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	65	1	0	0	65	1
95	ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	121	1	121	1	0	0
96	ΝΕΣΤΟΥ	1.062	8	1.003	6	59	2
97	ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ	221	1	0	0	221	1
98	ΝΟΤΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	96	1	96	1	0	0
99	ΞΑΝΘΗΣ	4.000	2	4.000	2	0	0
100	ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	114	3	95	2	19	1
101	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	130	1	130	1	0	0
102	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	1.009	3	1.009	3	0	0
103	ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	1.850	4	1.850	4	0	0
104	ΠΑΙΑΝΙΑΣ	58	1	58	1	0	0
105	ΠΑΙΟΝΙΑΣ	137	1	137	1	0	0
106	ΠΑΛΛΗΝΗΣ	128	1	128	1	0	0
107	ΠΑΤΡΕΩΝ	1.031	14	480	6	551	8
108	ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	425	4	183	2	242	2
109	ΠΕΛΛΑΣ	161	2	161	2	0	0
110	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	300	1	0	0	300	1
111	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	30	1	0	0	30	1
112	ΠΗΝΕΙΟΥ	560	4	499	3	61	1
113	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	125	2	125	2	0	0
114	ΠΥΡΓΟΥ	984	24	856	14	128	10
115	ΠΩΓΩΝΙΟΥ	95	1	95	1	0	0
116	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	49	1	49	1	0	0
117	ΡΟΔΟΥ	296	6	160	2	136	4
118	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	109	4	77	2	32	2
119	ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	97	1	97	1	0	0
120	ΣΕΡΡΩΝ	2.050	3	2.050	3	0	0
121	ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	197	3	197	3	0	0
122	ΣΚΥΔΡΑΣ	59	2	56	1	3	1
123	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	582	4	582	4	0	0
124	ΣΟΦΑΔΩΝ	2.900	2	2.900	2	0	0
125	ΣΠΑΡΤΗΣ	502	15	68	2	434	13
126	ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	395	5	254	3	141	2
127	ΤΑΝΑΓΡΑΣ	50	1	50	1	0	0
128	ΤΗΝΟΥ	4	1	0	0	4	1
129	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	495	2	495	2	0	0
130	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2.200	3	2.200	3	0	0
131	ΤΡΙΠΟΛΗΣ	633	1	0	0	633	1
132	ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	150	1	0	0	150	1
133	ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2.300	1	2.300	1	0	0
134	ΦΑΡΣΑΛΩΝ	1.000	1	1.000	1	0	0
135	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	347	1	347	1	0	0
136	ΦΥΛΗΣ	7.188	4	7.188	4	0	0
137	ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	436	2	248	1	188	1
138	ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	347	3	310	2	37	1
139	ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	1.880	3	880	2	1.000	1
140	ΧΑΝΙΩΝ	301	5	34	1	267	4
141	ΧΙΟΥ	145	3	0	0	145	3
142	ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	226	2	226	2	0	0
		117.495	462	93.795	266	23.700	196

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Δήμοι που Χαρτογραφήθηκαν κατά το έτος 2021

A/A	Δήμος	Σύνολο πληθυσμού Ρομά	Καθεστώς Συμμετοχής στην Χαρτογράφηση έτους 2021
1	ΑΒΔΗΡΩΝ	34	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
2	ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2.655	
3	ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	44	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
4	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	450	
5	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	1.290	
6	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	3.000	
7	ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	371	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
8	ΑΚΤΙΟΥ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	90	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
9	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	3.017	
10	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	6.524	
11	ΑΛΙΑΡΤΟΥ - ΘΕΣΠΙΕΩΝ	473	
12	ΑΛΜΥΡΟΥ	11	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
13	ΑΛΜΩΠΙΑΣ	15	
14	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1.649	
15	ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	47	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
16	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ	6	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΣΑΜΟΣ"
17	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	200	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
18	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ	197	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ"
19	ΑΡΓΟΥΣ ΜΥΚΗΝΩΝ	*	
20	ΑΡΤΑΙΩΝ	153	
21	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	3.750	
22	ΑΧΑΡΝΩΝ	4.890	
23	ΒΕΛΟΥ ΒΟΧΑΣ	2.800	
24	ΒΕΡΟΙΑΣ	640	
25	ΒΟΛΒΗΣ	58	
26	ΒΟΛΟΥ	2.048	
27	ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	50	
28	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	10	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
29	ΔΕΛΤΑ	1.344	
30	ΔΕΛΦΩΝ	253	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ 2 ΔΗΜΟΙ: "ΔΕΛΦΩΝ" και "ΑΜΦΙΣΣΗΣ"
31	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	1.198	
32	ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	380	
33	ΔΟΞΑΤΟΥ	77	
34	ΔΡΑΜΑΣ	305	
35	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	5.447	
36	ΔΥΤΙΚΗΣ ΛΕΣΒΟΥ	57	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΛΕΣΒΟΥ"
37	ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ	57	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΣΑΜΟΣ"
38	ΔΩΡΙΔΟΣ	55	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
39	ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	43	
40	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	232	
41	ΕΡΕΤΡΙΑΣ	300	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ

42	ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	*	
43	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	99	
44	ΕΥΡΩΤΑ	122	
45	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	195	
46	ΖΑΧΑΡΩΣ	27	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
47	ΖΗΡΟΥ	250	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
48	ΖΙΤΣΑΣ	24	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
49	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	64	
50	ΗΛΙΔΑΣ	2.675	
51	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	2.850	
52	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.194	
53	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	153	
54	ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ	59	
55	ΘΕΡΜΗΣ	49	
56	ΘΗΒΑΙΩΝ	446	
57	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	1.977	
58	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	30	
59	ΙΛΙΟΥ	1.870	
60	ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	138	
61	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	1.057	
62	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2.091	
63	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	975	
64	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	53	
65	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	345	
66	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	609	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΚΕΡΚΥΡΑΣ"
67	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	367	
68	ΚΙΛΕΛΕΡ	119	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
69	ΚΟΖΑΝΗΣ	48	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
70	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	1.794	
71	ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ	477	
72	ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	1.100	
73	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1.201	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
74	ΚΡΩΠΙΑΣ	350	
75	ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	211	
76	ΚΩ	40	
77	ΛΑΓΚΑΔΑ	4	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
78	ΛΑΜΙΕΩΝ	630	
79	ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	5.000	
80	ΛΕΒΑΔΕΩΝ	291	
81	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	52	
82	ΛΗΜΝΟΥ	40	
83	ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ	93	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ"
84	ΛΟΚΡΩΝ	150	
85	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ- ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	32	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
86	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	20	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
87	ΜΑΝΔΡΑΣ ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	160	
88	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	150	
89	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΣΑΠΩΝ	3.049	

90	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	1.393	
91	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	409	
92	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	265	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΛΕΣΒΟΥ"
93	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	329	
94	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	470	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
95	ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	39	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
96	ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	65	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
97	ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	121	
98	ΝΕΣΤΟΥ	1.062	
99	ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ	221	
100	ΝΟΤΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	96	ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ 2017 ΩΣ "ΚΕΡΚΥΡΑΣ"
101	ΞΑΝΘΗΣ	4.000	
102	ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	114	
103	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	130	
104	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	1.009	
105	ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	1.850	
106	ΠΑΙΑΝΙΑΣ	58	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
107	ΠΑΙΟΝΙΑΣ	137	
108	ΠΑΛΛΗΝΗΣ	128	
109	ΠΑΤΡΕΩΝ	1.031	
110	ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	425	
111	ΠΕΛΛΑΣ	161	
112	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	300	
113	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	30	
114	ΠΗΝΕΙΟΥ	560	
115	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	125	
116	ΠΥΡΓΟΥ	984	
117	ΠΩΓΩΝΙΟΥ	95	
118	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	49	
119	ΡΟΔΟΥ	296	
120	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	109	
121	ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	97	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
122	ΣΕΡΡΩΝ	2.050	
123	ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	197	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
124	ΣΚΥΔΡΑΣ	59	
125	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	582	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
126	ΣΟΦΑΔΩΝ	2.900	
127	ΣΠΑΡΤΗΣ	502	
128	ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	395	
129	ΣΤΥΛΙΔΑΣ	*	
130	ΤΑΝΑΓΡΑΣ	50	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
131	ΤΗΝΟΥ	4	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
132	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	495	
133	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2.200	
134	ΤΡΙΠΟΛΗΣ	633	
135	ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	150	
136	ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2.300	
137	ΦΑΡΣΑΛΩΝ	1.000	
138	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	347	
139	ΦΥΛΗΣ	7.188	
140	ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	436	
141	ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	347	

142	ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	1.880	
143	ΧΑΝΙΩΝ	301	
144	ΧΙΟΥ	145	
145	ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	226	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ
		117.495	

* Οι Δήμοι ΑΡΓΟΥΣ ΜΥΚΗΝΩΝ, ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ και ΣΤΥΛΙΔΑΣ ενημέρωσαν ότι ενώ στην περιοχή τους διαβιούν Ρομά, αδυνατούν να προχωρήσουν σε καταγραφή τους

Σύμφωνα με τη νέα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας όπως διαμορφώθηκε από το Πρόγραμμα Καλλικράτης και από το Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι και ισχύει από την 1η Σεπτεμβρίου 2019, η χώρα διαιρείται πλέον σε 332 δήμους έναντι των 910 που ήταν μετά την εφαρμογή του Προγράμματος Καποδίστριας (1997).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

Δήμοι που δεν ανταποκρίθηκαν στην χαρτογράφηση και Δήμοι που δήλωσαν ότι δεν έχουν οικισμούς Ρομά και δεν κατέγραψαν πληθυσμό

	Δήμοι που δεν ανταποκρίθηκαν στο αίτημα της χαρτογράφησης		Δήμοι που δήλωσαν ότι δεν έχουν οικισμούς Ρομά και δεν κατέγραψαν πληθυσμό
	ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ		ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ. ΘΡΑΚΗΣ
1	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	1	ΘΑΣΟΥ
2	ΙΑΣΜΟΥ	2	ΚΑΒΑΛΑΣ
3	ΜΥΚΗΣ	3	ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ
	ΑΤΤΙΚΗΣ	4	ΠΑΓΓΑΙΟΥ
4	ΑΛΙΜΟΥ	5	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ
5	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	6	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ
6	ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	7	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ
7	ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ		ΑΤΤΙΚΗΣ
8	ΔΙΟΝΥΣΟΥ	8	ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
9	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	9	ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ
10	ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	10	ΑΙΓΑΛΕΩ
11	ΚΥΘΗΡΩΝ	11	ΑΙΓΙΝΑΣ
12	ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	12	ΒΥΡΩΝΟΣ
13	ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	13	ΓΛΥΦΑΔΑΣ
14	ΝΕΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ	14	ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ
15	ΡΑΦΗΝΑΣ - ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	15	ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
16	ΣΠΕΤΣΩΝ	16	ΖΩΓΡΑΦΟΥ
17	ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ - ΜΕΘΑΝΩΝ	17	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
18	ΥΔΡΑΣ	18	ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
19	ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	19	ΚΗΦΙΣΙΑΣ
20	ΩΡΩΠΟΥ	20	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
	Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	21	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ - ΠΕΥΚΗΣ
21	ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	22	ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ
22	ΙΚΑΡΙΑΣ	23	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ
	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	24	ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ
23	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	25	ΠΑΠΑΓΟΥ - ΧΟΛΑΡΓΟΥ
24	ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	26	ΠΕΙΡΑΙΑ
	ΗΠΕΙΡΟΥ	27	ΠΕΝΤΕΛΗΣ
25	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	28	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ
26	ΜΕΤΣΟΒΟΥ	29	ΠΟΡΟΥ
27	ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	30	ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ
	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		Β. ΑΙΓΑΙΟΥ
28	ΑΡΓΙΘΕΑΣ	31	ΗΡΩΪΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΨΑΡΩΝ
29	ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	32	ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
30	ΠΑΛΑΜΑ	33	ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ
31	ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ		Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
32	ΣΚΟΠΕΛΟΥ	34	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	35	ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ
33	ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	36	ΓΡΕΒΕΝΩΝ
34	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	37	ΔΕΣΚΑΤΗΣ
35	ΣΑΜΗΣ	38	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ
	Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	39	ΠΡΕΣΠΩΝ

36	ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
37	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	40	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ
	ΚΡΗΤΗΣ	41	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ
38	ΑΡΧΑΝΩΝ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	42	ΘΕΡΜΟΥ
39	ΒΙΑΝΝΟΥ	43	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
40	ΓΟΡΤΥΝΑΣ		ΗΠΕΙΡΟΥ
41	ΚΑΝΤΑΝΟΥ - ΣΕΛΙΝΟΥ	44	ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ
42	ΚΙΣΣΑΜΟΥ	45	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ
43	ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	46	ΔΩΔΩΝΗΣ
44	ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	47	ΖΑΓΟΡΙΟΥ
45	ΠΛΑΤΑΝΙΑ	48	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ
46	ΦΑΙΣΤΟΥ	49	ΠΑΡΓΑΣ
	Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	50	ΣΟΥΛΙΟΥ
47	ΘΗΡΑΣ	51	ΦΙΛΙΑΤΩΝ
48	ΚΙΜΩΛΟΥ		ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
49	ΚΥΘΝΟΥ	52	ΑΓΙΑΣ
50	ΛΕΙΨΩΝ	53	ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ
51	ΜΗΛΟΥ	54	ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
52	ΜΥΚΟΝΟΥ	55	ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ
53	ΝΙΣΥΡΟΥ	56	ΜΕΤΕΩΡΩΝ
54	ΠΑΡΟΥ	57	ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
55	ΣΙΚΙΝΟΥ	58	ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ
56	ΣΙΦΝΟΥ	59	ΠΥΛΗΣ
57	ΤΗΛΟΥ	60	ΣΚΙΑΘΟΥ
58	ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ	61	ΤΕΜΠΩΝ
59	ΧΑΛΚΗΣ	62	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ
	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
60	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	63	ΙΘΑΚΗΣ
	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	64	ΠΑΞΩΝ
61	ΑΓΡΑΦΩΝ		Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
62	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	65	ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ
	Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	66	ΔΙΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ
63	ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	67	ΕΔΕΣΣΑΣ
64	ΒΟΪΟΥ	68	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ
65	ΣΕΡΒΙΩΝ	69	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
		70	ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ
		71	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ
		72	ΚΙΛΚΙΣ
		73	ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ
		74	ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ
		75	ΠΥΔΝΑΣ ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ
		76	ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ
		77	ΣΙΘΩΝΙΑΣ
		78	ΣΙΝΤΙΚΗΣ
			ΚΡΗΤΗΣ
		79	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
		80	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
		81	ΑΜΑΡΙΟΥ
		82	ΑΝΩΓΕΙΩΝ
		83	ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ
		84	ΓΑΥΔΟΥ
		85	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

		86	ΣΗΤΕΙΑΣ
		87	ΣΦΑΚΙΩΝ
		88	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
			Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
		89	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ
		90	ΑΜΟΡΓΟΥ
		91	ΑΝΑΦΗΣ
		92	ΑΝΔΡΟΥ
		93	ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ
		94	ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ
		95	ΗΡΩΪΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΣΟΥ
		96	ΙΗΤΩΝ
		97	ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ
		98	ΚΑΡΠΑΘΟΥ
		99	ΚΕΑΣ
		100	ΛΕΡΟΥ
		101	ΜΕΓΙΣΤΗΣ
		102	ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
		103	ΠΑΤΜΟΥ
		104	ΣΕΡΙΦΟΥ
		105	ΣΥΜΗΣ
		106	ΣΥΡΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
			ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
		107	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ
		108	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ
		109	ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ
		110	ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
		111	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ
		112	ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ
		113	ΝΕΜΕΑΣ
		114	ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ
		115	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
			ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
		116	ΔΙΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΩΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ
		117	ΔΟΜΟΚΟΥ
		118	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ
		119	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
		120	ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ - ΛΙΜΝΗΣ - ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ
		121	ΚΑΜΕΝΩΝ ΒΟΥΡΛΩΝ
		122	ΣΚΥΡΟΥ